

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2012

Minna Punakallio

TIIVISTELMÄ

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut työn verotusta Suomessa ja 16 muussa OECD-maassa vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 2004 mukaan otettiin myös Viro. Vertailumaat ovat Suomen kaltaisia kehittyneitä maita Euroopasta sekä Euroopan ulkopuolelta. Selvityksessä käsitellään neljään esimerkkipalkkaan näissä maissa kohdistuvaa tuloverotusta, lisätulon marginaaliveroa sekä palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja. Esimerkkipalkat vuonna 2012 ovat 25 800 euroa, 39 700 euroa, 61 000 euroa ja 129 200 euroa. Perheettömien palkansaajien lisäksi selvityksessä tarkastellaan myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Suomen palkkaverotus on eurooppalaisessa vertailussa kilpailukykyistä pienillä palkkoilla. Pienimmän esimerkkipalkan verotus alittaa Euroopan ja Pohjoismaiden keskimääräisen tason jo selvästi, sillä kuluvana vuonna Suomesta tuli tällä palkkatasolla euromaiden kevein verottaja. Suomea keveämpää verotus on EU-maista enää Britanniassa ja Pohjoismaista Norjassa. Ruotsin ja Viron verotus on kuitenkin lähes samaa tasoa Suomen kanssa.

Suomalaisittain keskituloisen työn verotus on vertailun muiden Euroopan maiden tasolla. Ero kansainväliseen tasoon kasvaa kuitenkin palkan noustessa. Suomessa hyvätuloista työntekijää verotetaan reilusta kahdesta noin viiteen prosenttiyksikköä ankarammin kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Ero Euroopan ulkopuolisiin maihin kasvaa yli kymmeneen prosenttiyksikköön.

Marginaaliverotus eli tulojen lisäykseen kohdistuva verotus on Suomessa kireää lähes kaikilla esimerkkipalkkoilla. Selvityksen alimman eli 25 800 euron vuosipalkan marginaaliveroaste alittaa tosin Euroopan vertailumaiden keskiarvon 2,1 prosenttiyksiköllä. Lisätulon verotus kohooa kuitenkin jo 26 300 euron palkkatuloilla 44 prosentin tuntumaan. Kireä marginaaliverotus onkin tyypillistä tämän rajan ylittävälle palkkatuloille. Lisätulojen verotus on Euroopan ja Pohjoismaiden keskiarvoon verrattuna suhteellisesti ankarinta suomalaisittain keskipalkkaisilla tulotasoilla. Lisätulojen verotus on kireää kaikilla palkkatasoilla Euroopan ulkopuolisiin maihin verrattuna.

Suomalaiset työnantajamaksut ovat kansainvälistä keskitasoa, keskimäärin 22,9 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa työnantajamaksut ovat selvästi Suomea suurempia, Norjassa selvästi pienempiä ja Tanskassa ne ovat lähes olemattomia.

Tutkimuksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Minna Punakallio. Suuri osa veroprosenteista on laskettu kansainvälisessä tilintarkastus- ja verokonsultointitoimistossa PricewaterhouseCoopersissa Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
1 JOHDANTO	4
1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä	4
1.2 Selvityksen vertailumaat	4
1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista	5
1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit	6
1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet	8
1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi	10
2 KOKONAISVEROASTE JA VEROASTEEN RAKENE	11
2.1 Kokonaisveroasteet	11
2.2 Verorakenne ja työn verotus	12
3 VERTAILUMAIDEN VEROMUUTOKSET 2012	14
3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa	14
3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa	24
3.3 Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa	31
4 TYÖN VEROTUS VUONNA 2012	36
4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit	36
4.2 Palkansaajan marginaaliverotus	41
4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	44
4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä	46
5 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA .	49
6 LOPUKSI	57
LÄHTEET	58

LIITTEET:

Liite 1	Vertailun palkkatulot eri valuutoissa.
Liite 2	Vertailumaiden keskeisiä veromuutoksia
Liite 3.1	Tuloveroasteet 2012, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 3.2	Tuloveroasteet 2012, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.1	Lisätulon marginaaliveroasteet 2012, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.2	Lisätulon marginaaliveroasteet 2012, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 5	Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2012.
Liite 6.1	Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2012, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 6.2	Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2012, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1 JOHDANTO

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn välittömiä veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut.¹

Verot vaikuttavat työn hintaan kolmea kautta: työnantajan palkkasidonnaisina, veronluonteisina sosiaalivakuutusmaksuina, työntekijän palkkasidonnaisina veroina ja veronluonteisina maksuina sekä työntekijän kulutuksessaan maksamina välillisinä veroina. Nämä tekijät muodostavat palkkatulon kokonaisverokiilan.

Palkkaan sidotut verot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Usein verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja. Myös tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverojen osuus on jätetty pois. Tätä verokiilan osaa kutsutaan palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osansa talousteoreettisessa tutkimuksessa. Toisaalta verokiilan kaventamisen ajatellaan lievittävän palkankorotusvaatimuksia, alentavan työn hintaa ja siten lisäävän työllisyyttä. Toisaalta verokiilan leikkauksen ajatellaan nostavan ostovoimaa ja parantavan kulutuskysyntää.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo kahdeksantoista vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2003, 2007 ja Lehtinen 1995a ja 1995b). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut 1990-luvun huippuvuosiin verrattuna ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty.

1.2 Selvityksen vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995b). Alkuperäiset maat ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Ranska, Saksa, Suomi, Britannia, Norja, Ruotsi, Sveitsi, Tanska, Australia, Japani, Kanada ja Yhdysvallat. Selvitykseen valittiin Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita, jotka olivat Suomen tärkeitä vientimaita. Lisäksi mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tulovero-

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

tus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostivat merkittävän osan kertyneistä verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin vertailujoukossa kattavasti edustettuina. Vuonna 2004 maiden joukkoon otettiin mukaan myös Viro, joten vertailumaiden lukumäärä kohosi 18 valtioon eri puolilla maailmaa.

Nyt selvityksessä on mukana kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista yhdeksän on euromaata), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata. Vertailumaiden joukko on erilainen kuin laajemmissa EU:n tai OECD-maiden vertailuissa. Toisaalta Veronmaksajain Keskusliiton elintasoltaan samankaltaisten maiden kansainvälinen vertailu sopii hyvin juuri globaaliin palkkaverovertailuun. Se myös täydentää EU- tai OECD-maiden tilastoja ajantasaisemmillä tiedoilla.

1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista

OECD on jo pitkään selvittänyt keskipalkkaisen työntekijän verorasitusta eri jäsenmaissa. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2010–2011 (OECD 2012b). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Toinen keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n lähtökohtana on keskituloisen koko-aikatyötä tekevän palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioitu maiden välillä, vaan palkansaajien verotusta verrataan kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa, joka muunnetaan markkinakurssein eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömän työntekijän työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Hyvin monessa maassa vertailun suurituloisimman (167 prosenttia) työntekijän palkka ei ulotu tuloveroasteikon ylimpään tuloluokkaan. Suomen osalta OECD:n ylin esimerkkipalkka Suomessa (69 075 euroa) ylitti vuonna 2011 ensimmäistä kertaa tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan (68 200 euroa). Palkkatuloista myönnettävien vähennysten vuoksi esimerkkipalkasta ei kuitenkaan makseta vielä ylintä valtion tuloveroa.

Eroista huolimatta OECD:n vertailun antama kuva keskimääräisen koko-aikatyötä tekevän työntekijän verotuksesta on hyvin samankaltainen kuin Punakallion (Punakallio 2011a) selvityksessä samalta vuodelta. Molemmissa vertailuissa keskituloista perheetöntä palkansaajaa verottaa ankarimmin Belgia. Kireitä verottajia ovat molemmissa selvityksissä Saksa ja Tanska. Veronmaksajien vertailujoukkoon kuuluvien 18 maan joukossa Suomi oli OECD:n mukaan viime vuonna seitsemänneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja. Sijoitus oli sama myös Punakallion selvityksessä. OECD:n selvityksessä Suomen keskipalkka (41 445 €) on hieman Veronmaksajien vertailua (38 400 €) korkeampi.

OECD on ulottanut laskelmansa koskemaan myös erilaisia lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Pienin palkkataso on uskottavasti pääasiallinen toimeentulon lähde yksinäiselle kokoaikatyötä tekevälle palkansaajalle, joten se asettuu varsin korkealle tasolle. Tulonsiirtoja ei tässä selvityksessä tarkastella.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Selvityksen toiseksi alin palkkataso, 39 700 euroa, vastaa talouden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkkipalkka on viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

OECD-maiden keskipalkat vuodelta 2011 löytyvät liitteestä 1. Viron, Espanjan ja Italian keskipalkat ovat selvästi pienempiä kuin selvityksessä käytettävä toiseksi alin vertailupalkka. Sen sijaan esimerkiksi Sveitsissä ja Norjassa keskimääräinen palkka ylittää selvästi tässä selvityksessä käytettävän toiseksi alimman esimerkkipalkkatason. Itävallassa, Britanniassa ja Ruotsissa maan keskipalkka on varsin lähellä selvityksessä käytettävää suomalaista keskipalkkaa.

Vertailun ylin palkkataso, 129 200 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Korkeimpaan mahdolliseen marginaaliveroprosenttiin Suomessa (56,9 %) päädytään jo huomattavasti matalammilla verotettavilla tuloilla², sillä valtion tuloveroasteikon ylin tuloluokka alkaa 70 300 euron ylittävistä verotettavista tuloista vuonna 2012.³ Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa, joten riittävän korkea ylin palkkataso on kansainvälisessä vertailussa järkevää. Taulukossa 1.1 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin.

² Vuonna 2012 marginaaliveroprosentti on korkeimmillaan 76 000-93 000 euron verotettavilla vuosituloilla kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja työtulovähennyksen poistumisen vuoksi. Selvityksen ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti asettuu hieman matalammalle.

³ Ylin 129 200 euron esimerkkipalkkataso ylittää reilusti tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan monissa maissa. Esimerkiksi Belgiassa ylimmän tuloluokan alaraja on 36 300 euroa ja Ruotsissa 574 300 SEK (noin 65 000 euroa). Osassa maita valtion tuloveroasteikon ylin tuloluokka on sen sijaan hyvin korkealla. Saksassa se alkaa vasta 250 730 eurosta, Yhdysvalloissa 388 350 USD:sta (noin 283 900 euroa) ja Sveitsissä 755 200 Sveitsin frangista (noin 625 200 euroa).

TAULUKKO 1.1 Selvityksen palkkatulot vuonna 2012, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	25 800
	39 700
	61 000
	129 200
Kahden tulonsaajan perhe	
	25 800 + 39 700 = 65 500
	39 700 + 61 000 = 100 700
	61 000 + 129 200 = 190 200

Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan siis tuloverojärjestelmän progressiivisuutta meillä ja muualla eikä tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Valitulle palkkarakenteelle löytyy toki myös vastinetta suomalaisessa palkansaajakentässä (Tilastokeskus).

Alin esimerkkipalkka asettuu hyvin lähelle esimerkiksi

- kaupan kassan,
- tarjoilijan,
- yksityisen sektorin hoiva- ja terveydenhuollon työntekijän tai esimerkiksi
- kuntasektorin jätehuoltotyöntekijän mediaanipalkkaa.

Toiseksi alinta palkkatasoa vastaavat esimerkiksi

- leipurin ja
- yksityisen sektorin peruskoulun yläluokkien opettajan keskipalkka tai
- tietoliikenneteknologian käyttäjätukihenkilön tai
- kuntasektorilla esimerkiksi hallinnon ja
- opetusalan erityisasiantuntijan mediaanipalkka.

Toiseksi ylimmän esimerkkipalkan suuruisia mediaanipalkkoja on esimerkiksi

- yksityisellä sektorilla lainopillisilla asiantuntijoilla ja
- teollisuuden tuotantojohtajilla,
- valtion lainopillisilla erityisasiantuntijoilla tai
- terveydenhuollon erityisasiantuntijoilla.

Ylimmälle palkkatasolle yltävät esimerkiksi

- yksityisen sektorin johtajien ylin palkkadesiili,
- kuntasektorin johtavan lääkärin tai maakuntajohtajan sekä
- valtiolla hallinto- tai oikeusneuvoksen ylin palkkadesiili.

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁴ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi perhetyyppi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työllisyysaste vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä oli 69,4

⁴ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen.

prosenttia. Miesten vastaava työllisyysaste oli samalla aikavälillä 71,2 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁵

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia maksuja kussakin maassa. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n selvityksessä keskimääräisen palkansaajan tuloverotuksesta eri maissa. Rajausten mukaan kirkollisveroa ei tyypillisesti sisällytetä verolaskelmiin, koska se ei ole pakollinen vero⁶.

Laskelmissa huomioidaan vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kantoni) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu sekä palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu. Laskelmissa on käytetty vuoden 2012 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, 19,24 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,40 %. Verojen rajausta on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2012a, OECD 2012b). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa eli 77,2 prosenttia suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon vuoden 2011 lopussa.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset tai muutoin pakolliset maksut, jotka maksetaan julkisen sektorin organisaatioille sosiaalivakuutusetujen rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritettuna maksun määrä ei suoraan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta noudattaa OECD:n verotilastoissaan käyttämää luokitusta (OECD 2012a, OECD 2012b).

⁵ Pelkästään 25 800 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

⁶ Tästä periaatteesta poiketaan kuitenkin sekä Suomen että vertailukelpoisuuden vuoksi myös Ruotsin kohdalla.

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin liittyy monia tulokinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁷. Työnantajamaksujen suuruuteen vaikuttavat useissa maissa myös oletukset työntekijän ammatista sekä esimerkiksi erilaiset työnantajamaksuille säädetyt verohelpotukset⁸.

Yksityisen työnantajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen yhteismäärä on Suomessa vuonna 2012 keskimäärin 22,9 prosenttia palkasta. Työnantajien lakisääteisiä veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturmavakuutus-, työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksu sekä sairausvakuutusmaksu.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kaikilta työnantajilta 2,12 % palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääristä maksua vuonna 2012 (2,32 %). Eläkemaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääristä TyEL-maksua (17,35 %), työnantajan tapaturmavakuutusmaksua 1,0 % ja työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksu 0,071 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin tutkimuksessa käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo. Työnantajan maksut yhteensä nousivat Suomessa 0,25 prosenttiyksikköä vuoteen 2011 verrattuna.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Ruotsin laskelmat on tehty Ruotsin verohallinnon eli Skatteverketin verolaskurilla. Muiden maiden osalta verolaskelmat on pienin poikkeuksin laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoitisto PricewaterhouseCoopersin Helsingin toimisto.⁹ Pääasiassa laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle verovuoden 2012 alussa voimassaolevien veroperusteiden mukaan.

⁷ Osa Australian eläketurvasta rahoitetaan työnantajamaksuilla (the Superannuation Guarantee system), mutta yksityisillä rahastoilla, vakuutetun henkilökohtaisilla tileillä ja vakuutetun omilla eläketurvaa koskevilla päätöksillä on järjestelmässä huomattava rooli. Tämän vuoksi Australian työnantajamaksuja ei tässä selvityksessä tulkita veroluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoissakaan (OECD 2012a, 2012b).

⁸ Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on oletettu, että kahden alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja kahden ylimmän palkkatason työntekijät ovat. Maksuihin ei ole OECD:n esimerkin mukaisesti sisällytetty paikallisveroa, joka Pariisin alueella on 2,5 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkilaskelmien pienin tulotaso on heinäkuussa 2005 voimaan tulleen maksualennuksen piirissä. Alennuksen vaikutus työnantajamaksuihin on arvioitu laskelmissa.

⁹ Yhdysvaltojen veroprosenttien laskemisessa on hyödynnetty verohallinnon IRS:n sivulta löytyvää laskuria. Ranskan ja Italian sosiaalivakuutusmaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella. Perheellisillä Britannian veroprosenteissa on huomioitu ansiotulovähennyksen ja lapsihyvityksen yhteisvaikutus.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa on tarkasteltu ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin, ja siirryttiin tällöin kaikkien mukana olevien euromaiden kohdalla euromääräisesti samoihin palkkatasoihin.

Nyt Veronmaksajien palkkaverovertailu kuvaa sitä, kuinka paljon euroja palkan-saajalle jää tuloverojen jälkeen käteen kullakin euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Euromääräiset esimerkiksi palkat on euroalueen ulkopuolisten maiden kohdalla muunnettu sen maan valuutaksi markkinakursseja käyttäen (liite 1). Koska markkinakurssit vaihtelevat päivittäin, myös markkinakursseilla muunnetut valuuttamääräiset palkkatasot vaihtelevat. Euroalueen ulkopuolisten maiden muuntokursseiksi on valittu vuoden 2012 ensimmäisen vuosineljänneksen keskikurssit (Suomen Pankki).

KOKONAISVEROASTE JA VEROASTEEN RAKENE

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin keräämät verotulot brutto-kansantuotteeseen. Mittari kuvastaa julkisen sektorin laajuutta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin ongelmia erityisesti kansainvälisissä vertailuissa. Eroja maiden välillä synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea joko suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verollisuus tai verottomuus. Myös maiden erilaiset tavat rahoittaa eläkkeitä sekä harmaan talouden osuus kansantaloudessa vaikuttavat veroasteen tasoon. Ongelmista huolimatta kokonaisveroaste on laajasti käytetty tunnusluku, josta on olemassa kattavasti tilastotietoa.

Taulukossa 2.1 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteet 1980–2011. Kokonaisveroasteen vieressä on järjestysluku-sarake, joka kuvaa kyseisen maan suhteellista asemaa kokonaisveroasteen perusteella tarkasteltavana vuonna.

Taulukko 2.1 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2011. Lähde: Tilastokeskus, OECDiLibrary.

	1980		1985		1990		1995		2000		2005		2011	
	%		%		%		%		%		%		%	
Tanska	43,0	2	46,1	2	46,5	2	48,8	1	49,4	2	50,8	1	48,1	1
Ruotsi	46,4	1	47,4	1	52,3	1	47,5	2	51,4	1	48,9	2	44,5	2
Ranska	40,2	6	42,8	4	42,0	5	42,9	5	44,4	5	44,1	4	44,2	3
Belgia	41,3	5	44,3	3	42,0	5	43,5	4	44,7	4	44,6	3	44,0	4
Suomi	35,8	9	39,8	8	43,7	3	45,7	3	47,2	3	43,9	5	43,4	5
Norja	42,4	4	42,6	5	41,0	7	40,9	8	42,6	7	43,5	6	43,2	6
Italia	29,7	12	33,6	11	37,8	9	40,1	9	42,2	8	40,8	8	42,9	7
Itävalta	38,9	7	40,8	7	39,7	8	41,4	7	43,0	6	42,1	7	42,1	8
Alankomaat*	42,9	3	42,4	6	42,9	4	41,5	6	39,6	9	38,4	9	38,7	9
Saksa	36,4	8	36,1	10	34,8	12	37,2	10	37,5	10	35,0	12	37,1	10
Britannia	34,8	10	37,0	9	35,5	11	34,0	13	36,3	11	35,7	10	35,5	11
Viro**							36,3	11	31,0	14	30,6	14	32,8	12
Espanja	22,6	17	27,6	14	32,5	13	32,1	14	34,2	13	35,7	10	31,6	13
Kanada	31,0	11	32,5	12	35,9	10	35,6	12	35,6	12	33,2	13	31,0	14
Sveitsi	24,6	16	25,2	17	24,9	17	26,9	17	29,3	17	28,1	16	28,5	15
Japani*	24,8	15	26,7	15	28,6	14	26,4	18	26,6	18	27,3	17	27,6	16
Australia*	26,2	14	27,8	13	28,0	15	28,2	15	30,4	15	30,0	15	25,6	17
Yhdysvallat	26,4	13	25,6	16	27,4	16	27,8	16	29,5	16	27,1	18	25,1	18
OECD*	30,9		32,5		33,1		34,8		35,3		34,9		-	

* Viimeisin tieto on vuodelta 2010.

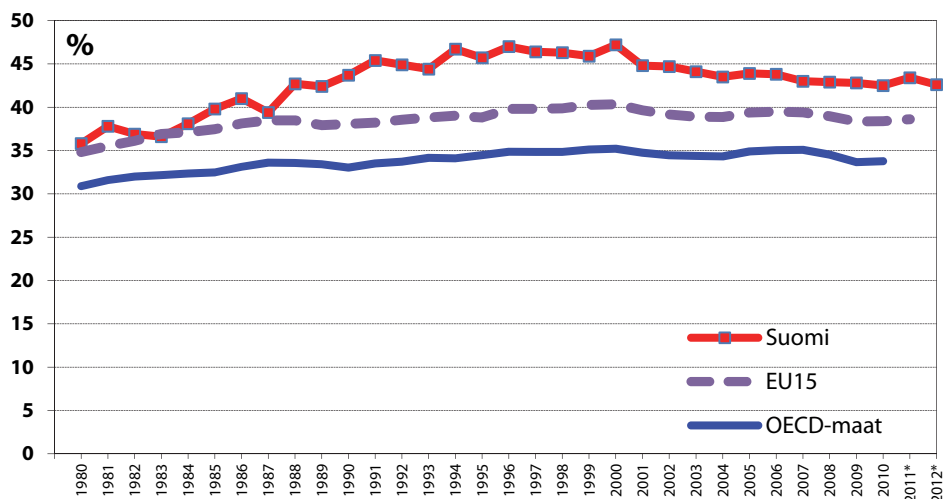
** Viron tiedot vuosilta 1995–2011.

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosina veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Esimerkiksi Suomen kokonaisveroaste oli vuonna 1985 kahdeksas 17 OECD-maan vertailussa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiristykset nostivat Suomen veroasteen kuitenkin vertailumaiden kolmen kireimmän

verottajan joukkoon. Omaa luokkaansa olivat Ruotsi ja Tanska. 1990-luvun alun laman jälkeen talouskasvu ja harjoitettu veropolitiikka laskivat Suomen veroastetta, mutta sijoitus on noussut jälleen aivan viime vuosina. Vuonna 2011 Suomen kokonaisveroaste oli vertailumaiden viidenneksi kirein. Veroaste on vajaan kahdeksan prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin 1980-luvun alussa. Nousuun ovat vaikuttaneet muun muassa eläkerahastojen kartuttaminen ja viime vuosien kulutusverojen kiristykset.

Kuvassa 2.1 esitetään Suomen sekä OECD- ja EU-maiden keskimääräisen veroasteen kehitys vuodesta 1980 lähtien. Suomen veroaste on EU- ja OECD-maiden keskimääräistä tasoa korkeampi. EU-maiden veroaste on pysytellyt jo useamman vuoden 40 prosentin tuntumassa. Myös OECD-maiden keskimääräinen veroaste on pysynyt 1990-luvulta lähtien varsin tasaisena, mutta tasoltaan EU-maita keveämpänä. OECD-maiden joukossa on enemmän verotukseen kriittisesti suhtautuvia maita, kuten USA, Kanada ja Meksiko.

Kuva 2.1 Kokonaisveroaste Suomessa sekä EU- ja OECD-maissa keskimäärin 1980–2012. Lähde: OECD, Tilastokeskus, v. 2012 ennuste valtiovarainministeriö.

2.2 Verorakenne ja työn verotus

Valtaosa verotuotoista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilökohtaisella tuloverolla ja työn sivukuluilla. Muita perinteisiä verotuskohteita ovat kulutusverot, yhteisöiltä perittävät tuloverot sekä omaisuusverot. OECD-maiden verorakennetta kuvaavasta taulukosta 2.2 näkyy, että henkilökohtainen tulovero on ollut valtioille pitkään suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Toisaalta samaan aikaan työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen taso on noussut. Työstä perittävien verojen osuus verotuotoista on siten pysynyt 1970-luvulta lähtien melko samana, mutta nykyisin paino-

piste on siirtynyt sosiaaliturvamaksujen suuntaan. Maiden väliset vaihtelut verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria.

Taulukko 2.2. Verorakenne OECD-maissa keskimäärin: Eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuotoista, %. Lähde: OECDiLibrary.

	1965	1975	1985	1995	2010
Henkilökohtainen tulovero	26	30	30	26	24
Yhteisöverot	9	8	8	8	9
Sosiaaliturvamaksut	18	22	22	25	26
Omaisuusverot	8	6	5	5	5
Yleiset kulutusverot, esim. arvonlisävero	12	13	16	20	21
Erityiset kulutusverot, esim. energiaverot	24	18	16	13	11
Muut	3	3	3	3	4
YHTEENSÄ	100	100	100	100	100

Valtaosassa Euroopan maita välittömät verot, välilliset verot ja sosiaaliturvamaksut tuottavat verotuotoista kukin noin kolmanneksen. Tällaisia maita ovat esimerkiksi Itävalta, Saksa ja Italia. Joissakin maissa kuten Pohjoismaissa ja Britanniassa verorakenne painottuu hieman muita kohteita voimakkaammin tuloverotukseen. Erityisen voimakkaasti näin tapahtuu Tanskassa, jossa sosiaaliturvamaksuja ei ole juuri lainkaan. Sosiaaliturvamaksut ovat sen sijaan kireitä muun muassa Ranskassa, Espanjassa ja Virossa. Euroopan ulkopuolisissa selvityksen vertailumaissa verorakenne painottuu työn verotukseen. Kehittyvissä kansantalouksissa, kuten esimerkiksi Meksikossa ja Baltian maissa, verorakenne painottuu tyypillisesti kulutuksen verotukseen.

3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa

Alankomaat

Velkakriisi iski - arvonlisävero nousi 21 prosenttiin.

Alankomaiden veroaste liikkuu hieman EU:n keskiarvojen yläpuolella. Veroaste jakaantuu melko tasaisesti välittömien verojen, sosiaaliturvamaksujen ja välillisten verojen kesken. Maan verojärjestelmä on pysynyt rakenteeltaan varsin samankaltaisena vuoden 2001 verouudistuksen jälkeen (ks. liite 2). Viime vuosina Alankomaiden veropolitiikalla on pyritty luomaan kannustimia innovaatioille sekä kasvuyrittäjille. Viime kuukausina keskiöön on noussut myös julkisen talouden tasapainottaminen.

Vuonna 2012 valtion tuloveroasteikon alinta marginaaliveroprosenttia sekä asteikon kaikkia tuloarajoja korotettiin hieman. Myös keskeisten hyvitysten määriin tehtiin tarkistukset, mutta muuten tyypillisen palkansaajan verotus pysyi edellisen vuoden tasolla. 58 vuotta täyttäneiden palkansaajien työllisyyshyvityksen korotus ja 62 vuotta täyttäneiden työllisyysbonus kuitenkin poistettiin¹⁰, ja laskennallisen asuntotulon verotusta kiristettiin hieman. Yritysverotuksessa otettiin käyttöön vuoden 2012 alussa T&K-vähennys, ja 1.8.2012 tuli voimaan pankkivero. Lisäksi Alankomaissa uudistettiin ympäristöverotusta. Vuoden alussa uudistettiin ajoneuvojen verotusta, ja poistettiin sekä jätevero että pohjaveden vesivero. Ensi vuoden alussa poistuvat myös pakkausvero ja vesivero hanavedelle.

Alankomaiden talous ajautui viime vuoden lopulla lähes yllättäen jyrkkään taantumaa, mikä heikensi julkisen talouden kehitykselle asetettuja tavoitteita. Maan hallitus kaatui vuoden 2012 huhtikuussa kiistelyyn säästötoimien tarpeellisuudesta. Säästö päätökset onnistuttiin kuitenkin saamaan lainsäädäntöelimissä läpi, minkä seurauksena muun muassa yleinen arvonlisäverokanta nousi 1.10.2012 lähtien 19 prosentista 21 prosenttiin. Vuoden 2013 alussa nostetaan muun muassa siirtymäajan kuluessa eläkkeelle jäämisikää.

Ansiotulojen ohella Alankomaissa verotetaan myös asumistuloa progressiivisilla veroasteikoilla. Sen sijaan muiden tulolähteiden, tulot huomattavista osakeomistuksista sekä säästöjen ja investointien tuotto, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 25¹¹ ja kolmannen tulolähteen tuoton verokanta on 30.

Palkkatuloja verotetaan neliportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin marginaaliveroprosentti on 33,10 ja ylin 52 (ks. liite 2). Kahden alimman asteikkoluokan veropro-

¹⁰ Kiristykset korvautuvat ensi vuoden alussa 3 000 euron työllisyysbonuksella.

¹¹ Efektiivinen veroaste on korkeampi, koska yritys maksaa jaettavista voitoista myös yritysveron.

sentit sisältävät kansallisen sosiaalivakuutusmaksun (31,15 % vuonna 2012), jolla rahoitetaan muun muassa eläkkeitä ja terveydenhuoltoa. Kansallisen sosiaalivakuutusmaksun ohella työntekijät maksavat palkkatuloistaan myös tuloista riippuvaa sairausvakuutusmaksua (7,10 %)¹². Jokainen aikuinen maksaa perusterveydenhuollosta myös kiinteän perusmaksun¹³, joka kompensoidaan pienituloisille. Lisäksi työnantaja maksaa useita muita työn teettämiseen liittyviä vakuutusmaksuja.

Alankomaissa työn verotusta kevennetään erilaisilla verohyvityksillä. Kaikkien verotusta kevennetään yleisellä perushyvityksellä. Työntekijät ovat oikeutettuja myös työtulohyvitykseen, jonka määrä on vuoden 2010 alusta vaihdellut palkkatulojen mukaan. Alle 65-vuotiailla työntekijöillä hyvitys on 51 501 euron vuosituloihin asti maksimissaan 1 611 euroa ja 1 533 euroa tämän ylittäviltä vuosituloilta. Vuoden 2012 alusta lähtien iäkkäämmät työntekijät eivät ole enää saaneet muita suurempaa työllisyshyvitystä. Yksinhuoltajavanhemmille ja pienituloisille huoltajille myönnetään kuitenkin yhä erillisiä verohyvityksiä.

Perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, myönnetään lapsilisää. Lapsilisän määrä riippuu lapsen iästä ja tietyissä tapauksissa myös perheen koosta. Matalammilla vuosituloilla lapsilisää kasvatetaan tulosidonnaisella osalla. Puolisoihin verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen (kuten asuntotulo) ja kustannusten (lastenhoitomenot) kohdalla puolisoit saavat itse päättää erien keskinäisestä jakamisesta. (International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b, European Commission 2012b.)

Belgia

Palkkaveroihin tehtiin vuonna 2012 vain vähäisiä muutoksia.

Belgia on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa verorakenne painottuu palkansaa- jien ja yritysten tuloveroihin ja sosiaaliturvamaksuihin. Kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista alittaa sen sijaan EU:n keskiarvon. Tuloverotusta uudistettiin Belgiassa laajalla ohjelmalla vuosina 2000–2006, mutta verouudistus kevensi työn verotusta tosiasiallisesti vain hieman lähinnä työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen kautta.

Belgian talouspolitiikan keskeisin haaste on julkisen sektorin velkaantumisen kääntäminen laskuun, sillä velka on lähennellyt jo pitkään 100 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kansainvälinen finanssikriisi nosti Belgian rahoitusaliijäämän sallittujen rajojen yläpuolelle. Vuoden alussa komissio käyttikin ensimmäistä kertaa uusia valtaoikeuksiaan ja uhkasi Belgian vuoden 2012 budjetin laatijoita sanktioilla, sillä maa oli lipsumassa alijäämän supistamistavoitteissaan. Belgian hallitus käynnisti tässä yhteydessä säästöohjelman ja lykkäsi eräitä julkisia menoja. Jo aikaisemmin

¹² Alankomaiden sosiaalivakuutus koostuu kahdesta järjestelmästä. Kaikkien rahoittaman kansallisen järjestelmän ohella työntekijöiden sairaus- ja työttömyysetuudet rahoitetaan pelkästään työntekijöiltä perittäviltä sosiaalivakuutusmaksuilla. Aikaisemmin työntekijöillä oli useampia sosiaalivakuutusmaksuja.

¹³ Perusterveyshmaksu on keskimäärin noin 1 200 euroa vuodessa. Vastikkeellisuuden vuoksi sitä ei lueta veroksi tässä selvityksessä, kuten ei myöskään esim. OECD:n julkaisuissa.

myös OECD suositteli Belgiaa pysymään alijäämän kutistamistavoitteissaan leikkaamalla julkisten menojen kasvua ja uudistamalla sosiaaliturvajärjestelmän rahoitusta esimerkiksi keventämällä sosiaaliturvamaksuja.

Menoleikkausten ohella uudistettuun budjettiin sisältyi myös veromuutoksia, mutta ne koskivat pääasiassa yritys- tai pääomatulojen verotusta. Pääomaverotuksen puolella korkojen ja osinkojen lähdevero nousi 15 prosentista 21 prosenttiin, ja esimerkiksi yli 20 020 euron sijoitustuotoille asetettiin neljän prosentin lisävero. Lisäksi maahan säädettiin pankkivero. Lisäverotuottoja budjettiin odotetaan myös petosten vastaisista panostuksista sekä tupakkaveron korotuksesta. Palkansaajan verotuksessa karsittiin muun muassa energiatehokkuuteen liittyviä verovähennyksiä, mutta tyypillisen palkansaajan tuloverotus pysyi edellisen vuoden tasolla.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla (ks. liite 2). Veroasteikko on erittäin kireä jo varsin matalilla verotettavilla tuloilla. Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja tai ne voivat myöntää ylimääräisiä verohelpotuksia. Kunnallisten lisäverojen keskiarvo on noin 7,4 prosenttia. Brysselin alue perii yhden prosentin ylimääräistä lisämaksua. Belgian liittovaltioluonteen vuoksi tulo- tai kiinteistöverot taikka rekisteröintimaksut eri alueilla voivat vaihdella huomattavasti.

Belgian verojärjestelmä sisältää suuren joukon erilaisia verovähennyksiä tai verohyvityksiä. Näistä keskeisiä ovat 6 800 euron perusvähennys, tulonhankkimisvähennys¹⁴ ja pienituloisille palkansaajille myönnettävä maksimissaan 640 euron verohyvitys. Perusvähennystä korotetaan muun muassa pienituloisuuden, lasten lukumäärän tai muiden perhetilanteeseen liittyvien tekijöiden perusteella.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin periaatteessa puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvien puolisoiden tulot arvioidaan molemmille erikseen. Puolisoiden verotus arvioidaan kuitenkin molemmille yhteisesti, minkä vuoksi verotus noudattaa käytännössä enemmän puolisoiden yhteisverotusta. Suurempituloinen puoliso voi esimerkiksi siirtää osan tuloistaan toiselle puolisolalle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia puolisoiden yhteisistä nettoansiotuloista. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b, OECD 2011a.)

Espanja

Huima kiristys tuloveroihin ja arvonlisäverotukseen.

Asunto- ja rahoitussektori vetivät kansainvälisen talouskriisin myötä Espanjan kansantalouden syvään lamaan vuonna 2007. Aluksi hallitus elvytti voimakkaasti taloutta lisäämällä niin kotitalouksien kuin yritystenkin verohelpotuksia, mutta alijäämäinen

¹⁴ Vähennyksen maksimimäärä on 3 790 euroa, mutta sen ylittävät todennettavat tulonhankkimiskustannukset voidaan vähentää.

julkinen talous ja korkealle nousseet valtionlainojen korot pakottivat Espanjan pian säästötalkoisiin. Vuodesta 2010 lähtien Espanja on leikannut julkisia menoja, korottanut veroja ja uudistanut sekä eläkejärjestelmäänsä että työmarkkinoita. Vuonna 2010 yleinen arvonlisäverokanta nousi 18 prosenttiin, ja säästöjen verotus muutettiin progressiiviseksi¹⁵. Vuonna 2011 kiristettiin hyvätuloisten tuloverotusta. Yli 120 000 euron verotettavien ansiotulojen marginaaliveroprosentti nousi 44:ään ja valtion tuloveroasteikkoon luotiin uusi tuloluokka 175 000 euron ylittävälle vuosituloille. Uuden tuloluokan marginaaliveroprosentti oli 45.

Epäluottamus Espanjan talouteen ei kuitenkaan väistynyt. Vuoden 2012 alussa Espanjan talous oli yhä syvässä lamassa, julkisen talouden alijäämä lähenteli kahdeksaa prosenttia BKT:sta ja rahoitusmarkkinoiden korot pysyivät korkealla. Tasapainottaakseen taloutta hallitus leikkasi valtion menoja noin yhdeksällä miljardilla eurolla ja kiristi veroja. Kiristysten mittaluokka oli todella ankara. Kiristykset kohdistuivat niin ansiotulojen, säästöjen kuin kalliiden asuinkiinteistöjen verotukseen.

Vuonna 2012 valtion tuloveroasteikkoa korotetaan lisämaksulla, joka on voimassa kaksi vuotta. Lisävero korottaa asteikon marginaaliveroprosentteja kautta linjan progressiivisesti, minkä lisäksi asteikkoon luotiin jälleen uusi lisäporras 300 000 eurosta ylöspäin (ks. liite 2). Asteikon kiristysten suuruusluokka liikkuu 0,75–7,0 prosenttiyksikön välillä. Myös säästöjen verotus kiristyi, kun veroprosentteja korotettiin ja asteikkoon lisättiin uusi porras yli 24 000 euron ylittävälle tuloille. Säästöjä verotetaan nyt 6 000 euroon asti 21 prosentin mukaan. Sen ylittävistä tuloista peritään 25 prosentin vero aina 24 000 euroon asti, minkä jälkeen veroprosentti nousee 27:ään. Myös yritysten verotusta kiristettiin ja veronkierron valvontaa tehostettiin. Sen sijaan asunnon hankintaan kohdistuva verohyvitys laajennettiin kaikille veronmaksajille, kun aikaisemmin se myönnettiin vain pienituloisille.

Kesän aikana ongelmien keskiöön nousivat pankkisektorin kestävyys ja pääomapakko, minkä seurauksena Espanja joutui pyytämään EU:lta 100 mrd. euron rahoitusapua. Samassa yhteydessä Espanjan oli taivuttava uusiin lisäsäästöihin ja lisäveronkiristykseen. 1.9.2012 lähtien yleinen arvonlisäverokanta nousi 18 prosentista 21:een, ja alennettu kahdeksan prosentin verokanta nousi kymmeneen. Kiristyksiä tehtiin myös suurten yritysten verotukseen sekä tupakkaveroihin. Kulutusverot ovat olleet Espanjassa muihin maihin verrattuna varsin matalalla tasolla, mutta tuore kiristys tuo kulutusverojen tuottoa lähemmäs EU:n keskiarvoa.

Työtuloista ei peritä Espanjassa paikallisia veroja, mutta sekä työntekijä ja työnantajat maksavat pakollisia sosiaaliturvamaksuja. Espanjan verojärjestelmä sisältää useita vähennyksiä ja verohyvityksiä. Säästöohjelmat eivät ole toistaiseksi karsineet vähennyksiä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Henkilökohtaisten vähennysten eumääräisiin ei ole tehty kuitenkaan tarkistuksia vuoden 2008 jälkeen.

Veronmaksajakohtainen perusvähennys on 5 151 euroa, minkä lisäksi työtuloista myönnetään tuloista riippuva työllisyysvähennys. Työllisyysvähennys on suurimmil-

¹⁵ Tuloja säästöistä verotettiin 6 000 euroon asti 19 prosentin verokannalla, minkä jälkeen veroprosentti nousi 21:een.

laan alle 9 180 euron verotettavilla vuosituloilla, mutta sen saa aina vähintään 2 652 euron suuruisena. Alle 8 000 euron verotettavista tuloista myönnetään lisäksi ylimääräinen 400 euron verohyvitys. Ylimääräistä verohyvitystä saa vielä osittaisena alle 12 000 euron tuloilla, mutta sen jälkeen hyvitystä ei enää myönnetä.

Lapsivähennyksen määrää kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljänteen lapseen asti, minkä lisäksi pienistä lapsista saa vielä lisävähennyksen. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajäideille kohdennetaan oma 1 200 euron verohyvitys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b)

Italia

Säästöohjelmat eivät kiristäneet vuonna 2012 palkkaverotusta.

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotuottoja kerätään erityisesti tuloverotuksella. Osittain kireä tuloverotus aiheutuu Italian ammatinharjoittajien maksamasta laajapohjaisesta paikallisesta tuloverosta (IRAP). Välillisen verotuksen merkitys on ollut Italiassa Euroopan matalimpia.

Italia joutui viime vuoden lopulla Euroopan velkakriisin keskiöön, kun valtion joukkovelkakirjojen korot nousivat hälyttävän korkealle. Epävarmuutta rahamarkkinoilla aiheuttavat Italian euromääräisesti valtava velkataakka sekä epävarmuus hallituksen kykyyn tehdä kurinalaista politiikkaa.

Epävarmuuden vähentämiseksi Italia aloitti viime vuoden loppupuolella säästötoimet, jotka painottuivat varsinkin aluksi veronkiristuksiin. Kiristykset ulottuivat välilliseen ja omaisuuden verotukseen sekä jossain määrin henkilöiden ja yritysten tuloverotukseen. Yleinen arvonlisäverokanta nousi 17.9.2011 lähtien yhdellä prosenttiyksiköllä 21 prosenttiin. Hallitus sitoutui myös lisäkorotuksiin, jos julkisen talouden alijäämätavoitteita ei muuten saavuteta.

Valtion tuloveroasteikon ohella yli 300 000 euron verotettavista tuloista ryhdyttiin perimään ns. solidaarisuusveroa eli väliaikaista 3 prosentin lisäveroa. Solidaarisuusvero on voimassa 1.1.2011–31.12.2013, ja se on tulosta vähennyskelpoinen erä. Lisäksi hyvätuloisilta virkamiehiltä ja parlamentin edustajilta peritään 5–10 prosentin lisäveroa. Vero kaksinkertaistuu, jos tulot ylittävät 150 000 euroa.

Vuonna 2012 astui voimaan uusia veronkiristysia. Polttoaineiden valmisteveroja korotettiin, ja eräille hyödykkeille, kuten kalliille veneille ja lentoaluksille, säädettiin ylellisyysvero. Paikallista kiinteistöveroa uudistettiin ja sen verotusarvoja korotettiin, minkä lisäksi nostettiin tuloverojen kautta perittävää alueellista lisämaksua. Korkojen ja osinkojen lähdevero yhtenäistettiin 20 prosenttiin. Toisaalta työvoimakustannusten vähennyskelpoisuutta paikallisesta tuloverosta (IRAP) laajennettiin.

Kesällä 2012 Italian hallitus sopi mittavasta säästöohjelmasta vuosille 2012–2014. Ohjelma keskittyi tällä kertaa menojen leikkauksiin, ja sen avulla pystyttiin perumaan lokakuun alkuun kaavailtu arvonlisäveron kahden prosenttiyksikön korotus. Samassa yhteydessä sovittiin muun muassa ehdollisesta kahden prosenttiyksikön korotuksesta yleiseen arvonlisäverokantaan vuoden 2013 heinäkuussa¹⁶. Talouskasvun elvyttämiseksi hallitus kuitenkin muutti esitystä siten, että arvonlisäverokantoja tullaan korottamaan 1.1.2013 yhdellä prosenttiyksiköllä ja tuloveroihin tehdään matalammilla tulotasoilla kevennykset. Kevennys toteutetaan laskemalla valtion tuloveroasteikon kahden alimman tuloluokan marginaaliveroprosentteja yhdellä prosenttiyksiköllä.

Italian tuloveroasteikko on viisiportainen, ja sen keskeiset muutokset 2000-luvulla ovat nähtävissä liitteessä 2. Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä tuloille erillinen lisävero. Palkansaajan alueelliset lisäverot nousivat 0,3 %-yksiköllä vaihdellen 1,2 ja 2,0 prosentin välillä. Kunnalliset verot voivat vaihdella nolasta 0,8 prosenttiin. Työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on kymmenen prosentin suuruusluokkaa riippuen bruttopalkan suuruudesta, työntekijän asemasta yrityksessä ja yritystyyppistä.

Italiassa myönnetään verohyvityksiä esimerkiksi lääkekulujen, puolison, lasten lukumäärän, asuntolainan korkomenojen tai maksettujen pakollisten sosiaalivakuutusmaksujen perusteella¹⁷. Työ- tai eläketulojen perusteella myönnetään myös hyvitys ansiotuloista. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 55 000 euroa. Työtuloista myönnettävän ansiotulohyvityksen maksimimäärä on 1 840 euroa. Eläketulojen perusteella verohyvityksen määrä on maksimissaan 1 725 euroa. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b.)

Itävalta

Palkansaajan tuloverotus pysyi ennallaan.

Itävallan kokonaisveroaste on varsin korkea, ja noin puolet verotuloista kerätään työn verotuksella¹⁸. Vuoden 2009 alussa Itävallassa toteutettiin tuloverouudistus, joka kevensi verotusta vuositasolla noin yhdellä prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kevennykset koostuivat lähinnä tuloverokevennyksestä sekä helpotuksista lapsiperheille.

Itävallan talouskehitys notkahti viime vuoden loppupuolella, mutta julkisen talouden alijäämä kutistui ennakoitua nopeammin alittaen EU:n asettaman kolmen prosentin viitearvon. Itävallan hallitus toteuttikin viime vuonna kiristyksiä muun muassa tupa-

¹⁶ Ohjelman mukaan yleinen arvonlisäverokanta olisi noussut 23 prosenttiin ja alennettu verokanta 12 prosenttiin 1.7.2013. 1.1.2014 molemmat verokannat olisivat laskeneet pysyvästi yhdellä prosenttiyksiköllä.

¹⁷ Vähennysten määriin esitetään rajoitusta 16.10.2012 tehdyllä lakimuutoksella.

¹⁸ Perinteisten tuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen ohella työnantajat maksavat Itävallassa palkkasummasta välillisiä veroja. Tällainen veronluonteinen maksu suoritetaan esimerkiksi rahastoon, joka tasaa vanhemmuudesta aiheutuvia kustannuksia.

kan verotukseen sekä otti käyttöön pankki- ja lentolippuveron. Palkansaajien verotus on pysynyt kuitenkin ennallaan.

Maaliskuussa 2012 hallitus päätti maan luottoluokituksen säilyttämiseksi uusista tuloja lisäävistä toimista vuosille 2012 ja 2013. Päästösten mittaluokka ei ole kuitenkaan suuren suuri. Säästöpaketti sisälsi menoleikkausten ohella muutoksia muun muassa kiinteistöjen luovutusvoittojen verotukseen ja sosiaaliturvamaksuihin. Samalla päätettiin eräiden suurten lomakorvausten verotuksen kiristyksistä, mutta kiristykset koskevat vuosia 2013—2016. Hallitus näytti vihreää valoa myös rahoitusmarkkinaverolle, jos muut EU-maat ottavat sen käyttöön. Julkisen talouden kehittymistä seurataan tarkasti, sillä Itävallan pankkisektori on haavoittuvainen Euroopan velkakriisin mahdolliselle laajenemiselle.

Valtion progressiivinen tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2. Alinta 36,5 prosentin marginaaliveroastetta maksetaan 11 000 euron verotettavista vuosituloista alkaen, ja ylin 50 prosentin marginaaliveroaste kohdistuu 60 000 euron verotettaviin vuosituloihin. Tulonhankkimisvähennyksen ohella palkkatuloista myönnetään automaattisesti verohyvitys työtuloista ja työmatkoista. Lisäksi verovelvollinen saa vähentää tulostaan maksetut sosiaaliturvamaksut ja tietyillä edellytyksillä myös korkomenoja sekä lääke- ja koulutuskustannuksia.

Lapsiperheiden tuet muodostuvat tuloista riippumattomasta 58,40 euron kuukausittaisesta lapsihyvityksestä ja 220 euron vuosittaisesta lapsivähennyksestä. Lapsivähennykseen on kytketty kannustin molemmille vanhemmille osallistua työelämään. Jos molemmat vanhemmat vaativat vähennystä, heille myönnettävää vähennystä kasvatetaan 20 prosentilla. Alle 10-vuotiaiden lasten päivähoitokustannuksista saa verovähennyksen ja lastenhoidon tukea voidaan maksaa myös työnantajille. Jos puoliso on pienituloinen, perheelle myönnetään ylimääräinen 494 euron puolisohyvitys, jonka määrä nousee yksinhuoltajilla ja lasten lukumäärän kasvaessa. (European Commission 2012a, 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b, Ministry of Finance Austria 2009.)

Ranska

Suurituloisten työn verotus kiristyi.

Ranskan kokonaisveroaste on EU-maiden kireimpiä, ja erityisesti työnantajien maksamat työn sivukulut ovat korkeat. Ranskan tuloverojärjestelmä on kuitenkin varsin tehoton, sillä se sisältää useita satoja erilaisia verovähennyksiä tai muita verotukia. Myös puolisoloiden yhteisverotus monimutkaistaa verotusta.

Ranskan julkinen talous on ollut jo vuosikausia alijäämäinen, mutta Euroopan velkakriisin myötä Ranska on kohdannut, erityisesti luottoluokittajien taholta, yhä tiukempia vaatimuksia julkisen talouden tasapainottamiseksi. Konkreettisia päätöksiä on tehty kuitenkin vasta vuodesta 2011 lähtien. Tällöin valtion tuloveroasteikon ylin

marginaaliveroaste nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 41 prosenttiin. Sen lisäksi hallitus karsi muun muassa vakituisen asunnon korkomenoista myönnettävää verohyvitystä ja kiristi luovutusvoittojen verotusta.

Vuoden 2012 alussa kiristettiin suurten yritysten tuloveroja, korotettiin kiinteästä omaisuudesta ja investointitulosta maksettavaa sosiaaliveroa sekä poistettiin verokat-
to¹⁹. Valtion tuloveroasteikon tuloajat päätettiin jättää vuosiksi 2012 ja 2013, mitä ei ole tapahtunut Ranskassa yli 40 vuoteen. Lisäksi yli 250 000 euron vuosituloille säädettiin kolmen prosentin lisävero ja yli 500 000 euroa ansaitseville neljän prosentin lisävero. Pariskunnilla tuloajat ovat kaksinkertaiset. Kulutusverojen puolella kiristettiin tupakka- ja alkoholiveroa sekä luotiin uusi alennettu seitsemän prosentin arvonlisäverokanta.

Kun Ranska valitsi toukokuussa François Hollandin uudeksi presidentiksi, veropoliitiikan linja kiristyi. Kiristyksillä pyritään kutistamaan julkisen talouden alijäämää EU-maiden hyväksymässä tahdissa. Valtaosa esitetyistä säästötoimista tulee veronkiristyksistä, jotka on suunnattu erityisesti rikkaille ja suurille yrityksille. Joitain veromuutoksia toteutettiin jo kuluvana vuonna. Hollande muun muassa perui osan Nicolas Sarkozyn lakialoitteista, kuten yleisen arvonlisäverokannan 1,6 prosenttiyksikön korotuksen. Sen lisäksi kiristettiin muun muassa suurten perintöjen verotusta ja poistettiin ylitöiden verovapaus²⁰ elokuusta 2012 lähtien. Ranska otti elokuun alussa käyttöön myös finanssiveron, joka peritään ostettaessa pörssi-arvoltaan yli miljardin euron ylittävien ranskalaisten yhtiöiden osakkeita.

Työtuloja verotetaan Ranskassa valtion progressiivisella neliportaisella tuloveroasteikolla, joka esitetään liitteessä 2. Veroasteikkoa sovelletaan edellisen vuoden verotettaviin tuloihin kotitalouskohtaisesti. Valtion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloista sosiaaliveroja, jotka ovat tietyillä ehdoilla osittain vähennyskelpoisia muussa tuloverotuksessa. Kunnilla ei ole verotusoikeutta työtuloihin. Investointituloja verotetaan Ranskassa 19 prosentin suhteellisella verokannalla.

Pienituloisten työllistymistä alettiin kannustaa vuonna 2001 käyttöön otetulla erityisellä kotitalouskohtaisella verosta tehtävällä vähennyksellä, työllisyysbonuksella (*prime pour l'emploi*). Työllisyysbonuksen määrään vaikuttavat työtulojen lisäksi muun muassa hakijan perhetilanne ja mahdollisten lasten lukumäärä. Työllisyysbonus on suurimmillaan minimipalkkaa (12 475 euroa vuodessa) ansaitsevilla työntekijöillä. Jos bonus ylittää kotitalouden maksettavaksi määrättyt verot, loppuosa vähennyksestä hyvitetään verovelvollisille. Työllisyysbonuksen tuloajoihin ei ole tehty vuodesta 2009 lähtien tarkistuksia. Sen rinnalle on säädetty uusi erittäin pienituloisten työntekoa kannustava tulonsiirto. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012.)

¹⁹ Tuloverojen, ml. pelkästään sosiaaliverot ilman muita veronluonteisia maksuja, ja varallisuusverojen yhteissumma ei saa ylittää 50 prosenttia henkilön bruttotuloista.

²⁰ Ylityökorvaukset säädettiin työntekijöille verovapaiksi elokuussa 2007. Työnantajat maksoivat ylityökorvauksista alennettuja työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

Saksa

Verot pysyivät Saksassa ennallaan vuonna 2012.

Saksan kokonaisveroaste ylittää EU-maiden keskiarvon, ja erityisesti työntekijän pakolliset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Saksassa korkeat. Kulutuksen verot sen sijaan kuuluvat Euroopan matalimpiin. Korkeahkosta kokonaisveroasteesta huolimatta Saksa on kamppailut jo pitkään alijäämäisen budjetin ja velkaantumisen kanssa. Budjetin alijäämä on tosin kutistunut reippaasti EU:n sallimien viiterajojen alle, mutta velkaantuminen on yhä kasvussa.

Saksan talouskasvu on ollut viime vuodet vahvaa, sillä kasvua on vauhdittanut ripeä vienti ja piristynyt kotimainen kulutuskysyntä. Myös Saksan työttömyysaste on painunut ennätyksellisen matalalle. Viime kuukausina kasvu on kuitenkin hidastunut ja epävarmuus tulevasta kehityksestä on lisääntynyt.

Saksan veropolitiikassa ei ole tapahtunut montaa uudistusta sitten vuosien 2009 ja 2010, jolloin kevennettiin palkansaajien tuloverotusta. Vuoden 2012 työeläkemaksun lievä kevennys oli ainoa verotuksessa toteutunut muutos. Liittohallitus tosin ehdotti tuloverotuksen keventämistä tänä ja ensi vuonna siten, että kevennykset olisivat kompensoineet ansiotason nousun aiheuttaman verotuksen automaattisen kiristymisen. Lakiesitys kuitenkin kumottiin ylemmissä päättävissä elimissä. Saksan huomio on yhä Euroopan velkakriisissä, jonka pitkittyminen on lisännyt veronmaksajien kustannuksia ja nakertanut istuvan hallituksen kannatusta.

Työtuloja verotetaan Saksassa liittovaltion progressiivisella funktiopohjaisella tuloveroasteikolla. Tuloveroihin lisätään 5,5 prosentin solidaarisuusmaksu. Puolisoilla on yhteisverotus, jos he eivät erikseen vaadi erillisverotusta. Liittovaltion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloistaan lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja. Euromääräisen maksimimäärän jälkeen maksuja ei kuitenkaan enää peritä. Tuloverotuksen keskeisimmät vähennykset ovat perusvähennys, 8 004 euroa, ja tulonhankkimisvähennys. Lapsiperheet saavat tukea muun muassa lapsivähennyksen ja lapsilisän muodossa. Yksinhuoltajavanhemmat saavat korotettua tukea. (European Commission 2012a, European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b)

Suomi

Palkansaajan verot pysyivät keskimäärin ennallaan.

Suomessa palkansaajien tuloverotusta on kevennetty vähitellen vuodesta 1996 lähtien sekä sosiaalivakuutusmaksuja alentamalla, valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja leikkaamalla että kunnallisveron ansiotulovähennystä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasoille. Vuonna 2006 kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus korvattiin uudella valtion verotuksessa tehtävällä ansiotulovä-

hennyksellä. Vähennys mahdollisti myös pienituloisten tuloverotuksen keventämisen ilman kuntien tulopohjan kaventamista. Valtionverotuksen ansiotulovähennys korvattiin uudella työtulovähennyksellä vuonna 2009. Työtulovähennys on edeltäjänsä kaltainen verosta tehtävä vähennys, joka mahdollistaa uusien verokevennysten suuntaamisen myös pienituloisille ilman, että kuntien tulopohja heikkenee.

Vuonna 2009 palkansaajien tuloverotusta kevennettiin vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä riippuen verovelvollisen tulotasosta. Sen jälkeen tuloverotus on pysynyt Suomessa suurin piirtein ennallaan. Näin siitä huolimatta, että keskimääräinen kunnallisvero, palkansaajan lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut ja ansiotaso ovat nousseet. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti vuonna 2012 nousi Suomessa 0,09 prosenttiyksiköä. Veroprosenttia korottaneiden kuntien joukossa oli muun muassa Jyväskylä, Pori ja Hämeenlinna.

Valtion tuloveroasteikkoon ja työtulovähennykseen tehtiin kuluvana vuonna tarkistukset, jotta ansiotason ja palkansaajamaksujen nousun verotusta automaattisesti kiristävä vaikutus saatiin kompensoitua. Valtion tuloveroasteikon tulorajoja tarkistettiin noin kolmella prosentilla siten, että alin tuloluokka alkaa kuluvana vuonna 16 100 eurosta, toinen 23 900 eurosta, kolmas 39 100 eurosta ja ylin 70 300 eurosta. Tuloveroasteikon ylin marginaaliveroprosentti laski 0,25 prosenttiyksiköllä 29,75 prosenttiin, mutta muut marginaaliveroprosentit pysyivät ennallaan. Samalla korotettiin työtulovähennystä muun muassa siten, että sen enimmäismäärä nousi 740 eurosta 945 euroon. Myös perusvähennystä korotettiin reippaasti, mutta vähennys ei ulotu tässä vertailussa käytetyille palkkatasoille.

Vuonna 2012 yhteisöveroprosentti laski 26 prosentista 24,5 prosenttiin. Muuten finanssipolitiikka oli hyvin kiristävä. Kiristykset kohdistuivat useisiin välillisiin veroihin, kuten alkoholi-, tupakka- ja makeisveroon sekä energiaveroihin. Myös pääomatulojen veroprosentti nousi 30 prosenttiin siten, että 50 000 euron ylittävistä pääomatuloista veroprosentti on 32.

Viro

Tuloverotus ennallaan – verokevennykset jatkuvat vuonna 2015.

Viron veroaste on noussut EU-maiden keskiarvon tuntumaan ylittäen selvästi muiden Baltian maiden veroasteen. Veroasteen nousu on liittynyt osittain laman aiheuttamiin väliaikaisiin tekijöihin, mutta etupäässä veroastetta ovat nostaneet välillisten verojen tietoiset korotukset. Viron veropolitiikan tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa siirtää verorasitusta pois työn ja tuotannontekijöiden verotuksesta kohti kulu- tusta, luonnonvarojen käyttöä ja ympäristöä. Lähinnä työnantajilta kerättävien sosiaaliturvamaksujen osuus veroasteessa on myös merkittävä.

Virossa työtuloista ja henkilökohtaisista pääomatuloista maksetaan 21 prosentin tasavero. Vielä vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia keven-

nettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti vuonna 2008. Vuonna 2009 kansainvälinen talouslama pienensi verokertymiä ja kasvatti julkisia menoja, minkä vuoksi Viro luopui suunnitelmistaan keventää tasavero asteittain 18 prosenttiin. Vuonna 2011 talouskasvu vauhdittui uudestaan, minkä seurauksena Viro teki päätöksen laskea veroprosentin 20:een, mutta vasta vuonna 2015. Palkansaajan tuloveroperusteita ei siis muutettu vuonna 2012. Talouskasvu on myös hiipunut viime kuukausina.

Viron tuloverotus ei ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen perusvähennys. Perusvähennys muodostaa verojärjestelmään verotettavan tulon alarajan, joka on kuluvana vuonna 1 728 euroa (ks. liite 2). Aikaisempien suunnitelmien mukaan myös perusvähennystä oli tarkoitus nostaa vuosittain aina 2 300 euroon asti. Nyt tästä suunnitelmasta on luovuttu. Toisen vanhemman perusvähennys kaksinkertaistetaan kuitenkin toisesta perheen alle 18-vuotiaasta lapsesta lähtien.

Virossa ei ole paikallisia tuloveroja eivätkä palkansaajat maksa sosiaalivakuutusmaksuja. Palkansaajilla on kuitenkin 2,8 prosentin työttömyysvakuutusmaksu²¹, kun vastaava maksuprosentti työnantajilla on 1,4. Työnantajat maksavat työntekijöiden palkkasummasta myös 33 prosentin sosiaaliveroa. Virossa ei ole varsinaista yleistä yritysveroprosenttia, mutta jaettavia voittoja verotetaan 21 prosentin verokannalla. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b.)

3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa

Britannia

Palkansaajan verot ennallaan – 50 prosentin ylin marginaaliveroaste kevenee vuonna 2013.

Britannian veroaste liikkuu EU:n keskiarvon tuntumassa. Progressiivinen työn verotus on kevyttä, sillä erityisesti työn sivukulut ovat matalat. Sen sijaan omaisuudesta kertyy Britannialle verotuottoja huomattava määrä. Perinteisesti kulutusveroilla on ollut Britanniassa muita EU-maita vaatimattomampi rooli, mutta vuoden 2011 alussa toteutettu arvonlisäverotuksen kiristys nosti kulutusverojen osuuden muiden EU-maiden tasolle. Ympäristöverojen merkitys on pysynyt Britanniassa vakaana.

Britannian julkinen talous on ollut jo usean vuoden ajan vaikeasti alijäämäinen, minkä vuoksi istuva hallitus on toteuttanut kiristävää finanssipolitiikkaa heikosta taloustilanteesta huolimatta. Valtaosa eli noin kolme neljäsosaa säästöistä on tehty leikkaamalla julkisia menoja ja etuuksia. Loput säästöistä tulevat veronkiristyksistä lä-

²¹ Vuoden 1983 jälkeen syntyneiden on maksettava palkastaan myös pakollista kahden prosentin maksua henkilökohtaiselle eläketilille.

hinnä kulutusverotukseen. Toisaalta hallitus on myös keventänyt yritysverotusta alentamalla asteittain yritysveroprosenttia ja luomalla yrityksille kasvua vauhdittavia verokannustimia, kuten patenttiboxin. Yhteisöverokanta laski vuonna 2011 28 prosentista 26 prosenttiin, ja kuluvana vuonna se keveni edelleen 24 prosenttiin. Jatkossa verokannan on määrä laskea aina 22 prosenttiin. Talouskasvun odotetaan pysyvän kuluvana vuonna kuitenkin vaisuna.

Britannia oli vuonna 2010 ensimmäisiä Euroopan maita, joka kiristi finanssikriisin yhteydessä hyvätuloisten palkansaajien tuloverotusta. Kiristys toteutettiin lisäämällä valtion kaksiportaiseen tuloveroasteikkoon uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 Englannin punnan ylittävälle verotettaville tuloille. Samalla hyvätuloisten oikeutta perusvähennykseen rajattiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 Englannin punnan ylittäviltä tuloilta²². Hyvätuloisten verotuksen kiristäminen sai osakseen sekä kovaa kritiikkiä että ymmärtämystä. Uuden veroluokan tuotto on varsin marginaalinen, ja sitä maksaa vain noin 300 000 henkilöä.

Vuonna 2011 veronkiristykset jatkuivat kulutusverotuksen puolella, kun yleinen arvonlisäverokanta nousi 20 prosenttiin, ja eräät ympäristöverot sekä valmisteverot kiristyivät. Myös luovutusvoittojen verotusta uudistettiin. Kiristysä kompensoitiin kasvattamalla perusvähennystä 1 000 punnalla. Vähennyksen hyötyä kuitenkin rajattiin laskemalla tuloveroasteikon alinta tulorajaa 2 400 punnalla. Perusvähennyksen voimakas kasvattaminen liittyy Britannian pitkän aikavälin tavoitteeseen nostaa vähennys 10 000 puntaan.

Vuonna 2012 tuloveroasteikon veroprosentit pysyivät ennallaan. Alinta tulorajaa kuitenkin laskettiin 630 punnalla ja perusvähennystä kasvatettiin samalla summalla. Hyvätuloisten oikeutta lapsilisiin rajattiin ja verovelvollisen hakemille verovähennyksille asetettiin katto. Verotukseen tehtiin myös muita muutoksia kiristämällä polttoaineiden verotusta²³ ja pankkiveroa sekä asettamalla muiden kuin luonnollisten henkilöiden arvokkaiden kiinteistöjen ostoille leimaveron.

Keskustelu hyvätuloisten verotuksesta kiihtyi, kun hallitus ilmaisi alkuvuonna 2012 tahtonsa poistaa ylimmille tuloille asetetun 50 prosentin marginaaliveron. Vero on ollut taloudellisesti tehoton, koska sen käyttäytymisvaikutukset ovat olleet odotettua suuremmat. Hallitus myös pelkää, että vero heikentää Britannian houkuttelevuutta liiketoiminnan ja kasvun sijaintipaikkana. Näiden syiden vuoksi tuloveroasteikon 50 prosentin marginaalivero laskee vuoden 2013 huhtikuussa 45 prosenttiin.

Britannialle on tyypillistä, että pienituloisia tuetaan erilaisten verohyvitysten kautta pikemmin kuin sosiaalisilla palveluilla. Istuvan hallituksen tavoitteena on kuitenkin siirtää painopistettä hallituskaudella voimakkaammin sosiaalisiin palveluihin. Toisena keskeisenä tavoitteena on pitää etuusjärjestelmän kustannukset kurissa ja kannustaa kansalaisia voimakkaammin työn vastaanottamiseen. Toisaalta rahallinen tuki on kohdistettu voimakkaammin aivan pienituloisimmille.

²² Vähennys pienenee yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden rajan ylittäviltä tuloilta, kunnes vähennys pienenee nolllaan.

²³ Kiristys tuli voimaan elokuussa 2012.

Britanniassa on ollut käytössä vuodesta 2003 lähtien nykymuotoinen pienituloisille palkansaajille tietyillä ehdoilla myönnettävä ansiotulovähennys (*working tax credit*). Vähennyksen määrään vaikuttavat muun muassa perhemuoto sekä työtuntien ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä palkansaajalla vähennys on jo lähes poistunut 13 000 Englannin punnan ylittävillä bruttotuloilla, mutta vähennys on suurempi perheellisille. Verojärjestelmä tuntee myös lapsihyvityksen, jota myönnetään yksinkertaisimmillaan noin 32 000 punnan vuosituloihin asti. Työssäkäyville lapsiperheille myönnetään hakemuksesta ansiotulo- ja lapsihyvityksen yhdistelmää, joka poistuu 30 000 Englannin punnan ylittäviltä bruttotuloilta. Kuluvana vuonna vähennyksen määrää kasvatettiin aivan pienimmillä tuloilla, mutta tulojen kasvaessa vähennys liukuu pois aikaisempaa nopeammin. Perheiden tulee hakea hyvitystä yhteishakemuksen perusteella ja hyvitykset maksetaan tyypillisesti pankkitilille. (European Commission 2012b, HM Revenue & Customs 2012a, HM Revenue & Customs 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b.)

Norja

Työn verotus pysyi Norjassa ennallaan.

Muiden Pohjoismaiden tapaan Norja on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa öljyn ja kaasun jalostus sekä ympäristöverot tuottavat huomattavasti verotuloja valtion budjettiin. Tulot välillisestä verotuksesta ja sosiaaliturvamaksuista suhteessa BKT:hen jäävät kuitenkin EU:n keskiarvojen alle. Norja on selvinnyt kansainvälisestä talouskriisistä varsin pienin vaurioin vahvan julkisen talouden ja pirteän kotimaisen kuluksen vuoksi. Maan työttömyys on kitkatyöttömyyden tasolla. Maan voimakas riippuvuus öljystä ja vientikysynnästä on kuitenkin riskitekijä.

Työn verotus on Norjassa melko maltillista. Vuonna 2012 palkansaajien tuloverotukseen ei tehty suuria muutoksia, mutta perusvähennystä, tulonhankkimisvähennystä sekä valtion tuloveroasteikon tuloarajoja tarkistettiin. Muutosten tarkoituksena oli pitää verotuksen taso lähinnä ennallaan. Ruuan arvonlisäverokanta nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 15 prosenttiin. Hallituksen yleisenä veropoliittisena tavoitteena on pitää veroaste vuoden 2004 tasolla.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa suurempia työ- ja eläketuloja verotetaan progressiivisella verokannalla ja muita tuloja etupäässä tasaverokannalla. Verotettavan tulon laskemisessa hyödynnetään kahta erilaista tulopohjaa tavallisille ja henkilökohtaisille tuloille.

”Tavallisia tuloja” ovat kaikki tulot, kuten pääomatulot ja palkkatulot, ja niitä verotetaan suhteellisella 28 prosentin verokannalla. Verokanta jakaantuu 15,45 prosentin maakunta- ja kuntaveroon sekä 12,55 prosentin valtion veroon. Tavallisten palkkatulojen verotuksessa otetaan huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennys ja perusvähennys. Suhteellisesti verotettujen tulojen rinnalla

työhön liittyvistä tuloista joutuu maksamaan myös valtion progressiivista lisäveroa, jos tulot ylittävät valtion tuloveroasteikon alimman tulorajan. Tämä ”henkilökohtainen tulo” on bruttomääräinen eli siitä ei myönnetä vähennyksiä. Bruttopalkasta on maksettava myös 7,8 prosentin sosiaaliturvamaksut tiettyyn kattoon asti.

Vuonna 2012 valtion lisäveroa maksetaan 490 000 Norjan kruunun verotettavista vuosituloista yhdeksän prosentin marginaaliveroasteella (ks. liite 2). Veroasteikon ylemmää 12 prosentin marginaaliveroprosenttia maksetaan 796 800 Norjan kruunun ylittävistä verotettavista tuloista. Asteikon veroprosentteja ja tulorajoja on muutettu 2000-luvulla erityisesti vuosina 2005 ja 2006. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b, OECD 2012b.)

Ruotsi

Työn verotus pysyi ennallaan.

Ruotsin kokonaisveroaste on yksi maailman korkeimpia, ja myös työn verotus on kireää. Toisaalta sosiaaliturvamaksujen merkitys veroasteessa alittaa EU:n keskiarvon. Työn verotuksen keventämiseksi Ruotsin hallitus on laajentanut viime vuosina tuloverojärjestelmän vähennyksiä erityisesti pieni- ja keskituloisille ja vastaavasti kiristänyt ympäristöveroja sekä muita valmisteveroja. Muutokset ovat keventäneet kokonaisveroasteen tasoa ja muuttaneet verotuksen painopistettä välillisten verojen suuntaan. Kunnilla on Ruotsissa merkittävä rooli verojen kerääjinä.

Ruotsin talous toipui kansainvälisestä talouskriisistä nopeasti vahvan vientikysynnän ja vakaan julkisen sektorin rahoitusaseman vuoksi. Kasvu alkoi kuitenkin hiipua uudestaan vuoden 2011 lopulla ja kuluvana vuonna kasvu jää nollan tuntumaan. Ruotsin hallitus onkin lisännyt hieman julkisia rakennusinvestointeja ja lykännyt tavoitteet keventää työn verotusta edelleen pidemmälle tulevaisuuteen. Vuonna 2012 valtion tuloveroasteikon tulorajoja korotettiin kuitenkin 4,7 prosentilla ja muun muassa perusvähennystä sekä työtulovähennystä tarkistettiin hieman ylöspäin. Tupakkaveroa kiristettiin, mutta ravintolapalveluiden arvonlisävero laski 25 prosentista 12 prosenttiin.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin suhteellinen verokanta. Valtion tuloveroasteikko on kaksiportainen, ja sen ensimmäinen 20 prosentin marginaalivero kohdistuu 401 100 Ruotsin kruunun ylittäviin verotettaviin tuloihin.²⁴ Tuloveroasteikon toinen tuloluokka alkaa 574 300 Ruotsin kruunun ylittävistä verotettavista tuloista, joista maksetaan 25 prosentin marginaaliveroa.

Kunnat keräävät Ruotsissa huomattavan osan verotuloista, sillä kunnallisveroprosentti on keskimäärin 31,60 prosenttia. Kunnallisvero on suhteellinen ja prosentit

²⁴ Valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2.

vaihtelevat alueittain 28,89 prosentista 34,32 prosenttiin. Kunnallisveroprosentti vaikuttaa muun muassa palkansaajan työtulovähennyksen ja eläkeläisten perusvähennyksen määrään.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys. Aivan pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, mutta myös suurituloiset ovat oikeutettuja perusvähennykseen. Perusvähennys on alle 65-vuotiailla 12 900–33 900 Ruotsin kruunua tuloista riippuen. Ikäkkäimpien henkilöiden perusvähennys on suurempi.

Vuonna 2007 käyttöön otettu työtulovähennys on työtuloihin perustuva verosta tehtävä vähennys. Se on ollut Ruotsin hallituksen keskeinen työn verotusta alentava instrumentti, ja vähennystä on kasvatettu merkittävästi vuosina 2008–2011. Vuonna 2012 vähennyksen ala- ja ylärajoihin tehtiin pienet tarkistukset. Työtulovähennys on suhteellisesti suurimmillaan pieni- ja keskituloisilla palkansaajilla, joilla verohyöty nousee kuluvana vuonna 21 900 Ruotsin kruunuun. Tämän tulotason jälkeen vähennys ei enää kasva. Ikääntyneitä vähintään 65-vuotiaita kannustetaan pysymään töissä korotetulla työtulovähennyksellä.

Kotitalousvähennys on ollut Ruotsissa käytössä vuoden 2008 heinäkuusta lähtien. Sen perusteella tiettujen ostettujen palvelun hinnasta voi vähentää 50 prosenttia 50 000 kruunuun asti. Vähennystä laajennettiin korjausrakentamiseen vuoden 2009 heinäkuun alusta. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b.)

Sveitsi

Tuloverot pysyvät Sveitsissä ennallaan.

Tuloveroprosenteista ja verovähennyksistä säädetään Sveitsissä kolmella tasolla: liittovaltiotasolla, 26 kantonissa ja noin 2 600 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan, ja kunnat määräävät omat tuloveronsa liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueet keräävätkin valtaosan välittömistä veroista, kun taas liittovaltion verotuotot kertyvät pääosin välillisistä veroista. Lukuisten eri osapuolten vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omalaatuinen ja vaikeasti vertailtava. Niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä²⁵.

Muuhun Eurooppaan verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on matala. Työn verotus kerryttää verotuloja suhteessa maan bruttokansantuotteeseen kuitenkin EU:n keskiarvojen verran. Myös pääomatulojen merkitys on huomattava. Työn verotuksen ta-

²⁵ Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pausschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat eläkepäiviä viettävät ulkomaalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksun suuruus riippuu muun muassa verovelvollisen kiinteistön arvosta. Maksettavalle kiinteälle verolle säädettiin kuluvana vuonna minimi. Taloudellinen kriisi on lisännyt kritiikkiä varakkaiden ulkomaalaisten kiinteää verotusmahdollisuutta vastaan. Esimerkiksi Zürichissä asukkaat päättivät poistaa jo muutama vuosi sitten edellä mainitun lain, ja kuluvana vuonna joukkoon liittyi uusia kantoneita.

so vaikuttaa muihin vertailumaihin nähden ensi silmäyksellä varsin maltilliselta, mutta verovertailussa on huomioitava Sveitsin muita maita korkeampi hinta- ja palkkataso. Keskimääräinen sveitsiläinen palkkataso ylittääkin selvästi suomalaisen keskipalkan²⁶. Vertailtaessa todellisten keskipalkkojen verotusta, sveitsiläisen palkansaajan verotus ei enää olekaan niin keveää kuin aluksi voisi päätellä. Tuloverojen ohella Sveitsissä maksetaan palkasta myös huomattavia summia ei-lakisääteisiä työeläke- ja sairausvakuutusmaksuja.

Liittovaltion ansiotuloveroprosentti vaihtelee 0,77 ja 11,5 välillä. Kantonit ja kunnat asettavat verotettavalle tulolle omat veroasteensa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan selville lopullinen tuloveron määrä. Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 1,0 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Tyypillisesti kantonien ja kuntien verotaso on noin kaksi kertaa liittovaltion verotaso. Neljällä seurakunnalla on oikeus kerätä veroja, mutta kirkollisvero ei ole pakollinen vero.

Liittovaltion tuloveroperusteet ovat olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa. Sveitsissä verotetaan myös asuntotuloa. Verovähennysten suhteellinen merkitys Sveitsin verojärjestelmässä on pieni. Tyypillisiä vähennyksiä ovat tulonhankkimisvähennys, perusvähennys, puoliso- ja lapsivähennys sekä vähennykset maksettujen sosiaaliturvamaksujen perusteella. Myös vähennykset vaihtelevat alueittain huomattavasti.

Puolisoiden tulot verotetaan Sveitsissä yhteisverotuksella. Vuoden 2008 alusta pienempituloisen puolison kannustimia osallistua työelämään parannettiin myöntämällä vähennys pienten tulojen perusteella sekä luomalla kahden tulonsaajan perheille puolison ansiotulovähennys. Tällöin perheen kokonaistuloista voi tyypillisesti vähentää puolet pienempituloisen puolison tuloista. Vähennyksen tulee olla kuitenkin vähintään 8 100 ja maksimissaan 13 200 Sveitsin frangia.

Sveitsin talous on pysynyt melko vakaana Euroopan velkakriisin keskellä erityisesti maan vahvan kotimaisen kysynnän ansiosta. Toisaalta erityisesti Sveitsin viestisektori on kärsinyt Euroopan taloustaantumasta ja siitä, että ulkomaiset sijoittajat pitävät maan valuuttaa turvasatamana, mikä on vahvistanut maan valuuttakurssia. Talouskasvu onkin hidastunut kuluvana vuonna. Valtio korotti viime vuonna yleisen arvonlisäverokannan 7,6 prosentista 8 prosenttiin. (International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b, OECD 2011b, OECD 2012a, www.lowtax.net.)

²⁶ Keskimääräinen palkka Sveitsissä ylittää hieman tässä vertailussa käytetyn kolmannen esimerkkipalkan, joka on 61 000 euroa vuodessa.

Tanska

Tuloverot ennallaan – kiristyskäsä kulutusveroihin.

Tanskan kokonaisveroaste on Euroopan korkein, ja myös työn verotus on erittäin kiireää ja progressiivista. Tanskassa verotulot kerätään lähes yksinomaan palkkaveroilla sekä varallisuuden ja kulutuksen verottamisella²⁷, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Tanskan veropolitiikka on kuitenkin tähdännyt viime vuosina työn verotuksen keventämiseen ja veroasteet ovat laskeneet hieman. Tanskassa on myös kattava ja moderni ympäristöverotus. Kuntien rooli tuloverotuksessa on merkittävä.

Palkkatuloista maksetaan keskimäärin 24,9 prosentin kunnallisvero, valtion vero sekä 7 prosentin terveysmaksu. Terveysmaksu keveni edellisestä vuodesta yhdellä prosenttiyksiköllä, mutta kunnallisvero pysyi ennallaan. Kirkollisveroa, keskimäärin 0,6 prosenttia, maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet. Palkkatuloista myönnetään automaattisesti ansiotulovähennys sekä eräitä työhön liittyviä yleisiä vähennyksiä. Ansio-
tulovähennys nousi vuonna 2012 ja on nyt maksimissaan 41 100 kruunua. Myös sosiaaliturvamaksut ovat tuloverotuksessa vähennyskelpoisia. Jokaisen veroja pienentää myös henkilökohtainen perusvähennys, joka nousi myös hieman. Vähennysten kasvattamisen vastapainona valtion tuloveroasteikon alimman tuloveroasteikon veroprosentti nousi 3,64 prosentista 4,64 prosenttiin.

Tanskassa käynnistettiin vuonna 2010 suuri, koko vuosikymmenelle ulottuva verouudistus. Se kevensi tuloveroja ja kiristi kulutusveroja suunnaten verojärjestelmän painopistettä kohti kulutusta, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita. Vuoden 2010 valtion tuloveroasteikon muutokset (ks. liite 2) laskivat pienempien tulojen marginaaliveroastetta noin 1,5 prosenttiyksiköllä 41 prosenttiin ja suuremmilla vuosituloilla noin 7 prosenttiyksiköllä 56 prosenttiin²⁸. Verokevennysten vastapainona kiristettiin energia-, rasva-, makeis- ja tupakkaveroja, mutta kiristykset toteutetaan hieman hitaammalla aikataululla. Verouudistusta rahoitetaan vuosina 2012–2019 myös karsimalla erilaisia verovähennyksiä ja verovapauksia.

Talouseläman ja verouudistuksen seurauksena Tanskan vahva julkisen talouden rahoitusylijäämä suli pois. Tanskan hallitus päättikin jo vuoden 2010 kesäkuussa tuloverotuksen kiristämisestä. Keskeisiä päätöksiä olivat muun muassa luopuminen automaattisista asteikkotarkistuksista vuosina 2011–2013, valtion tuloveroasteikon ylimmän tuloajan korotuksen lykkääminen vuodesta 2011 vuoteen 2014²⁹, maksimimäärän asettaminen työmarkkinajäsenmaksujen vähennyskelpoisuudelle sekä lapsilisien leikkaaminen.

Tanskan uusi hallitus päätti jatkaa verouudistusta. Heikon taloustilanteen elvyttämiseksi se myös kasvatti julkisia menoja ja korotti niiden vastapainona epäterveellisten

²⁷ Palkkaverot kerryttävät puolet maan kaikista verotuotoista.

²⁸ Ylimpien marginaaliverojen verokatto laski 59 prosentista 51,5 prosenttiin vuonna 2010. Verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä sosiaaliturvamaksuja.

²⁹ Ylimmän tuloluokan tuloajan korotetaan tällöin 19 200 Tanskan kruunulla.

tuotteiden, kuten karkit ja tupakka, verotusta. (European Commission 2012b, International Bureau of Fiscal Documentation 2012a ja 2012b.)

3.3 Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Progressio kiristyi, kun uutta hiilidioksidiveroa kompensoitiin pienituloisille.

Australia on perinteisesti ollut matalan verotuksen maa. Näin siksi, että monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useimmissa OECD-maissa julkisella sektorilla hoidettavat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Veroasteesta valtaosa kerätään kuitenkin yksityisten henkilöiden sekä yritysten tuloveroilla. Matalasta veroasteesta huolimatta Australian budjetti on perinteisesti ollut ylijäämäinen³⁰.

Australia on selvinnyt kansainvälistä taloutta kohdanneista kriiseistä varsin pienin vaurioin Aasian talouskasvun imussa. Vuonna 2012 Australian talouskasvu onkin varsin vahvaa, työttömyys matalalla tasolla ja raaka-aineiden hinnat sekä kaivosteollisuuden investoinnit hyvällä tasolla. Kansainvälinen talouskriisi käänsi kuitenkin Australian budjetin lievästi alijäämäiseksi, mutta budjetti on kuluvana vuonna palautumassa ylijäämäiseksi. Hallituksen tavoitteena onkin kurinalainen finanssipolitiikka ja kokonaisveroaste pitäminen korkeintaan vuosien 2007–2008-tasolla, jolloin se oli 24,6 prosenttia BKT:sta.

Kuluvana verovuonna Australiassa otettiin käyttöön hiilidioksidivero sekä kaivannaisvero. Jotta erityisesti hiilidioksidiveron hintoja nostava vaikutus saataisiin kompensoitua pieni- ja keskituloisille, liittovaltion tuloveroasteikon alarajaa nostettiin reippaasti ja samalla karsittiin pienituloisille suunnattua verohyvitystä. Neliportaisen tuloveroasteikon alaraja nousi 12 200 Australian dollarilla (ks. liite 2), ja alarajan on tarkoitus nousta 1.7.2015 lähtien jälleen 19 500 dollariin. Kevennyksen vastapainona nostettiin tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja. Veroasteikon alimman tulo luokan marginaaliveroprosentti nousi 15 prosentista 19 prosenttiin ja toiseksi alin marginaaliveroaste muuttui 2,5 prosenttiyksiköllä nouden 32,5 prosenttiin. Muut marginaaliveroasteet pysyivät ennallaan.

Verotettavista tuloista maksetaan liittovaltion veron lisäksi 1,5 prosentin Medicare-maksua, jolla rahoitetaan perusterveydenhuoltoa. Sellaisilla suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveyskuluvakuutusta, Medicare-maksua korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. Pienituloiset voivat saada Medicare-maksusta alennusta. Muita sosiaaliturvamaksuja Australiassa ei peritä³¹. Vuonna 2012 ei peritä enää myöskään tulvamaksua.

³⁰ Usein verokevennyksien vastapainona on tehty myös vastaavat leikkaukset budjetin menoihin.

³¹ Osa eläkejärjestelmästä rahoitetaan työnantajilta perittävillä 9 %:n maksuilla (superannuation guarantee system). Maksua ei katsota kuitenkaan veroksi, sillä yksityisellä sektorilla on järjestelmässä liian suuri rooli.

Keskeisiä verojen määrää pienentäviä verohyvityksiä ovat tuloriippuvainen puoliso vähennys, hyvitys lääkekustannusten ja yksityisen terveystakuutuksen perusteella sekä pieni- ja keskituloisille suunnattu verohyvitys. Kuluvana vuonna otettiin käyttöön myös 500 Australian dollarin suuruinen perusvähennys, joka myönnetään kaikille veroilmoituksen jättäville verovelvollisille. Perusvähennys kaksinkertaistuu 1.7.2013 lähtien. (Australian Commonwealth Government 2011, Australian Commonwealth Government 2012, Australian Taxation Office, IBFD 2009, IBFD 2012b, OECD 2012a.)

Japani

Edessä veronkiristyksiä.

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa, ja työn verotus on Japanissa maltillista. Tästä huolimatta Japani on kamppaillut laskevan hintatason ja vaikean kotimaisen kulutuksen kanssa jo pidemmän aikaa. Kansainvälinen talouskriisi on lisäksi kärjistänyt ongelmia. Palkansaajan veroperusteet ovat pysyneet viime vuodet suurin piirtein ennallaan.

11.3.2011 tapahtunut maanjäristys, sitä seurannut tsunami Tohokun alueella sekä Fukushima ydinvoimakriisi jättivät jälkensä Japanin talouspolitiikkaan. Katastrofin vuoksi talouskasvu kääntyi laskuun, ja hallitus joutui kasvattamaan menoja rannikkoalueen jälleenrakentamiseksi. Tyytymättömyys kriisin jälkihoitoon aiheutti myös hallitusvaihdoksen³². Viime vuoden loppupuolella talouskasvu kääntyi jo mukavaan nousuun, mutta kotimainen kysyntä ja investoinnit vaimenivat uudelleen vuoden 2012 jälkipuoliskolla.

Maanjäristysalueilla sijainneille yrityksille myönnettiin yritysverotuksessa helpotuksia, ja yleinen sekä pienyritysten yritysverokanta laski 1.4.2012 lähtien. Uudelleenrakentamisen rahoittamiseksi säädettiin kuitenkin myös veronkiristyksiä, jotka astuvat voimaan lähivuosina. Luonnollisten henkilöiden tuloveroa sekä lähdeveroa nostetaan vuonna 2013 ja asukasvero nousee vuonna 2014.

Pitkällisen poliittisen väännön jälkeen hallitus sai läpi myös Japanin valtiontaloutta tasapainottavan pitkän aikavälin suunnitelman. Alun perin suunnitelma ehdotti kiristyksiä sekä valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteihin, kulutusveroihin että perintö- ja lahjaverotukseen. Suunnitelman käsittelyvaiheessa kiristyksistä jäi jäljelle kuitenkin vain kulutusveron nousu. Kulutusvero nousee vuonna 2014 viidestä kahdeksaan prosenttiin, ja siitä edelleen 10 prosenttiin vuonna 2015.

Palkansaajien tuloverotus pysyi kuluvana vuonna ennallaan. Japanin progressiivinen valtion tuloveroasteikko on kuusiportainen ulottuen viidestä prosentista 40 prosenttiin (ks. liite 2). Valtion tuloveroasteikon lisäksi palkkatuloista peritään alueiden ja paikallishallinnon asukasvero sekä sosiaaliturvamaksuja eläköitymisen, työttömyy-

³² Elokuun lopussa 2011 pääministeriksi valittiin Yoshihiko Noda.

den ja sairauden varalle. Asukasvero jakaantuu kiinteään maksuun ja 10 prosentin suhteelliseen tuloista riippuvaan osaan. Tuloista vähennetään muun muassa työtu-
loista riippuva ansiotulovähennys, perusvähennys ja puoliso-
vähennys. (IBFD 2009, IBFD 2012b, OECD 2012a ja OECD 2012b.)

Kanada

Tuloverot pysyivät Kanadassa ennallaan.

Kanadan kokonaisveroaste alittaa lievästi OECD-maiden keskiarvon, eli verotus, työn verotus mukaan lukien, on varsin maltillista. Valtaosa verotuotoista kerätään työn ja kulutuksen veroilla, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä vain vähäinen rooli. Kanadan talous on selvinnyt kansainvälisestä talouskriisistä melko pienin vaurioin muun muassa hallituksen ja provinssien elvytyksen, vahvan kotimaisen kulutuksen ja vähäisen julkisen velkaantumisen ansiosta. Asuntomarkkinoilla on kuitenkin ilmennyt ylikuumenemisen merkkejä.

Kanadan liittovaltion ohella kaikilla provinsseilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja, joten tuloverot vaihtelevat asuinpaikan mukaan. Kanadan verojärjestelmä sisältää myös lukuisia verovähennyksiä, kuten esimerkiksi perus- ja puoliso-
vähennyksen sekä lapsiperheille ja työssäkäyville suunnatut verohyvytykset. Tulonhankkimisvähennystä muistuttavan työllisyshyvityksen ohella Kanadassa on otettu käyttöön vuonna 2007 pienituloisille suunnattu ansiotulohyvytykset (*working income tax benefit*). Tyypillisten verohyvytysten lisäksi verovero-
järjestelmästä löytyy useita verohyvytyksiä liittyen säästämiseen, kouluttautumiseen ja esimerkiksi vapaaehtoiseen palomiestoimintaan.

Palkansaajan tuloverotus pysyi vuonna 2012 suurin piirtein ennallaan. Liittovaltion tuloveroasteikon (ks. liite 2) tulorajoja ja useimpia vähennyksiä tarkistettiin 2,8 %:lla ylöspäin. Sen lisäksi säädettiin uusi hyvytykset perheeseen kuuluvista huollettavista. Eläkemaksu pysyi ennallaan 4,95 prosentissa, mutta työttömyysvakuutusmaksu nousi hieman 1,83 prosenttiin.

Kanadan hallitus aikoo saattaa julkisen talouden tasapainoon vuoden 2014 aikana. Budjetin tulojen ennakoidaan pysyvän ennallaan suhteessa BKT:hen, mutta menojen kasvu saadaan taittumaan tiettyjen säästötoimien ja finanssikriisin elvytyksen väistyessä julkisista menoista. Yhteisöverokantaa on laskettu Kanadassa 2000-luvulla asteittain moneen otteeseen. Vuonna 2012 se laski 16,5 prosentista 15 prosenttiin. Uusia veronkevennyksiä ei yhteisöverokantaan ole suunnitteilla, mutta hallitus on sitoutunut pitämään yritysverot matalana. (Canada Revenue Agency, Department of Finance Canada 2012, IBFD 2009, OECD 2012a, OECD 2012b).

USA

Työn verot pysyvät suurin piirtein ennallaan.

Euroopan maihin verrattuna Yhdysvaltojen kokonaisveroaste on matala, ja työn verotus on keveää. Myös kulutusverot ovat matalalla tasolla. Yhdysvalloissa julkiset menot ovatkin ylittäneet jo vuosien ajan tulot, ja budjettialijäämä on paisunut samaan suuruusluokkaan Kreikan julkisen alijäämän kanssa. Tästä huolimatta velkaantumisen ei ole synnyttänyt markkinoilla sen suurempaa epäluottamusta, vaikka talouden pitkän aikavälin tasapainottamisesta ei ole saatu hallinnossa sovittua. Presidentti Barack Obaman veropolitiikan keskeisiä periaatteita ovat olleet verokevennyksen suuntaaminen työssäkäyvälle keskiluokalle sekä selkeyden lisääminen verojärjestelmässä. Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä onkin varsin sekava lukuisten verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltion rakenteen vuoksi. Sekavuutta lisää myös se, että osa veroperusteista on säädetty väliaikaisiksi.

Liittovaltion tuloveroasteikon tuloaraja ja keskeisten verovähennysten määriä muutetaan Yhdysvalloissa vuosittain inflaation mukaan (ks. liite 2). Vuonna 2012 niihin tehtiin 2,4 prosentin tarkistus. Muita muutoksia veroasteikkoihin ei tehty, mutta presidentinvaalien yhteydessä keskustelu veroasteikkoihin tulevaisuudessa tehtävistä muutoksista oli kiivasta. Presidentti Barak Obama on esittänyt, että George W. Bushin aikana säätämät tuloverokevennykset poistettaisiin varakkailta, esimerkiksi yli 250 000 Yhdysvaltain dollaria ansaitsevilta tulonsaajilta, mutta säilytettäisiin muilla. Kuluvana vuonna työntekijän eläkemaksu pysyi lakimuutoksella ennallaan 4,2 prosentissa. Työntekijät maksavat palkastaan myös 1,45 prosentin sairausvakuutusmaksua.

Maksettavan tuloveron määrää pienentävät tietyillä edellytyksillä myönnettävät verohyvitykset, joita myönnetään muun muassa ansiotyöstä, lapsista tai koulutuskustannuksista. Keskeinen työtuloista myönnettävä verohyvytys on jo vuonna 1975 käytöön otettu ja useaan kertaan laajennettu ansiotulovähennys. Ansiotulovähennys on pienituloisille työssäkäyville palkansaajille hakemuksesta myönnettävä verohyvytys, jonka määrään vaikuttaa tulojen ohella hakijan perhetilanne ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä hyvityksen maksimimäärä on 475 dollaria. Hyvytys poistuu kokonaan tulojen ylittäessä 13 980 dollaria. Lapsiperheillä vähennys on muita selvästi suurempi.

Ansiotulovähennyksen lisäksi tyypillisiä vähennyksiä Yhdysvalloissa ovat perusvähennys sekä lapsihvytys. Perusvähennys on kuluvana vuonna yksinäisellä henkilöllä 5 950 dollaria. Lapsihvytyksen määrä on yksinäisellä alle 75 000 dollaria ansaitsevalla verovelvollisella 1 000 euroa vuoden 2012 loppuun asti. Sen jälkeen hyvitys laskee 500 dollariin. Kuluvana vuonna kasvatettiin myös lastenhoitokustannuksista myönnettävää verohyvytystä.

Alun perin elvytyskeinoksi vuonna 2009 säädettyä Making Work Pay -verohyvytystä (MWP) ei myönnetä enää kuluvalla verovuodelta. MWP kevensi pieni- ja keskitu-

loisten työntekijöiden liittovaltion tuloveroa maksimissaan 400 dollarilla.³³ Hyvitys kohdistui laajemmalle tuloalueelle kuin ansiotulovähennys. Verohyvityksen poistumista kompensoitiin säätämällä työntekijöiden palkasta maksettava sosiaaliturvamaksu kaksi prosenttiyksikköä matalammalla tasolle kuin mitä maksu olisi muuten ollut. (Department of the Treasury 2011, IBFD 2012b, IRS 2012, Tax Policy Center 2012.)

³³ MWP:n määrä on 6,2 prosenttia 6 450 dollarin ylittävistä verotettavista ansiotuloista ja hyvitys alkaa leikkautua kahdella prosentilla 75 000 dollarin ylittävistä verotettavista tuloista.

4

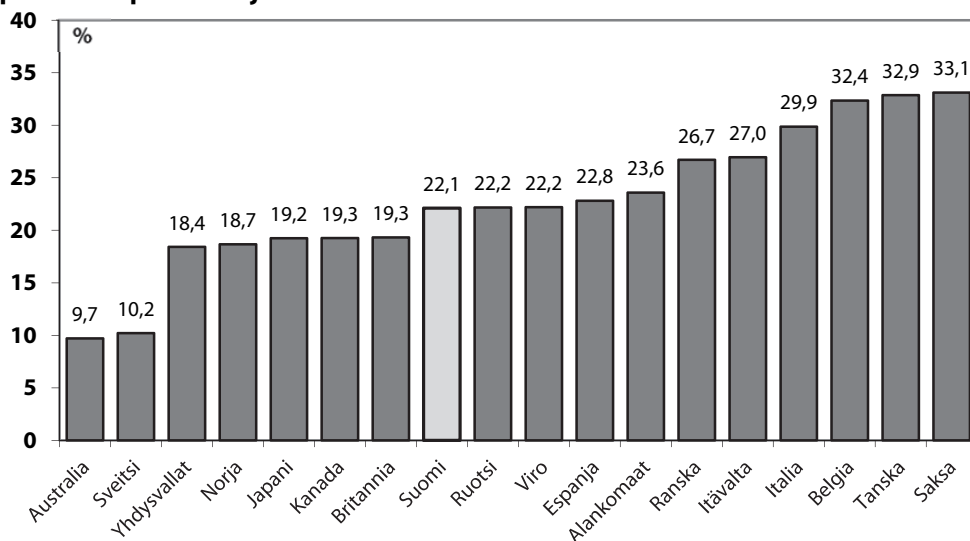
TYÖN VEROTUS VUONNA 2012

4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Selvityksen muihin maihin verrattuna Suomi verottaa pieni- ja keskituloisten ansiotuloja lempeämmin kuin suurituloisten ansioita. Esimerkkipalkkojen tarkat veroasteet maittain löytyvät liitteistä 3.1 (yksinäinen palkansaaja ja yhden tulonsaajan perhe) ja 3.2 (kahden tulonsaajan perhe).

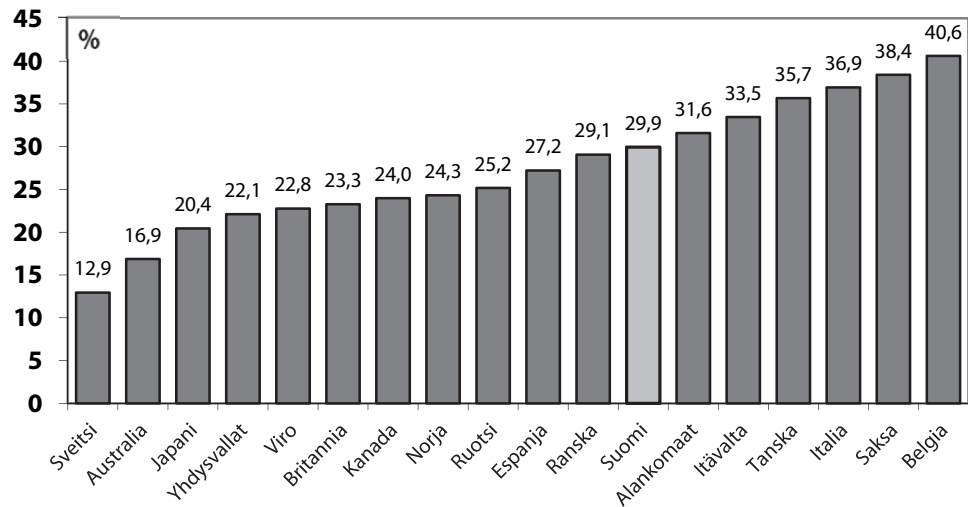
Kuluvana vuonna perheettömän pienituloisen suomalaisen palkansaajan tuloverotuksesta tuli euromaiden keveintä, sillä aikaisemmin kevyen tuloverotuksen maa Espanja kiristi verotustaan huomattavasti ja ohitti vertailussa Suomen. Nyt Suomi, Ruotsi ja Viro ovat vertailuun kuuluvien EU-maiden keveimmät pienituloisten verottajat (kuva 4.1). Erot näiden maiden välillä ovat olemattomat. Muita keveän verotuksen maita Euroopassa ovat Sveitsi, Norja ja Britannia, ja työn verotus on keveää myös Euroopan ulkopuolella. Sveitsissä ja Norjassa tyypilliset palkkatasot ovat kuitenkin tässä käytettyä esimerkkipalkkaa korkeampia. Kireintä pienituloisen palkansaajan verotus on Saksassa, Tanskassa ja Belgiassa.

Kuva 4.1 Tuloveroprosentit vertailumaissa 2012, kun vuosipalkka on 25 800 euroa, perheiden palkansaaja.

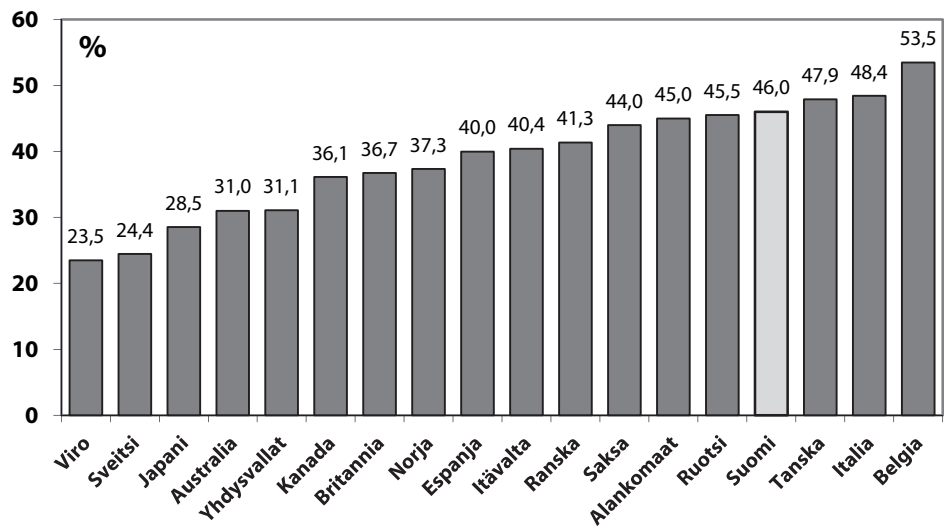
Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan kohdalla Suomen asema suhteessa muihin vertailumaihin heikkenee, sillä Suomen verotus kiristyy muita maita nopeammin. Kun Suomi oli yhdenneksitoista kirein (kuva 4.1) pienituloisen verottaja niin keskituloisen verottajana Suomi onkin jo seitsemäs. Sijoitus oli sama myös vuonna 2011. Suomea keveämmin keskituloista verottavat nyt Viro, Norja, Ruotsi, Espanja ja Ranska (kuva 4.2). Viron tasaverojärjestelmä tuottaa tällä tulotasolla jo hyvin matalan veroasteen, ja Ruotsin verotus on 4,7 prosenttiyksikköä Suomea kevyempää.

Kuva 4.2 Keskituloisen, vuosipalkka 39 700 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2012.

Belgia, Tanska, Saksa ja Italia ovat pieni- ja keskituloisten perheettömien palkansaajien verottajana omaa luokkaansa. Belgia, Tanska ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasoilla. Matalampien tulotasojen ankara verottaja, Saksa, muuttuu suurituloisen kohdalla löysemmäksi, sillä työntekijän sosiaalivakuutusmaksuille asetetut kattosäännöt loiventavat progressiota (kuva 4.3). Suomi on suurituloisen kohdalla vertailumaiden neljänneksi kirein maa.

Kuva 4.3 Suurituloisen, vuosipalkka 129 200 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2012.

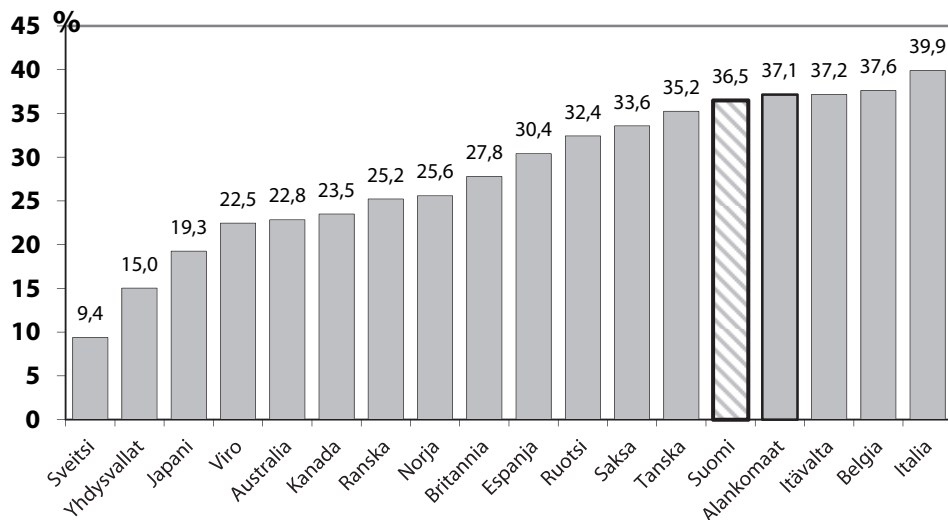

Maiden keskinäinen järjestys kuitenkin muuttuu, kun tarkastelu siirtyy perheettömistä palkansaajista perheellisiin palkansaajiin. Monissa maissa erilaiset perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso-vähennys) ja

verotettavan tulon erilainen määrittely (erillisverotus vrt. yhteisverotus) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta suhteessa yksinäisiin palkansaajiin. Suomessa tuloverotus kohtelee perheellistä palkansaajaa samalla tavalla kuin perheetöntä palkansaajaa.³⁴

Kansainvälisissä vertailuissa Suomi onkin perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Verotuksen kireys korostuu erityisesti silloin, kun perheessä on vain yksi palkansaaja ja toinen puoliso hoitaa lapsia kotona. Alinta esimerkkituloa³⁵ lukuun ottamatta Suomi on tällöin vertailumaiden viidenneksi tai neljänneksi kirein verottaja (kuva 4.4). Esimerkiksi perheetöntä palkansaajaa kireästi verottavassa Saksassa tuloverotus on perheellisellä 61 000 euron vuosituloilla lievempää kuin Suomessa.³⁶ Matalammilla tulotasolla kireitä yhden tulonsaajan perheverottajia ovat vertailumaista muun muassa Alankomaat ja Itävalta. Myös Tanska kuuluu kireisiin perheverottajiin, vaikka vuonna 2010 tehty verouudistus pudottikin Tanskan kärkiverottajien joukosta. Korkeilla tulotasolla eniten yhden tulonsaajan perheitä verottavat Belgia ja Italia. Työn verotus on tyypillisesti keveää yhden tulonsaajan perheissä Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

Kuva 4.4 Palkansaajan, vuosipalkka 61 000 euroa, tuloveroprosentit vertailumaissa 2012, kun perheessä yksi tulonsaaja, kaksi huoltajaa ja kaksi lasta.

Suomen ohella Ruotsissa ja Alankomaissa yksinäisiä palkansaajia ja perheitä kohdellaan tuloverotuksessa samalla tavoin. Muissa vertailumaissa pariskuntia, joista toinen puoliso on täysin tuloton tai hyvin pienituloinen, verotetaan lievemmin kuin yksinäisiä palkansaajia tai kahden tulonsaajan perheitä. Suurimmat tuloveroasteen erot perheettömään palkansaajaan verrattuna syntyvät Belgiassa, Yhdysvalloissa ja Saksassa.

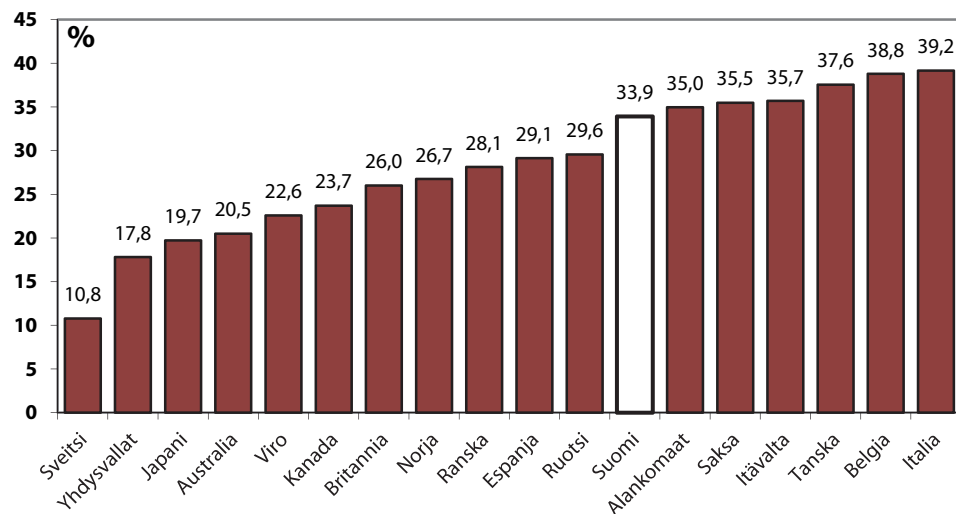
³⁴ Suomen kohdalla poikkeuksen muodostaa alijäämähyvityksen lapsikorotus.

³⁵ Alimmalla tulotasolla Suomen sijoitus muuttui kuluvana vuonna seitsemänneksi kireimmäksi.

³⁶ Perheetön 61 000 euroa vuodessa ansaitseva palkansaaja maksaa Saksassa palkastaan veroa 42,7 prosentin mukaan, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 33,6 prosenttia. Kurjenojan (2008) perhetukivertailussa on selitetty lyhyesti 11 Euroopan maan erilaisia käytäntöjä perhetilanteen huomioon ottamisessa tuloverotuksessa.

Suomi on vertailumaista seitsemänneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan lapsiperhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain keskituloinen ja toisen puolison tulot nousevat 61 000 euroon vuodessa. Vertailumaiden keveimpiä verottajia ovat edelleen Sveitsi³⁷ ja Yhdysvallat ja kireimpiä verottajia Italia, Belgia ja Tanska. Puolisoiden tulojen yhteisverotus ja muut perhevähennykset – esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa – eivät lievennä enää progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä (kuva 4.5).

Kuva 4.5 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2012, vuosipalkat 39 700 ja 61 000 euroa, perheessä kaksi lasta.

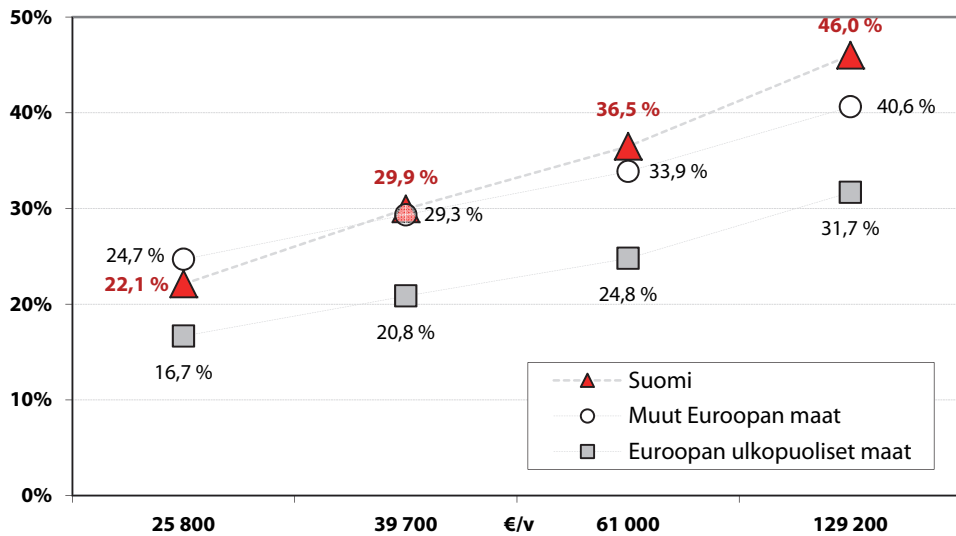
Puolisoiden yhteisverotus on voimassa esimerkiksi Sveitsissä ja Ranskassa. Norjassa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Virossa ja Espanjassa puolisoit voivat valita verotetaanko heitä yhdessä vai erikseen. Esimerkiksi Norjassa valtaosa puolisoista verotetaan yhdessä, mutta Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille. Suomen ohella puolisoiden erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britanniassa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa. Tanskassa erillisverotusta lievennetään, jos toinen puoliso on erittäin pienituloinen.

Suomi on eurooppalaisittain varsin kilpailukykyinen pieni- ja keskituloisten palkansaajien verottajana, mikä näkyy hyvin perheettömän palkansaajan keskimääräisiä tuloveroasteita esittävästä kuvasta 4.6³⁸. Erityisen kilpailukykyistä Suomen verotus on vertailun matalimman esimerkkipalkan kohdalla. Sen tuloveroprosentti on alittanut eurooppalaisten vertailumaiden keskiarvon jo vuodesta 2006 lähtien ja ero Suomen ja Euroopan keskiarvon välillä on suurentunut hiljalleen joka vuosi. Vuonna 2012 pienituloisen tuloverotus on 2,6 prosenttiyksikköä muiden Euroopan maiden keskiarvoa keveämpää. Suomi alittaa selvästi myös Pohjoismaiden keskiarvon, joka on samaa suuruusluokkaa Euroopan maiden keskiarvon kanssa.

³⁷ Tosin tyypilliset palkat ovat Sveitsissä tätä tasoa korkeampia.

³⁸ Palkansaajan tuloveroaste on keventynyt 1990-luvun laman jälkeen lähes joka vuosi aina vuoteen 2009 asti (Punakallio 2011b).

Kuva 4.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoinnain vuonna 2012.

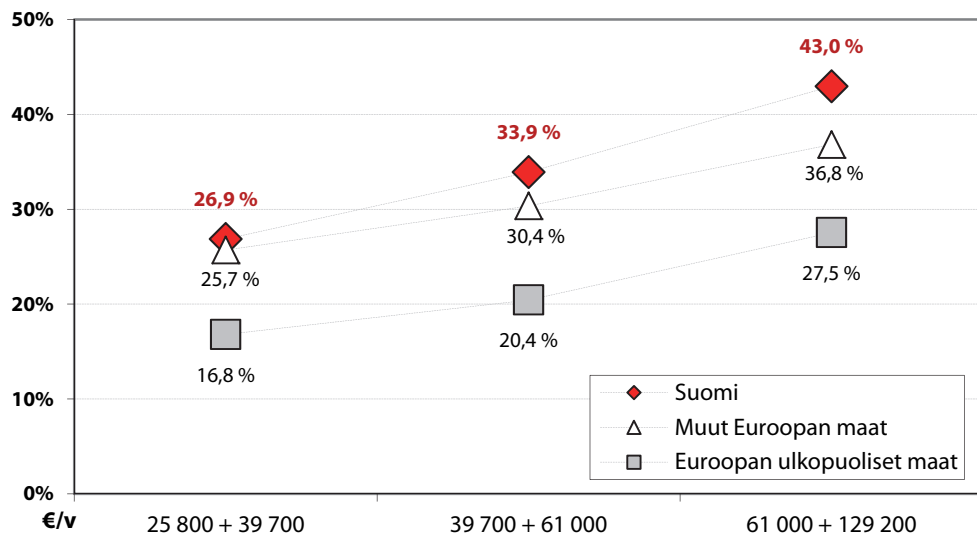
Myös keskituloisen tuloverotus on viime vuosien aikana lähestynyt eurooppalaista keskiarvoa. Kuluvana vuonna suomalaisen keskituloisen tuloverotus on Euroopan keskiarvon tuntumassa.

Suomen asema suhteessa muihin Euroopan maihin kuitenkin heikkenee tulojen kasvaessa. Kun pienituloisimpien palkansaajien kohdalla Suomen tuloverotus on kevyempää kuin Euroopassa keskimäärin, niin 61 000 euron vuosipalkalla tuloverotus on 2,6 prosenttiyksikköä kireämpää ja vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla se on jo 5,4 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Euroopassa keskimäärin.

Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin. Pienituloisten verotus on Suomessa 5,4 prosenttiyksikköä kireämpää kuin keskimäärin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Suomalaisittain keskipalkkaisten ero on venähtänyt jo 9,1 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla eroa on 14,3 prosenttiyksikköä. Suomen tuloverotuksen progressiivisuus suhteessa Euroopan maihin ja Euroopan ulkopuolisiin maihin korostuu tulotason kasvaessa.

Progression kireys suomalaisessa tuloverotuksessa näkyy myös kuvassa 4.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden keskimääräiset tuloveroasteet Suomessa ja muissa tutkituissa maissa kolmella esimerkkitulotasolla.

Kuva 4.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2012, kaksi lasta.

Suomalaisen palkansaajaperheen tuloverot eivät enää alita Euroopan vertailumaiden keskiarvoa vertailussa käytetyn alimman palkkayhdistelmän kohdalla, sillä monissa muissa maissa on käytössä erilaisia perheiden verotusta keventäviä vähennyksiä tai muita vastaavia keinoja. Alimmalla esimerkkituloalasolla pariskunta maksaa Suomessa 1,2 prosenttiyksikköä enemmän tuloveroa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja jo 10,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin. Suhteessa vertailun muihin Pohjoismaihin tuloverotus asettuu samalle tasolle.

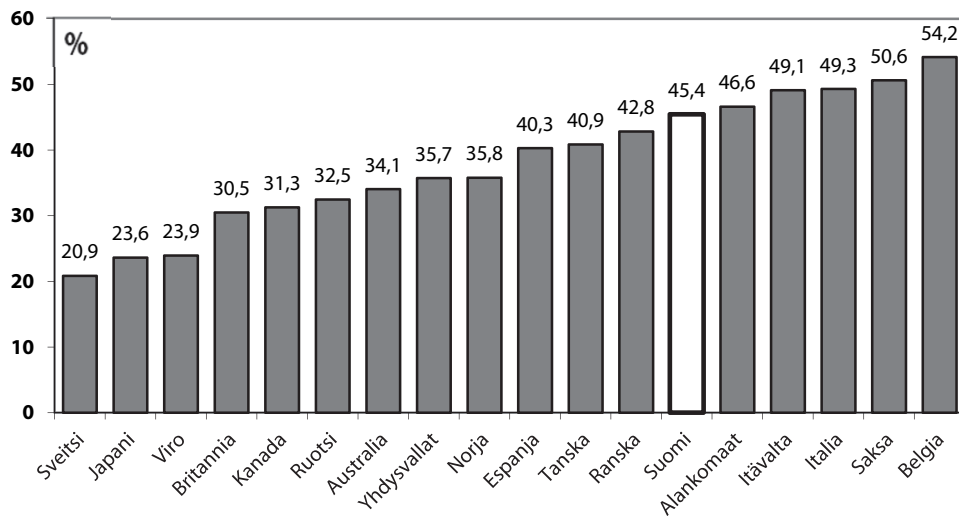
Varsin hyvätuloisessa perheessä (61 000 + 129 200 euroa) vastaavat erot ovat 6,2 ja 15,5 prosenttiyksikköä. Vertailun muiden Pohjoismaiden keskiarvo on 40,3 prosenttia, joten Suomen verotus on tulojen lisääntyessä muodostunut 2,7 prosenttiyksikköä kireämmäksi kuin muissa Pohjoismaissa.

4.2 Palkansaajan marginaaliverotus

Lisätuloon kohdistuva marginaaliverotus antaa kuvan verojärjestelmän kannustimista tehdä lisätyötä tai hankkia esimerkiksi lisäkoulutusta. Palkansaajan lisätuloon kohdistuva marginaaliveroaste eli eri verojen muutoksen yhteenlaskettu osuus tulonlisäyksestä³⁹ eri vertailumaissa vuonna 2012 esitetään liitteissä 4.1 (yksinäinen tulonsaaja ja yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe) ja 4.2 (kahden tulonsaajan kaksilapsinen perhe).

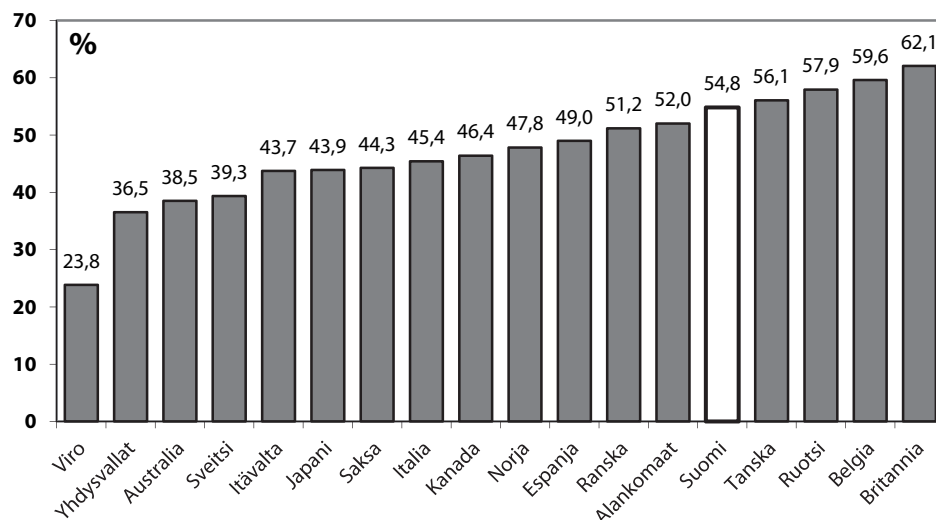
³⁹ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasolla.

Kuva 4.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2012, vuosipalkka 39 700 euroa.

Kuvasta 4.8 näkyy suomalaisittain keskituloiselle palkkatasolle kohdistuva marginaaliveroaste vertailun eri maissa. Lisätulojen verotus on kireintä Belgiassa ja Saksassa, joissa marginaaliveroasteet ylittävät 50 prosenttia. Marginaaliverot ovat korkeita myös Italiassa, Itävallassa, Alankomaissa ja Suomessa. Suomi on vertailujoukon kuudenneksi kirein verottaja. Ruotsissa ja Norjassa marginaaliverotus on tällä palkkatasolla selvästi matalampaa kuin Suomessa. Lisätuloa verotetaan kevyesti tasaverojärjestelmän käyttöönotaneessa Virossa.

Kuva 4.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2012, vuosipalkka 129 200 euroa.

Erittäin hyvätuloisen esimerkkipalkansaajan marginaaliveroaste on Suomessa noin 55 prosenttia⁴⁰. Suomea kireämpää marginaaliverotus on Britanniassa, Belgiassa, Ruotsissa ja Tanskassa (kuva 4.9). Tanskan vuoden 2010 veronkevennysohjelman ansiosta ylimmät marginaaliveroprosentit kevenivät 63 prosentista noin 56 prosenttiin. Britanniassa kireä marginaaliverotus aiheutuu erityisesti perusvähennyksen nopeasta poistumisesta 100 000–113 000 punnan verotettavilla tuloilla⁴¹, mikä nostaa maan yhdestä vertailun keveimmistä lisäverottajista vertailun kireimpään kärkeen. Edellä mainitun tulovälin jälkeen Britannian marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista 51 prosenttiin. Ensi vuonna Britannian marginaaliverotus kevenee, kun tuloveroasteikon ylintä veroastetta kevennetään viidellä prosenttiyksiköllä.

Ruotsissa lisätulojen verotus eroaa Suomen järjestelmästä. Matalammilla tulotasoilla (25 800 euroa ja 39 700 euroa) lisätulojen hankinta on Ruotsissa Suomea selvästi houkuttelevampaa, mutta korkeammilla esimerkkituloilla Ruotsi nousee Suomen ohi kireimpien marginaaliverottajien joukkoon.

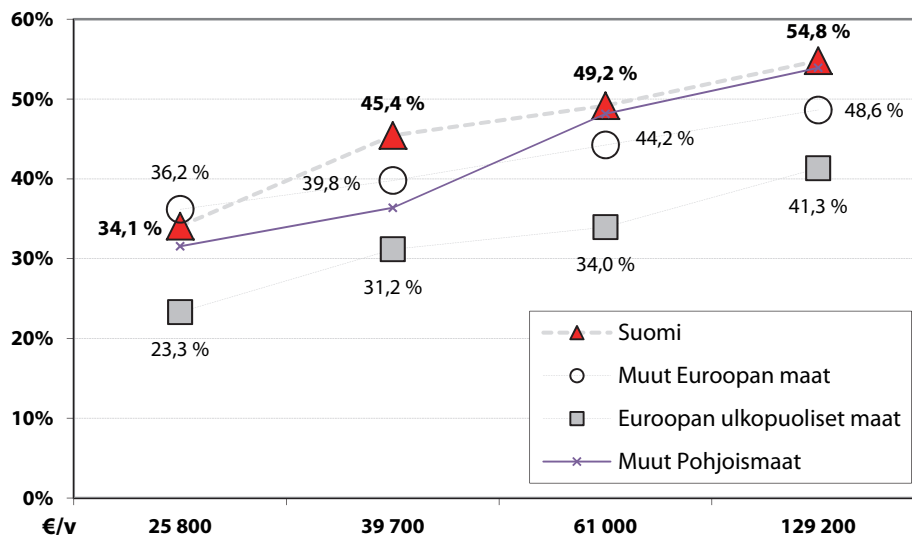
Kireät marginaaliveroasteet ovat tyypillisiä Suomen verojärjestelmälle lähes kaikilla tulotasoilla. Selvityksen alimman eli 25 800 euron esimerkkipalkan marginaaliveroaste alittaa kuitenkin muiden Euroopan maiden keskiarvon 2,1 prosenttiyksiköllä (kuva 4.10). Tällä palkkatasolla marginaaliveroaste on Suomessa 34,1 prosenttia, kun se muissa eurooppalaisissa vertailumaissa on keskimäärin 36,2 prosenttia. Tuloksissa on kuitenkin huomattava, että lisätulon verotus kohoaa Suomessa 44 prosentin tuntumaan heti 26 300 euron palkkatuloilla. Marginaaliveroprosentteja laskettaessa selvityksen alin esimerkkipalkka asettuu siten lähelle rajaa, jossa Suomen marginaaliveroasteet nousevat yli kymmenellä prosenttiyksiköllä.

Euroopan ulkopuolisiin maihin verrattuna Suomen marginaaliverotus on kireää myös alimman esimerkkipalkan kohdalla, sillä meillä lisätulosta maksetaan 10,8 prosenttiyksikköä enemmän veroa kuin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Euroopan ulkopuolella lisätuloista päätyy julkiselle sektorille keskimäärin vain 23,3 prosenttia.

⁴⁰ Tulojen vaihdellessa 76 000 ja 93 000 euron välillä marginaaliveroprosentti on 56,9 prosenttia, mikä on korkeampi kuin vertailussa käytetty hyvätuloisen esimerkkipalkansaajan veroprosentti. Vuositulojen ylittäessä 93 000 euroa marginaaliveroprosentti laskee 55,9 prosenttiin, millä tasolla se pysyy noin 118 000 euron vuosituloihin asti. Tämän tulorajan jälkeen marginaaliveroprosentti laskee hieman ja vakiintuu 54,8 prosenttiin. Suomessa valtion tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alaraja on 68 200 euroa.

⁴¹ Perusvähennys pienenee 100 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista lähtien yhdellä punnalla jokaista kahta puntia kohden.

Kuva 4.10 Keskimääräiset marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2012, perheetön palkansaaja.

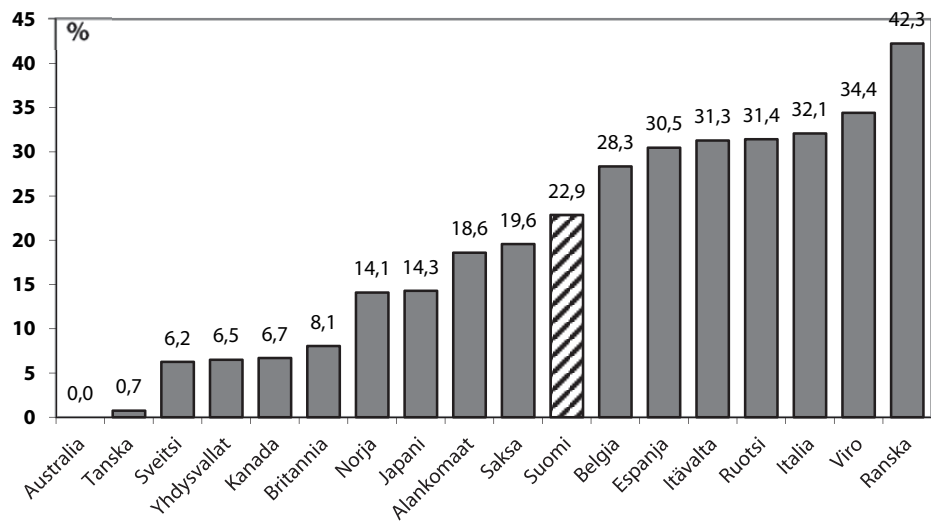
Suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi (kuva 4.10). Keskipalkkaisten marginaaliveroprosentti on 5,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muualla Euroopassa keskimäärin ja 14,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Myös vertailuun kuuluvien Pohjoismaiden keskiarvo (36,4 %) alittaa Suomen marginaaliveroprosentin reippaasti.

Vertailun korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 6,2 prosenttiyksikköä suurempi kuin muualla Euroopassa ja 13,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. Pohjoismaiden keskiarvo (53,9 %) alittaa yhä Suomen marginaaliveroasteen, mutta on noussut Suomen veroasteen tuntumaan. Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomen lisäverotus on siten kireintä juuri keskituloisten palkansaajien kohdalla.

4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

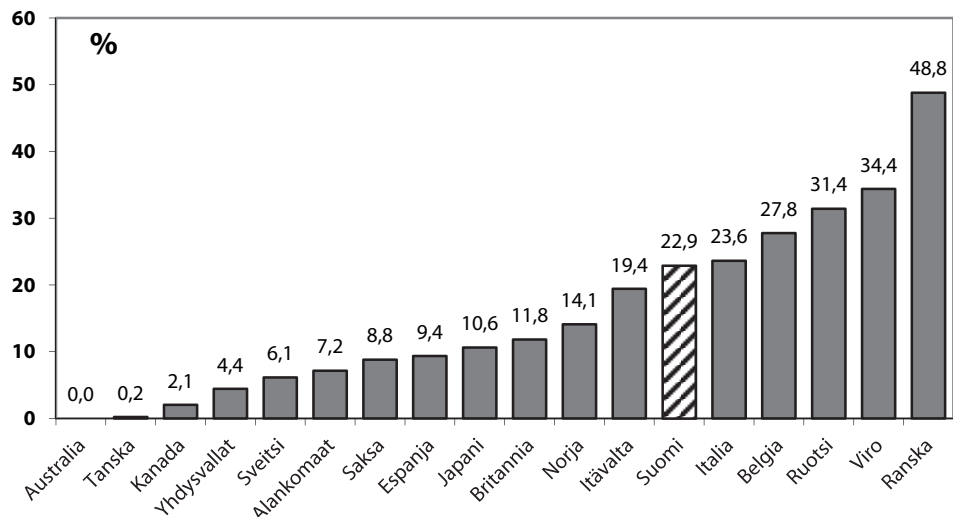
Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa vertailumaiden keskitasoa (kuva 4.11). Suomessa työnantajan työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksu nousivat kuluvana vuonna 0,25 prosenttiyksiköllä. Työnantajamaksujen osuus keskituloisen bruttopalkasta on Suomessa noin 22,9 prosenttia, mikä on täsmälleen sama taso kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin. Työnantajamaksujen osuus esimerkibruttopalkoista esitetään liitteessä 5.

Kuva 4.11 Työnantajan veronluonteisten sosiaalimaksujen osuus 39 700 euron bruttopalkasta 2012, perheetön palkansaaja.

Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja verottaa työntekijöitä ja työnantajia. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat valtaosan työn verotuksesta palkkaperusteisten sosiaalivakuutusmaksujen muodossa. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Australia, Kanada ja Sveitsi. Osassa maita, kuten Suomessa ja Japanissa, verotus jakaantuu lähes puoliksi työntekijöiden ja työnantajien kesken.

Kuva 4.12 Työnantajan veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen osuus 129 200 euron vuosipalkasta 2012, perheetön palkansaaja.

Muissa maissa melko yleiset sosiaalivakuutusmaksujen kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja. Maksut määräytyvät meillä saman prosentin mukaan kaikkensuuruisista palkoista, minkä vuoksi

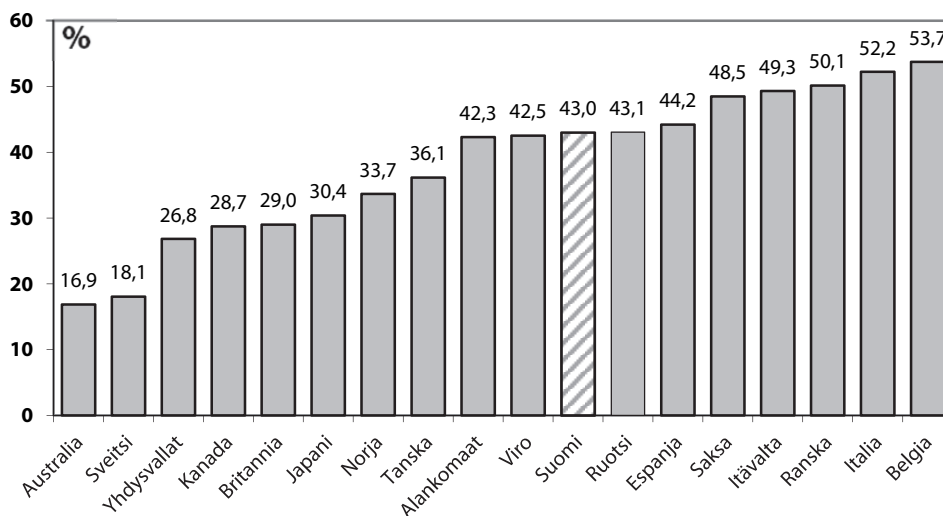
työnantajamaksut Suomessa ovat suhteessa muihin vertailumaihin korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista työntekijöistä. Maksukattojen vuoksi Espanjan ja Itävallan työnantajamaksut suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (kuva 4.12). Muissa Euroopan vertailumaissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla palkkatasolla keskimäärin 18,7 prosenttia, kun ne meillä ovat 22,9 prosenttia.

4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasi-donnaiset verot yhteensä

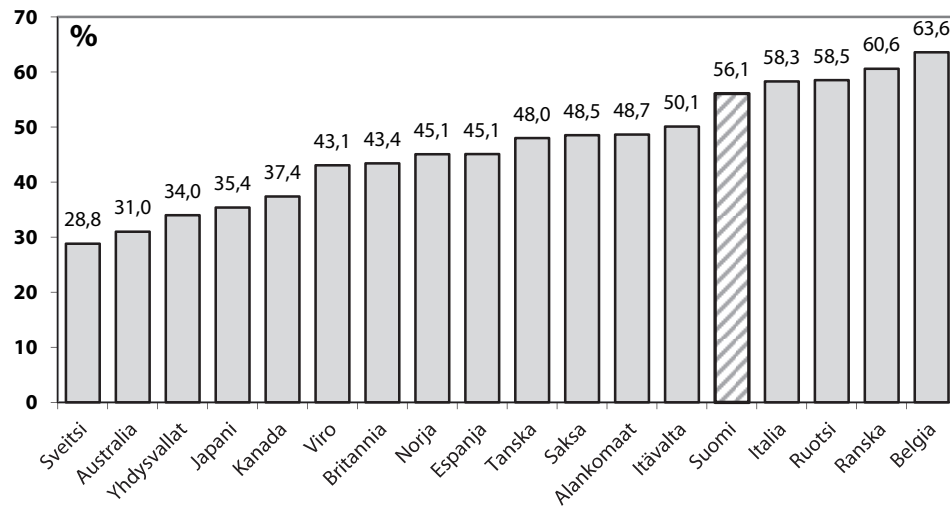
Liitteissä 6.1 ja 6.2 on esitetty vertailumaiden palkkaverokiila eli palkansaajan tuloverojen ja työnantajan maksamien veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen yhteenlaskettu osuus koko työvoimakustannuksesta vuonna 2012. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista, veronluonteisista maksuista.

Kuvassa 4.13 esitetään suomalaisittain keskituloiseen bruttopalkkaan kohdistuva palkkaverokiila eli se osuus työvoimakustannuksesta, jolla rahoitetaan julkista sektoria eri maissa. Palkkaverokiila on levein Belgiassa. Sen perässä tulevat Italia, Ranska, Itävalta ja Saksa melko samansuuruisella verokiilalla. Suomessa palkkaverokiila on vertailumaiden korkeahkoa keskitasoa. Lähes samoihin lukuihin asettuvat korkeiden työnantajamaksujen vuoksi myös sekä Ruotsi että Viro. Lisäksi Espanja kiri kuluvana vuonna tämän rintaman ohi. Palkkaverokiila on Suomea kapeampi kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa, jossa työnantajamaksut taas ovat hyvin pienet.

Kuva 4.13 Keskituloiseen palkkaan, vuosipalkka 39 700 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2012, perheetön palkansaaja.

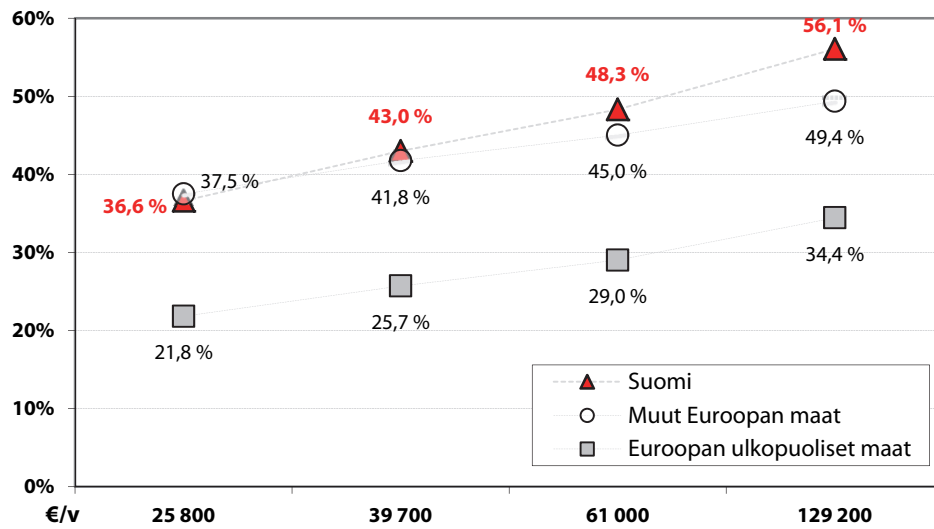
Kuva 4.14 Suurituloiseen palkkaan, vuosipalkka 129 200 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2012, perheetön palkansaaja.

Koska progressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä enemmän tuloja palkansaajalla on. Korkeasti palkatun työn palkkaverokiila onkin Suomessa vertailumaiden viidenneksi korkein (kuva 4.14), kun keskituloisen palkkaverokiila oli kahdeksas. Italiassa ja Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi alittaen kuitenkin 60 prosentin tason. Belgiassa ja Ranskassa palkkaverokiila ylittää 60 prosenttia. Vertailumaiden pienimmät palkkaverokiilat löytyvät usein Euroopan tai euroalueen ulkopuolisista maista.

Kuvasta 4.15 nähdään, että pienimmästä esimerkkipalkasta Suomessa maksettava palkkaverokiila alittaa tarkasteluvuonna muiden Euroopan maiden vastaavan keskiarvon. Ero ei ole kuitenkaan suuri, noin prosenttiyksikön verran. Suomen palkkaverokiila on kaventunut viime vuosina sekä palkansaajan tuloverokevennyksen että eräiden työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen keventämisten seurauksena.

Kuva 4.15 Palkkaverokiila Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2012, perheetön palkansaaja.

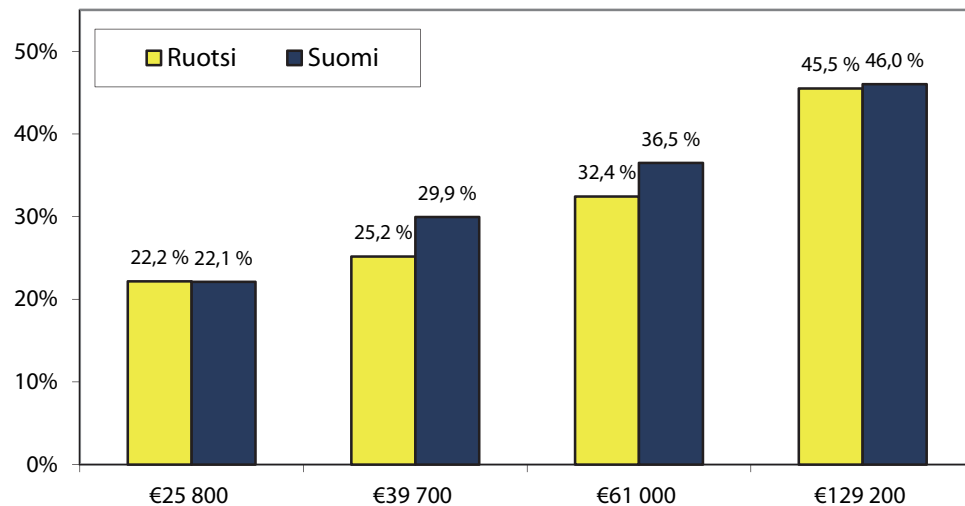

Myös suomalaisittain keskituloisen palkansaajan palkkaverokiila on painunut Euroopan keskiarvojen tuntumaan. Ero muihin vertailumaihin kuitenkin kasvaa tulojen lisääntyessä. Korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla palkkaverokiila on Suomessa jo 6,7 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja 21,7 prosenttiyksikköä leveämpi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

5 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA

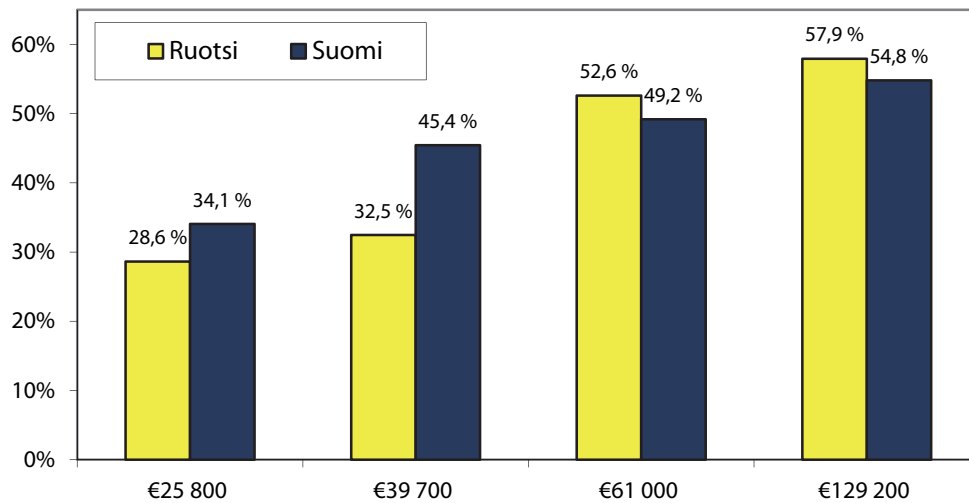
Palkkaverotus oli pitkään Ruotsissa ja Suomessa suurin piirtein yhtä kireää. Muutama vuosi sitten Suomen veronkevennykset nykäisivät pieni- ja suurituloisten veroasteen Suomessa Ruotsia matalammaksi. Samaan aikaan suomalaisittain keskituloisen verotus muotoutui Suomessa Ruotsia ankarammaksi. Tällä hetkellä keskituloisen verotus Ruotsissa on yhä Suomea keveämpää. Ruotsin verokevennyksistä ja valuuttakurssimuutoksista johtuen pieni- ja suurituloisten veroasteet ovat palautuneet Suomessa ja Ruotsissa jälleen samalle tasolle (kuva 5.1).

Kuva 5.1 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

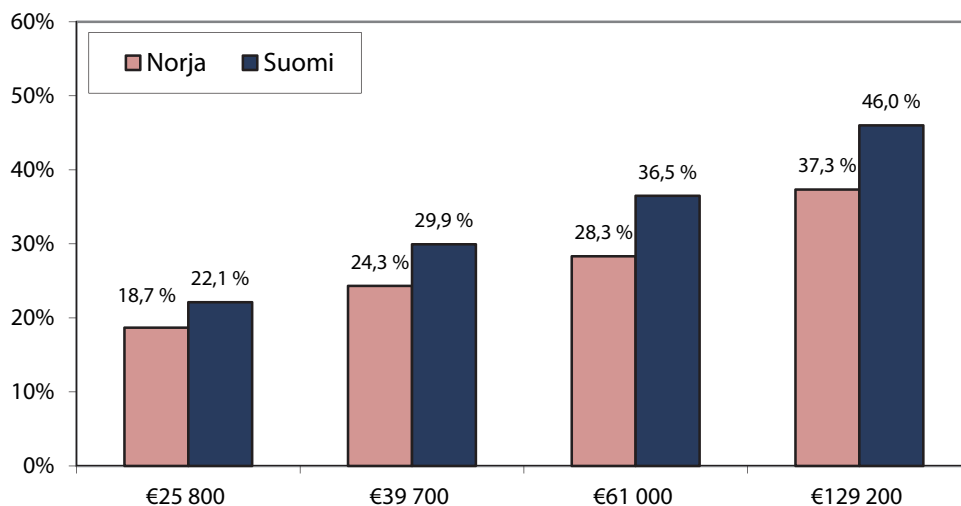
Verojärjestelmien erot näkyvät myös esimerkkipalkkojen marginaaliverotuksessa (kuva 5.2), jossa Suomen ja Ruotsin väliset erot ovat suuremmat kuin keskimääräisissä tuloveroasteissa. Suomessa marginaaliverotus on pieni- ja keskituloisilla kireämpää kuin Ruotsissa, vaikka maiden välinen ero onkin kaventunut pienimmillä palkkatasoilla. Korkeammilla tulotasoilla Suomen marginaaliveroasteet ovat sen sijaan pienemmät kuin Ruotsissa.

Kuva 5.2 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Norjassa on jo pitkään verotettu palkkatuloja kevyemmin kuin Suomessa. Tämän verovertailun maiden joukossa Norja on perinteisesti sijoittunut keskikastiin työn verottajana. Ero Suomen verotukseen korostuu, kun tarkastellaan yhden tulonsaajan perheitä. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa, Norjassa tuetaan kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä korotetulla perusvähennyksellä. Myös kahden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus on Norjassa keveämpää kuin Suomessa.

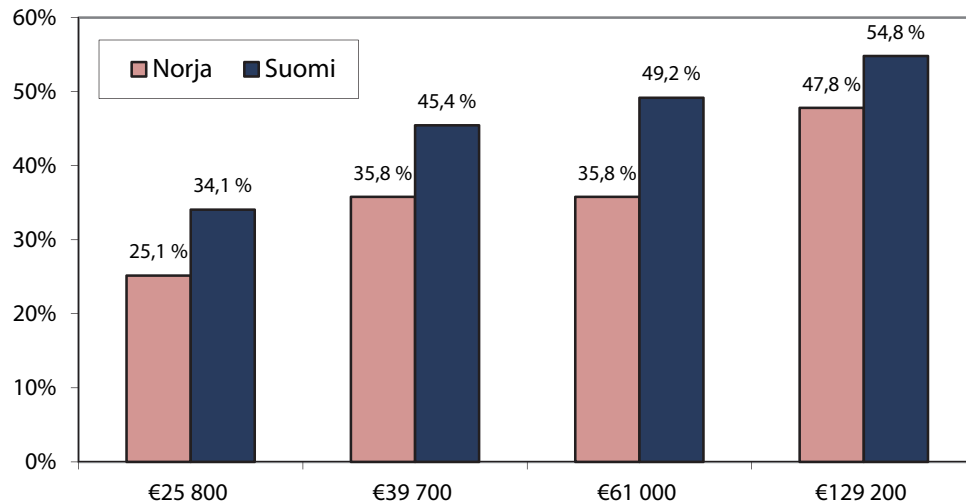
Kuva 5.3 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan kasvaa tulojen noustessa (kuva 5.3). Kun pientuloista palkansaajaa verotetaan Suomessa reilut kolme prosenttiyksikköä ankaremmin kuin Norjassa, niin ero keskituloisella kasvaa viiteen prosenttiyksikköön. Tätä korkeammilla tulotasolla ero on jo yli kahdeksan prosenttiyksikköä. Vertailussa

on huomioitava kuitenkin, että vasta kolmanneksi ylin esimerkkipalkka on hyvin lähellä Norjan keskituloista palkansaajaa. Myös marginaaliverotus näyttäytyy vertailussa kevyenä. Ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti jää reippaasti alle 50 prosentin, kun se Suomessa on 54,8 (kuva 5.4).

Kuva 5.4 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

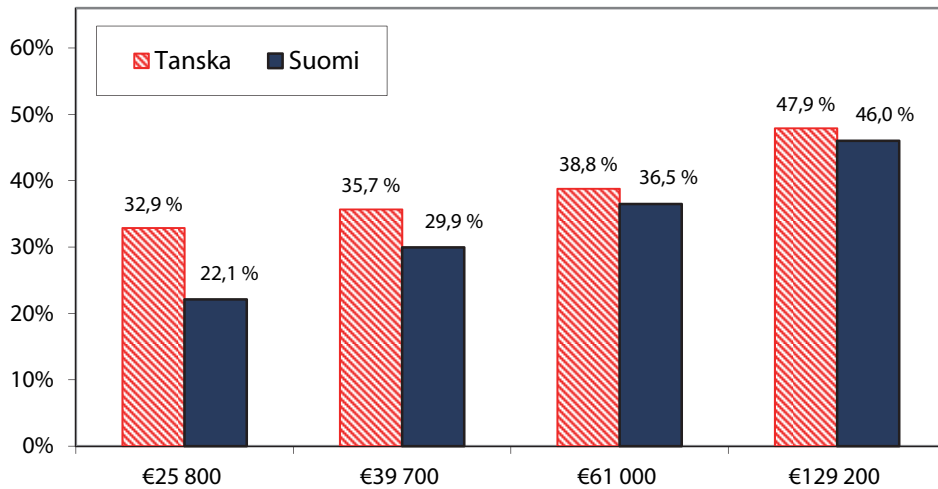

Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat sekä Norjassa että Suomessa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veronluonteisilla työnantajamaksuilla on suurempi paino. Suomalaisittain pieni- ja keskipalkkaisen työntekijän bruttopalkkaan verrattuna veronluonteiset työnantajamaksut ovat Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot.

Tanskassa työntekijä maksaa palkastaan kaikilla tarkasteltavilla tulotasoilla kireämpiä veroja kuin Suomessa (kuva 5.5). Erityisen ankaraa Tanskan palkkaverotus on pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jolla Tanskan verotus ylittää Suomen reilulla 10 prosenttiyksiköllä. Ero kaventuu muilla esimerkkipalkkoilla jätään korkeammilla palkkatasoilla Suomen tuntumaan. Tanska kevensikin vuonna 2010 palkkatulojen verotusta, erityisesti korkeammissa palkoissa. Myös yhden tulonsaajan palkansaajaperheiden verotuksen taso on keventynyt Suomen tasolle.

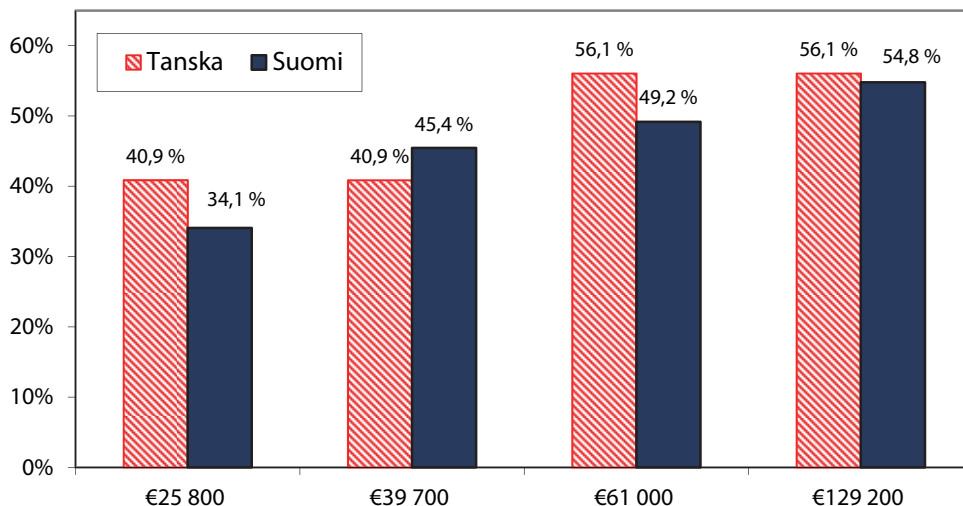
Kokonaisuutena työn verotus ei ole Tanskassa kuitenkaan niin kireää kuin mitä ensi tuntumalla näyttää. Työnantajan maksamien poikkeuksellisen matalien sosiaalivaikutusmaksujen vuoksi Tanska palkkaverokiila jää kaikilla esimerkkipalkkatasoilla Suomea matalamme tasolle, vertailumaiden keskiarvojen läheisyyteen.

Kuva 5.5 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Tanskan palkkaverotuksen ankaruus näkyy myös korkeina marginaaliveroprosentteina (kuva 5.6)⁴². Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan lisätuloja verotetaan Suomessa Tanskaa ankarammin, mutta muiden esimerkkipalkkojen marginaaliverot ylittävät Tanskassa Suomen vastaavat veroprosentit. Ylimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on tosin hyvin lähellä Suomen tasoa. Tanskan marginaaliverotus ei enää ole vertailumaiden kireintä, sillä kuluvana vuonna kärkipaikkaa pitää useimmissa tapauksissa Belgia.

Kuva 5.6 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

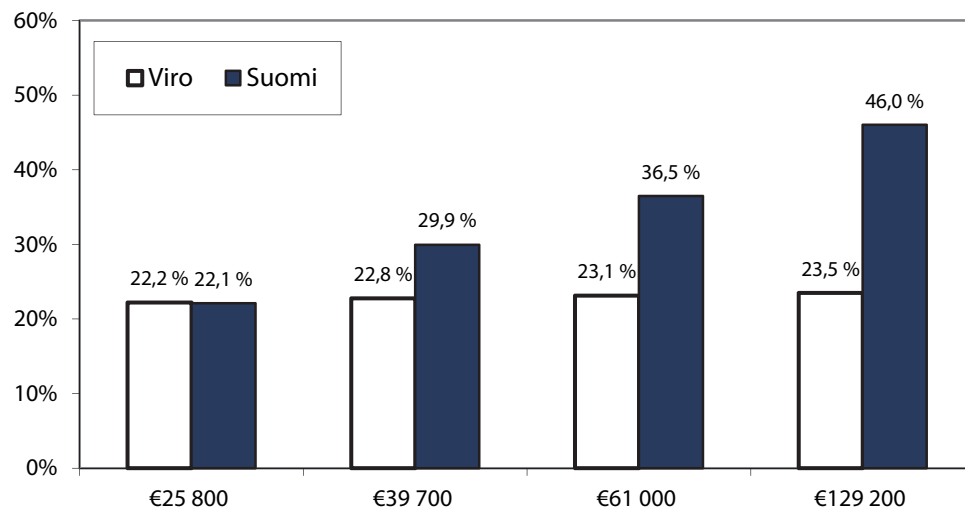

⁴² Tanskan verokevennys vuonna 2010 laski ylimpiä marginaaliveroprosentteja lähes 7 prosenttiyksiköllä.

Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä vertailussa käytettävillä esimerkkipalkkoilla. Todellisuudessa Viro ei ole kuitenkaan asukkailleen erityisen lempeä palkkaverottaja, sillä tyypilliset palkat ovat Virossa huomattavasti Suomea matalammalla tasolla. Maan keskipalkka on esimerkiksi 10 000 euron tuntumassa. Viron tasaverojärjestelmän vuoksi verotus on tässä palkkatasolla huomattavasti kireämpää kuin Suomessa.

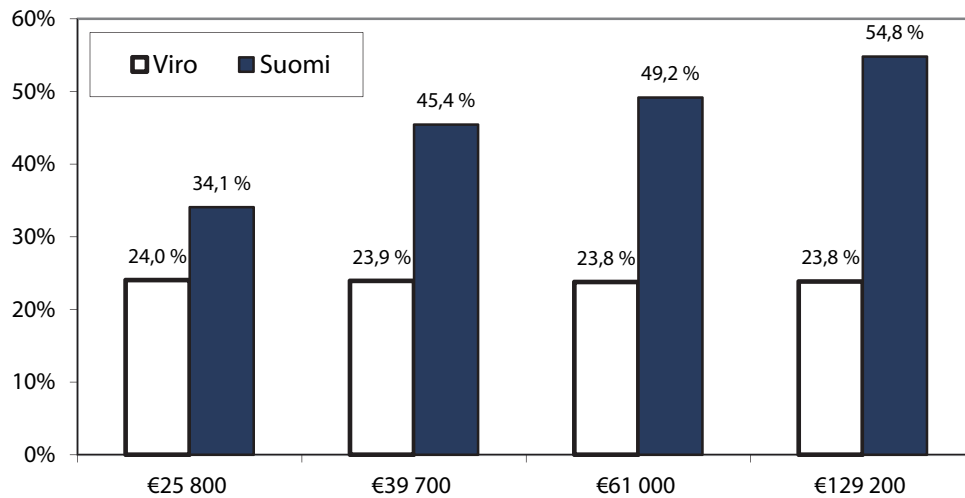
Virossa on käytössä 21 prosentin tasavero, jota varsinkin pienimmissä palkkoissa lieventää tuloista tehtävä perusvähennys. Tasaveron päälle palkansaajat maksavat 2,8 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Pääsääntöisesti Suomen palkkaverotus on selvästi kireämpää kuin Virossa, sillä esimerkiksi suomalainen keskituloinen maksaa palkastaan noin seitsemän prosenttiyksikköä enemmän veroja kuin Virossa (kuva 5.7). Suomen pienimpiin palkkoihin kohdistuvan verotuksen kilpailukyvyistä kertoo kuitenkin se, että vertailun alimmalla esimerkkipalkkatasolla Suomen ja Viron tuloverotus on yhtä kireää.

Kuva 5.7 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

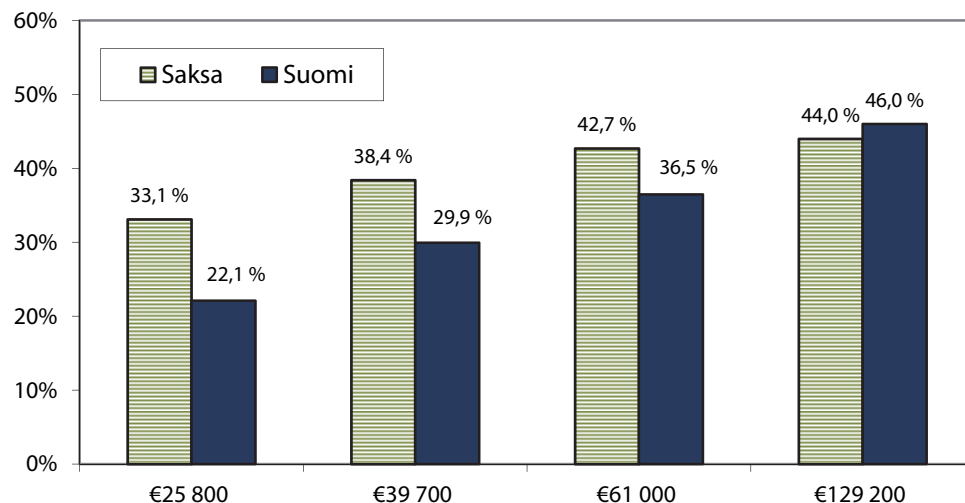
Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa ei käytännössä ole veroprogressiota. Työssä eteeneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis verotuksellisesti kannustavaa kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Viron marginaaliveroprosenttien ero Suomen prosentteihin onkin huima tulojen kasvaessa (kuva 5.8). Pienimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on Suomessa 10 prosenttiyksikköä Viron verojärjestelmää kireämpää, mutta tulojen lisääntyessä ero kasvaa reiluun 30 prosenttiyksikköön.

Kuva 5.8 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Työn verotus kohdistuu Virossa työntekijöitä voimakkaammin työnantajille, jotka maksavat bruttopalkasta 34,4 prosenttia sosiaali- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Kun veroprosenttiin lisätään työnantajien maksut, niin työn verotus ei Virossa enää näyttäydy kaikilla palkkatasoilla erityisen keveänä. Koko palkkaverokiila onkin suomalaisittain keskituloisella palkansaajalla Suomessa ja Virossa lähes sama eli reilut 42,5 prosenttia. Suomalaisittain pienituloisen palkansaajan palkkaverokiila on Virossa reilut viisi prosenttiyksikköä Suomen korkeampi.

Kuva 5.9 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

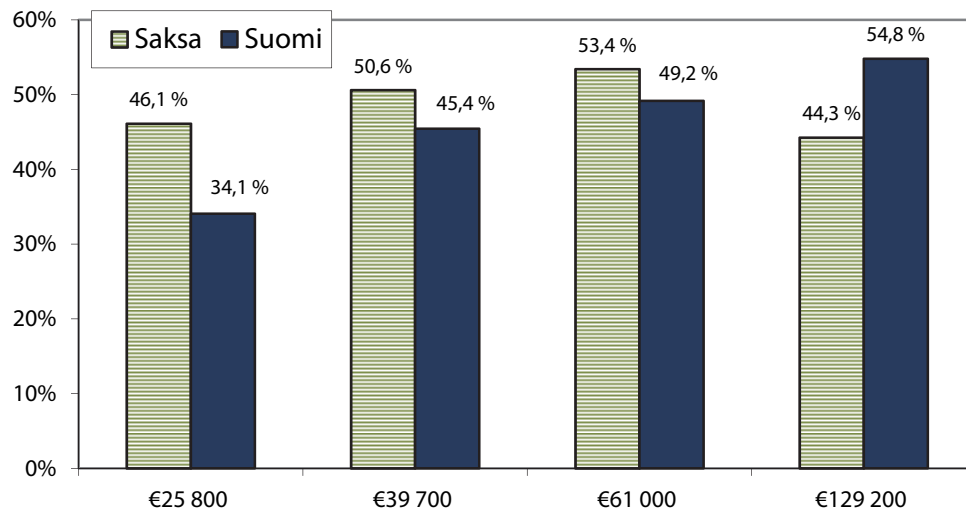

Saksa on ollut varsinkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verottava maa. Vuonna 2001 aloitetusta verouudistuksesta ja finanssikriisin alkuvuosien veroelvytyksestä huolimatta Saksan tuloverotus ylittää edelleen selvästi Suomen verota-

son selvityksen kolmella alimmalla esimerkkipalkkatasolla. Ylimmän esimerkkipalkan verotus on Saksassa ja Suomessa suurin piirtein yhtä kireää. Tosin viime vuosina Suomi on kirinyt tällä palkkatasolla hieman Saksaa ankarammaksi verottajaksi. Perheellisten verottajana Saksan verokohtelu muuttuu lempeämmäksi.

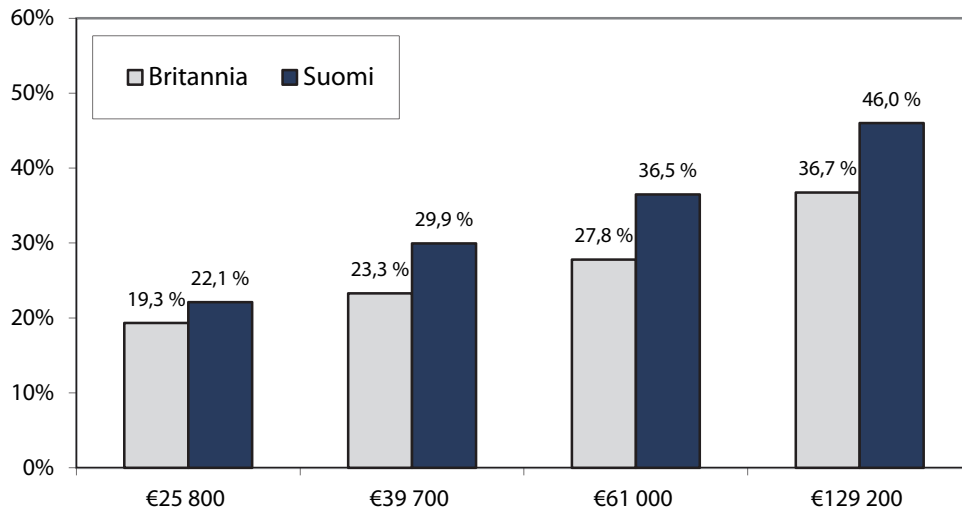
Myös marginaaliverotus on Saksassa kireää. Toisin kuin Suomessa Saksassa on enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei kiristy enimmäistulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloveroista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on sen vuoksi Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 5.10).

Kuva 5.10 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen tai moneen muuhun Euroopan maahan. Palkkaveroprosenttien ero maiden välillä kasvaa sitä suuremmaksi, mitä korkeampi palkka on (kuva 5.11). Pienimmän esimerkkipalkan kohdalla ero Suomen ja Britannian välillä ei ole suuren suuri. Korkeammilla palkkatasoilla Britannian ero Suomeen lähentelee kymmentä prosenttiyksikköä. Työnantajamaksut ovat Britanniassa varsin matalat.

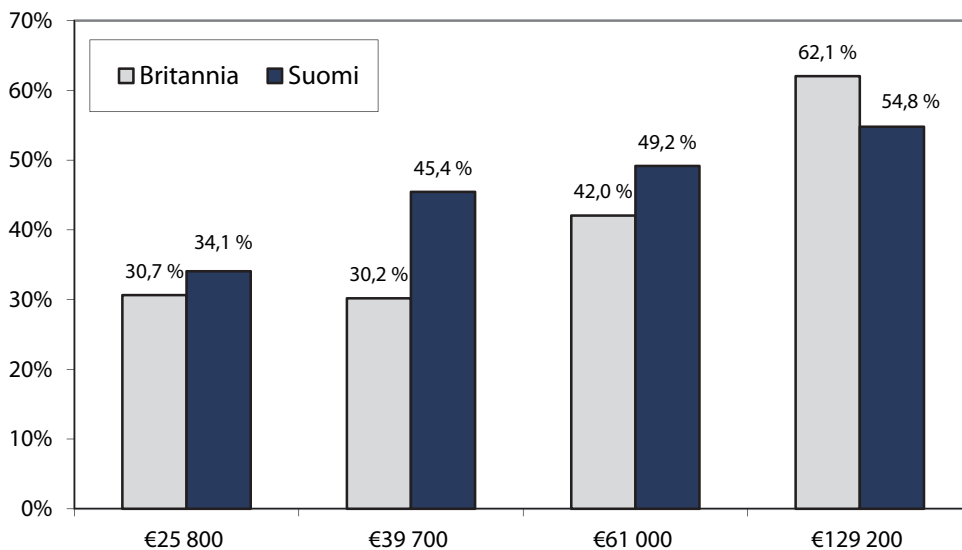
Kuva 5.11 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Britanniassa tuetaan perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsi- ja vammaisvähennyksien avulla. Perheellisten verottajana Britannia onkin yksi vertailun lempeistä verottajista niin yhden kuin kahden tulonsaajan perheissä.

Britannia kiristi vuonna 2010 hyvätuloisten tuloverotusta lisäämällä tuloveroasteikoon 50 prosentin lisäportaan. Tämä ja esim. perusvähennyksen rajoittaminen hyvätuloisilta näkyvät kireänä progressionä Britannian tuloverojärjestelmässä korkeimmalla esimerkkipalkan kohdalla (kuva 5.12). Matalammilla esimerkkipalkoilla lisätulojen verotus on Britanniassa Suomea edullisempaa, mutta erot Suomeen vaihtelevat Britannian tuloveroasteikon harvalukuisten marginaaliveroportaiden vuoksi.

Kuva 5.12 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2012.

Erityisesti eurooppalaisissa vertailumaissa vuotta 2012 voidaan pitää julkisen talouden tervehdyttämisen aikana. Useissa maissa julkisen talouden alijäämät ovat pienentyneet ja kriisimaiden rahoitustilanne on saatu pidettyä siedettävänä. Velkakriisin jatkuessa keskustelu on kääntynyt vähitellen talouskasvun vauhdittamiseen ja säästö-
päästösten vaikutuksiin supistuvan talouskasvun oloissa.

Erilaisista lähtökohdista huolimatta veropäätökset eri puolella Eurooppaa ovat olleet varsin samankaltaisia. Useat eurooppalaiset maat ovat tasapainottaneet talouttaan nostamalla kulutusveroja ja erityisesti arvonlisäverokantoja. Arvonlisäverokannat nousivat tiheimmin vuosina 2010 ja 2011, mutta samalla linjalla jatkettiin myös kuluvana vuonna, kun yleinen arvonlisäverokanta nousi Alankomaissa, Espanjassa, Irlannissa, Kyproksella ja Unkarissa. Latviassa arvonlisävero kuitenkin laski.

Muutokset työn verotuksessa ovat olleet harvinaisia, sillä alijäämistään huolimatta monet maat ovat pitäneet palkansaajien tuloveroperusteet ennallaan. Esimerkiksi tähän selvitykseen kuuluvien euromaiden keskimääräiset tuloveroasteet pysyivät esimerkkipalkoilla lähes ennallaan viime vuoden lukemissa.

Aivan kaikissa maissa työn veronkiristyksiltä ei ole kuitenkaan säästyty. Kuluvana vuonna työn verotus kiristyi voimakkaasti Espanjassa, sillä tuloverot nousivat 0,75 prosentista 7 prosenttiin palkansaajan tulotasosta riippuen. Myös Ranskassa kiristettiin työn verotusta, mutta kiristykset kohdistuivat erittäin hyvätuloisiin palkansaajiin. Hyvätuloisten verotusta on kiristetty jo aikaisemmin muun muassa Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa. Kiristysten suuruusluokka on ollut varsin vaatimaton.

Vuonna 2013 myös Suomi kiristää työn verotusta. Kiristys toteutetaan jättämällä valtion tuloveroasteikon tulorajat ja tulosidonnaiset verovähennykset ennalleen, jolloin tulojen nousu kiristää automaattisesti verotusta. Progressiota kiristää myös 100 000 euron ylittävälle verotettaville tuloille säädettävä kahden prosenttiyksikön niin kutsuttu solidaarisuusvero. Lisäksi progressio kiristyy, kun työtulovähennystä kasvatetaan matalammilla työtuloilla.

Suomessa tuloverotuksen profiili on jo hyvin progressiivinen. Vertailun matalimmalla esimerkkipalkalla tuloveroasteet ja marginaaliveroprosentit ovat muita Euroopan maita kevyempiä, mutta verotus kiristyy voimakkaasti tulojen lisääntyessä. Ensi vuoden veropäätökset vielä voimistavat tätä kehitystä. Suhteellisesti ankarinta progressio on kansainvälisesti vertaillen suomalaisittain keskituloisella palkansaajalla.

Progression lisääminen ylimpiä marginaaliveroprosentteja korottamalla ei kuro umpeen julkisen talouden alijäämää, sillä se ei tuota merkittäviä lisätuottoja julkiselle sektorille. Tähän lopputulokseen on päätyntä muun muassa Britannia, joka laskee vuonna 2013 ylimmän tuloveroasteen 50 prosentista 45 prosenttiin.

LÄHTEET

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2011): The 2011-12 Budget.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2012): The 2012-13 Budget.

AUSTRALIAN TAXATION OFFICE. <http://www.ato.gov.au/>

AUTIO SIRKKA (2000): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.

AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.

CANADA REVENUE AGENCY. www.cra.gc.ca

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2012): Jobs, Growth and long-term Prosperity. Economic Action Plan 2012. March 29, 2012.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2011): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2012. Revenue Proposals. February 2011.

EUROPEAN COMMISSION (2012a), European Economic Forecast, Spring 2012. European Union, 2012.

EUROPEAN COMMISSION, EUROSTAT (2012b): Taxation trends in the European Union. 2012 edition.

HM Revenue & Customs (2012a). A guide to Child Tax Credit and Working Tax Credit.

HM Revenue & Customs (2012b). The Exchequer effect of the 50 per cent additional rate of income tax, March 2012.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009). Global Individual Tax Handbook. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2012a): European Tax Handbook 2011. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2012b): Tax News Service online. IBFD.

IRS (2012). <http://www.irs.gov/index.html>

KURJENOJA JAANA (1998): Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987–1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003): Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2007): Suomi palkkaverottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007. Verotietoa 51, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2008): Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995a): Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995b): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MINISTRY OF FINANCE (Austria) (2009): Tax Reform 2009.
http://english.bmf.gv.at/ministry/_start.htm

OECD (2011a): Economic Survey of Belgium 2011. Paris, OECD.

OECD (2011b): Economic Surveys. SWITZERLAND. Paris OECD.

OECD (2012a): Revenue Statistics 1965-2011. Paris, OECD.

OECD (2012b): Taxing Wages 2010-2011. Paris, OECD.

PUNAKALLIO MINNA (2011a): Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011. Verotietoa 63. Veronmaksajain Keskusliitto.

PUNAKALLIO MINNA (2011b): Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut? Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. Verotietoa 61. Veronmaksajain keskusliitto.

TAX POLICY CENTER (2012): Urban Institute and Brookings Institution.
<http://www.taxpolicycenter.org/index.cfm>

TILASTOKESKUS. Palkat ja työvoimakustannukset. <http://www.stat.fi/til/pal.html>

www.lowtax.net Switzerland: Personal taxation.

VERTAILUN PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Lähde: Suomen Pankki

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2012 Q1 (1. neljännes)
Australia	AUD	1,2425
Britannia	GBP	0,8345
Japani	JPY	103,9932
Kanada	CAD	1,3128
Norja	NOK	7,5868
Ruotsi	SEK	8,8529
Sveitsi	CHF	1,2080
Tanska	DKK	7,4350
Yhdysvallat	USD	1,3108

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2011**
		25 800	39 700*	61 000	129 200	
Alankomaat	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	45 904
Australia	AUD	32 057	49 327	75 793	160 531	69 903
Belgia	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	42 740
Britannia	GBP	21 530	33 130	50 905	107 817	34 286
Espanja	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	25 223
Italia	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	29 030
Itävalta	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	39 263
Japani	JPY	2 683 025	4 128 530	6 343 585	13 435 921	4 781 406
Kanada	CAD	33 870	52 118	80 081	169 614	46 163
Norja	NOK	195 739	301 196	462 795	980 215	487 324
Ranska	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	35 859
Ruotsi	SEK	228 405	351 460	540 027	1 143 795	375 436
Saksa	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	43 855
Sveitsi	CHF	31 166	47 958	73 688	156 074	77 414
Tanska	DKK	191 823	295 170	453 535	960 602	382 850
Viro	EUR	25 800	39 700	61 000	129 200	9 916
Yhdysvallat	USD	33 819	52 039	79 959	169 355	46 800

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa suurin piirtein keskipalkkaa Suomessa.

** Lähde: OECD Taxing Wages 2010-2011.

Vertailumaiden keskeisiä veromuutoksia

Euromaat

Alankomaat

Alankomaissa toteutettiin vuonna 2001 kokonaisverouudistus, jossa kevennettiin tuloverotusta, nostettiin arvonlisäverokanta 17,5 prosentista 19 prosenttiin, kiristettiin ympäristöveroja, uudistettiin pääomaverotusta sekä luovuttiin varallisuusverotuksesta. Useat vähennykset korvattiin uudistuksessa verohyvityksillä. Kokonaisveroaste keveni uudistuksessa jonkin verran lähinnä sosiaalivakuutusmaksujen vuoksi, mutta 2000-luvun puolivälin jälkeen veroaste on jälleen noussut talouskasvun mukana.

Viime vuosina valtion tuloveroasteikkoa on lähinnä hienosäädetty. Vuonna 2012 asteikon alinta marginaaliveroprosenttia nostettiin 0,10 prosenttiyksiköllä ja tuloluokkien tuloajoja nostettiin reilulla yhdellä prosentilla.

Alta löytyvässä taulukossa kuvataan tuloveroasteikko ennen suurta tuloverouudistusta vuonna 2000, uudistuksen jälkeen vuonna 2002 sekä kuluvana vuonna.

Tuloveroasteikko 2000		Tuloveroasteikko 2002		Tuloveroasteikko 2012	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 6 922	33,9	– 15 331	32,35	– 18 945	33,10
6 922 – 22 233	37,95	15 331 – 27 847	37,85	18 945 – 33 863	41,95
22 233 – 48 898	50	27 847 – 47 745	42	33 863 – 56 491	42
48 898 –	60	47 745 –	52	56 491 –	52

Belgia

2000-luvun alun alussa Belgia uudisti tuloveroasteikon tuloajoja, prosentteja sekä vähennyksiä. Vuonna 2000 päätettiin sekä työnantajien että työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta, ja tätä jatkettiin vuonna 2002. Varsinainen palkkaverojen keventäminen aloitettiin kuitenkin niin sanotusta ylimääräisestä kriisimaksusta. Tämä ylimääräinen ja väliaikainen maksu astui voimaan vuonna 1993 valtiontalouden tasapainottamiseksi, ja vuonna 1999 se päätettiin asteittain purkaa vuoteen 2003 mennessä.

Vuosina 2003 ja 2004 (verovuodet 2004 ja 2005) tuloveroasteikon toiseksi alimman ja kolmanneksi alimman luokan tuloajoja muutettiin siten, että ne kattoivat aikaisempaa suuremman tuloalueen. Vuonna 2003 poistettiin ylin asteikkoluokka kokonaan, ja tuloveroasteikon korkein veroaste pieneni 52 prosentista 50 prosenttiin. Tuloveroasteikon rajoja ja erilaisia vähennyksiä korotetaan erikseen määrättyjen indeksien mukaisesti. Vuodesta 1999 lähtien tuloveroasteikkoon on tehty inflaatiokorjauksien mukaiset indeksitarkistukset.

Vuodesta 2004 (verovuosi 2005) lähtien puolisoita on verotettu heidän omista henkilökohtaisista tuloistaan, mutta vero arvioidaan molemmille puolisoille yhdessä. Tähän liittyen tuloista tehtävää perusvähennystä nostettiin 5 780 euroon vuonna 2005, kun se vuonna 2002 oli 3 250 euroa. Vuonna 2012 vähennys on 6 800 euroa.

Vuonna 2012 asteikon tulorajoja korotettiin noin 3,5 prosentilla. Alla on esitetty tuloveroasteikot vuosina 2001, 2005 ja 2012.

Tuloveroasteikko 2001			Tuloveroasteikko 2005			Tuloveroasteikko 2012		
€/v		Veroaste, %	€/v		Veroaste, %	€/v		Veroaste, %
–	6 569	25	–	7 100	25	–	8 350	25
6 569 –	8 701	30	7 100 –	10 000	30	8 350 –	11 890	30
8 701 –	12 419	40	10 000 –	16 830	40	11 890 –	19 810	40
12 419 –	28 533	45	16 830 –	30 840	45	19 810 –	36 300	45
28 533 –	42 811	50	30 840 –		50	36 300 –		50
42 811 –	71 220	52,5						
71 220 –		55						

Espanja

Vuonna 2003 tuloveroasteikon tuloluokkia vähennettiin kuudesta viiteen ja marginaaliveroasteita alennettiin. Alin marginaaliveroaste laski 18 prosentista 15:ta ja ylin 48 prosentista 45:een. Samalla nousivat lapsista tehtävät vähennykset sekä henkilökohtainen, tulosta tehtävä vähennys. Pienituloisten ansiotulovähennys nousi 7 prosenttiyksiköllä ja yli 65-vuotiaiden työelämässä jatkavien palkansaajien vähennys kaksinkertaistettiin. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajäideille kohdennettiin oma 1 200 euron verovähennys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

Vuonna 2007 Espanjassa toteutettiin tuloverouudistus, joka vähensi tuloveroasteikon tuloluokkia ja muutti marginaaliveroprosentteja. Tuloluokat vähenivät viidestä neljään. Asteikon pienimmän tuloluokan veroprosentti nostettiin 15:sta 24 prosenttiin ja korkein veroprosentti laski 45:stä 43 prosenttiin. Samassa yhteydessä säästöihin ja luovutusvoittoihin ulotettiin 18 prosentin suhteellinen verokanta.

Verouudistuksessa kasvatettiin myös vähennyksiä. Veronmaksajakohtaista henkilökohtaista perusvähennystä korotettiin 3 400 eurosta 5 050 euroon¹. Myös lapsivähennyksiä nostettiin selvästi. Ensimmäisestä lapsesta saatava vähennys nousi 1 400 eurosta 1 800 euroon. Lapsivähennystä kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljänteen lapseen asti. Esimerkiksi neljännessä ja sitä useammasta lapsesta saatava vähennys nousi 2 300 eurosta 4 100 euroon. Vuoden 2007 lopussa hallitus käyttöönotettu lapsen syntymän tai adoption yhteydessä maksettava 2 500 euron verohyvitykset poistettiin vuoden 2010 tammikuusta lähtien.

¹ Vuonna 2008 perusvähennys nostettiin 5 151 euroon, eikä sitä ole muutettu sen jälkeen.

Vuonna 2011 hyvätuloisten tuloverotus kiristyi, kun tuloveroasteikkoon luotiin kaksi uutta tuloluokkaa ja niiden marginaaliveroprosentti nousi hieman. Yli 120 000 euron verotettavien tulojen marginaaliveroprosentti nousi 43:sta 44:ään ja 175 000 euron ylittävien tulojen marginaaliveroprosentti nousi 45:een.

Vuonna 2012 tuloverotus kiristyi jälleen, kun Espanja joutui toteuttamaan mittavia säästöohjelmia. Tuloveroasteikkoa korotettiin kaksi vuotta voimassa olevalla lisäverolla, jonka seurauksena kaikkien tuloluokkien marginaaliveroprosentteja nostettiin ja tuloveroasteikkoon syntyi yksi ylimääräinen tuloluokka 300 000 euron verotettavista tuloista lähtien. Alimmassa tuloluokassa marginaalin korotus oli 0,75, muissa tuloluokissa korotus nousi asteittain kahdesta seitsemään.

Espanja päätti korottaa 1.9.2012 lähtien yleisen arvonlisäverokannan 18 prosentista 21 prosenttiin ja alennetun arvonlisäverokannan 8 prosentista kymmeneen.

Tuloveroasteikko 2008-2010		Tuloveroasteikko 2011		Tuloveroasteikko 2012	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 17 707,20	24	– 17 707,2	24	– 17 707,2	24,75
17 707,2– 33 007,2	28	17 707,2 – 33 007,2	28	17 707,2– 33 007,2	30
33 007,2– 53 407,2	37	33 007,2 – 53 407,2	37	33 007,2– 53 407,2	40
53 407,2–	43	53 407,2 – 120 000,2	43	53 407,2– 120 000,2	47
		120 000,2 – 175 000,2	44	120 000,2– 175 000,2	49
		175 000,2 –	45	175 000,2 – 300 000,2	51
				300 000,2 –	52

Italia

Italian tuloverouudistuksissa vuosina 2003, 2005 ja 2007 on vähennetty ja uudelleen taas lisätty veroasteikon luokkia sekä muutettu tulorajoja.

Italian parlamentti hyväksyi maaliskuussa **2003** ohjelman koko verojärjestelmän uudistamiseksi. Alun perin tarkoituksena oli, että uudistuksen jälkeen Italiassa olisi enää kaksi marginaaliveroastetta ansiotuloille: 23 prosenttia alle 100 000 euron vuosituloille ja 33 prosenttia tätä tuloarajaa korkeammille tuloille. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut. Vuonna **2005** veroasteikon luokkia vähennettiin viidestä neljään ja ylintä marginaaliveroprosenttia alennettiin 45:stä 43:een. Vuonna **2007** tuloveroasteikon luokkia lisättiin jälleen neljästä viiteen ja ylimmän tuloveroluokan tuloarajaa alennettiin 100 000 eurosta 75 000 euroon. Samalla perhevähennyksiä muutettiin tulosta tehtävistä vähennyksistä takaisin verosta tehtäviksi vähennyksiksi.

Valtion tuloveroasteikko on pysynyt ennallaan vuoden 2007 jälkeen. Kuluvana vuonna yli 300 000 euron verotettaville tuloille asetettiin kuitenkin kolmen prosentin väliaikainen ”solidaarisuusvero”. Lisävero peritään 1.1.2012—31.12.2013, ja se on tulosta vähennyskelpoinen erä. Vero ei ole siten osa valtion tuloveroasteikkoa. Taulukossa esitetään valtion tuloveroasteikko 2000-luvulla tehtyjen uudistusten jälkeen.

Tuloveroasteikko 2003-2004		Tuloveroasteikko 2005-2006		Tuloveroasteikko 2007-2012	
€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %
– 15 000	23	– 26 000	23	– 15 000	23
15 001 – 29 000	29	26 001 – 33 500	33	15 001 – 28 000	27
29 001 – 32 600	31	33 501 – 100 000	39	28 001 – 55 000	38
32 601 – 70 000	39	100 001 –	43	55 001 – 75 000	41
70 001 –	45			75 001 –	43

Huom. Vuonna 2012 yli 300 000 euron verotettavista tuloista peritään kolmen prosentin lisävero.

Itävalta

Itävallassa toteutettiin 2000-luvulla kolme verouudistusta. Ensimmäinen uudistus 2000-luvun vaihteessa laajensi veropohjaa ja kevensi veroasteita. Toisessa uudistuksessa vuosina 2004-2005 kevennettiin erityisesti pieni- ja keskituloisten palkansaajien sekä yritysten verotusta. Neliportainen tuloveroasteikko muutettiin käytännössä kolmiportaiseksi. Samalla muuttuivat myös tulorajat ja marginaaliveroprosentit.

Kolmas verouudistus vuonna 2009 torjui kansainvälistä talouslamaa. Uudistus kevensi merkittäväällä tavalla työn verotusta sekä lisäsi tukea lapsiperheille. Uudistuksessa korotettiin alimman tuloluokan tulorajaa 1 000 eurolla ja ylimmän 9 000 eurola. Asteikon toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia kevennettiin noin 1,8 prosenttiyksiköllä ja kolmatta noin 0,4 prosenttiyksiköllä.

Vuosina 2010–2012 tuloverotukseen ei tehty merkittäviä muutoksia.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005-2008		Tuloveroasteikko 2009-2012	
€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %
– 3 640	0				
3 640 – 7 270	21	– 10 000	0	– 11 000	0
7 270 – 21 800	31	10 000 – 25 000	38,333	11 000 – 25 000	36,5
21 800 – 50 870	41	25 000 – 51 000	43,596	25 000 – 60 000	43,2143
50 870 –	50	51 000 –	50	60 000 –	50

Ranska

Työn verotusta on kevennetty Ranskassa vuosina 2001-2003 ja 2006. Keskeisimpiä muutoksia ovat olleet valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosenttien kevennykset ja tuloveroasteikon luokkien määrän vähentäminen. Tuloveroasteikon luokkien lukumäärä vähennettiin aikaisemmasta seitsemästä viiteen vuonna 2007. Veroasteikon alin marginaaliveroaste laski 9,5 prosentista 5,5 prosenttiin ja vastaavasti ylin marginaaliveroaste kevenyi 54 prosentista 40 prosenttiin. Veroasteikon tulorajoja on tarkistettu vuosittain indeksitarkistuksilla ylöspäin.

Kuluvana vuonna valtion tuloveroasteikon tuloajat pidettiin ensimmäistä kertaa neljäänkymmeneen vuoteen ennallaan, eikä niihin tehty inflaatiotarkistusta. Lisäksi suurille tuloille asetettiin kolmen prosentin lisämaksu, jos yksittäisen henkilön verotettavat vuositulot ylittävät 250 000 euroa. Yli 500 000 euron ylittävistä tuloista lisävero on neljä prosenttia.

Tulovero-asteikko 2000	Tulovero-asteikko 2006	Tuloveroasteikko 2008		Tuloveroasteikko 2011-2012	
Veroaste, %	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
0	0	– 5 687	0	– 5 963	0
9,5	6,83	5 687 – 11 344	5,5	5 963 – 11 896	5,5
23	19,14	11 344 – 25 195	14	11 896 – 26 420	14
33	28,26	25 195 – 67 546	30	26 420 – 70 830	30
43	37,38	67 546 –	40	70 830 –	41
48	42,62				
54	48,09				

Saksa

Saksassa uudistettiin henkilöiden ja yritysten tuloverotusta vuosina 2000–2005. Vuonna 2001 tuloveroasteikon alin marginaaliveroaste laski 22,9 prosentista 19,9 prosenttiin, vuonna 2003 se laski 16 prosenttiin ja vuonna 2005 se keveni 15 prosenttiin. Verovapaan tulon yläraja oli 7 206 euroa vuonna 2001. Vuonna 2003 se oli 7 235 euroa ja vuosina 2004–2008 se oli 7 664 euroa. Tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste laski 51 prosentista 48,5 prosenttiin vuonna 2001, mistä se laski 45 prosenttiin vuonna 2004, päättyen lopulta 42 prosenttiin vuonna 2005.

Vuonna 2007 tuloveroasteikkoon lisättiin uusi porras, jossa 250 000 euroa ylittävästä verotettavasta tulosta maksetaan 45 prosentin marginaalivero. Samana vuonna myös yleistä arvonlisäverokantaa nostettiin 16:sta 19 prosenttiin.

Vuonna 2009 tuloveroasteikon alin marginaalivero laski 15 prosentista 14 prosenttiin. Samalla perusvähennystä nostettiin 170 eurolla. Heinäkuun 2009 alusta myös työntekijän lakisääteinen sairausvakuutusmaksu keveni 0,3 prosenttiyksiköllä, minkä lisäksi työttömyysvakuutusmaksu laski 2,8 prosenttiin. Vuonna 2010 perusvähennys nousi jälleen 170 eurolla 8 004 euroon ja tuloveroasteikon muita tuloajaja korotettiin 330 eurolla. Lisäksi parannettiin sairausvakuutusmaksujen vähennyskelpoisuutta. Tuloveroasteikon marginaaliveroasteet pysyivät muuttumattomina.

Saksan tuloveroasteikko on funktiopohjainen eikä sitä esitetä tässä kuin alimman ja ylimmän asteikkoluokan osalta. Tuloveroasteikko koskee yhtä tulonsaajaa. Liittovaltion tuloveroasteikon lisäksi Saksassa maksetaan myös 5,5 prosentin solidaarisuusmaksua.

2000	2001	2002	2003	2004	2005– 2006	2007– 2008	2009	2010– 2012
Tuloveroasteikon alin veroaste, %								
22,9	19,9	19,9	19,9	16,0	15	15	14	14
Verovapaan tulon yläraja, €/v								
6902	7206	7235	7235	7664	7664	7664	7834	8004
Tuloveroasteikon ylin veroaste, %								
51,0	48,5	48,5	48,5	45,0	42	45	45	45

Viro

Virossa on käytössä työtuloihin ja henkilökohtaisiin pääomatuloihin sovellettava ta-saverajärjestelmä, mutta tulosta myönnettävä perusvähennys ja eräät muut vähen-nykset tekevät verotuksesta lievästi progressiivisen.

Viron veropolitiikan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut keventää luonnollisten hen-kilöiden ja yritysten ulos jaettavien voittojen verotusta vuosittain yhdellä prosenttiyk-siköllä. Vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mistä se aleni 24:ään vuonna 2005, 23:een vuonna 2006, 22:een vuonna 2007 ja 21:een vuonna 2008. Veroprosentti oli tarkoitus laskea aina 18 prosenttiin asti, mutta kansainvälinen talouskriisi lykkäsi veronkeven-nysohjelmaa. Veroprosentti on siis edelleen 21, mutta viime vuonna vero päätettiin laskea 20:een vuodesta 2015 lähtien.

Verotettavan tulon vuosittaista alarajaa (eli henkilökohtaista perusvähennystä) on nostettu vuoden 2004 16 800 Viron kruunusta 20 400:aan vuonna 2005 ja 24 000 kruunuun vuonna 2006. Perusvähennys nostettiin 27 000 Viron kruunuun vuonna 2008, minkä jälkeen sitä oli tarkoitus korottaa vuosittain 3 000 kruunulla aina 36 000 Viron kruunuun asti. Myös tästä suunnitelmasta luovuttiin talouslaman vuoksi. Eu-ron käyttöönoton myötä perusvähennys on kuluvana vuonna 1 728 euroa.

Vuonna 2006 perheellisen palkansaajan asemaa helpotettiin siten, että toisen van-hemman perusvähennys kaksinkertaistettiin toisesta lapsesta lähtien. Vuonna 2008 tulorajan nosto laajennettiin koskemaan myös yhden lapsen perheitä, mutta jo seu-raavana vuonna palattiin talouskriisin vuoksi aikaisempaan käytäntöön.

Työttömyysvakuutusjärjestelmä otettiin käyttöön Virossa vuonna 2002. Vuodesta 2006 myös työntekijät alkoivat maksaa 0,6 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Maksu nostettiin 2 prosenttiin vuoden 2009 kesäkuun alussa. Heinäkuussa hallitus päätti työttömyysvakuutusmaksun uudesta korotuksesta, minkä seurauksena maksu on ollut elokuusta 2009 lähtien 2,8 prosenttia. Työnantajien vastaava maksu on puo-let työntekijän maksusta.

Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat

Britannia

Britanniassa verovuosi alkaa 6. huhtikuuta ja päättyy seuraavan vuoden 5. huhtikuuta.

Vuonna 1999 verottoman tulon ylärajaa laskettiin ja tuloveroasteikon alin marginaaliveroaste laski 20 prosentista 10 prosenttiin. Vuonna 2000 perusaste, eli keskimmäisen tuloveroluokan marginaaliveroprosentti, aleni 22 prosenttiin ylimmän marginaaliveroasteen säilyessä 40 prosentissa.

Lapsivähennystä uudistettiin vuonna 2003 ja pienipalkkaisten työllistymistä kannustettiin uudella, vuonna 2003 käyttöön otetulla tulosidonnaisella verovähennyksellä.

Vuonna 2008 tuloveroasteikon alin 10 prosentin porras poistettiin palkka- ja eläketulojen osalta kokonaan. Samalla alennettiin perusastetta 22 prosentista 20:een ja iästä riippuvaa perusvähennystä korotettiin 1 180 punnalla inflaatiotarkistuksen lisäksi. Tuloveroasteikon ylin tuloraja nousi 36 000 punnasta 37 400 puntaan vuonna 2009.

Vuonna 2010 tuloveroasteikkoon lisättiin uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 punnan ylittäviltä verotettavilta tuloilta. Oikeutta perusvähennykseen rajoitettiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 punnan ylittäviltä tuloilta. Vuonna 2011 perusvähennys nousi 1 000 punnalla 7 475 puntaan. Vähennyksen hyötyä kuitenkin rajattiin laskemalla tuloveroasteikon alin tuloraja 35 000 puntaan. Kuluvaan vuonna perusvähennys nousi jälleen 8 105 puntaa ja asteikon alin tuloraja laski 34 370 puntaan.

Viime vuosien muita keskeisiä veromuutoksia ovat olleet yleisen yritysveroprosentin lasku 30:stä 28:aan prosenttiin vuonna 2008. Vuonna 2011 sverokanta keveni 26 prosenttiin ja siitä edelleen kuluvana vuonna 24 prosenttiin. Yleinen arvonlisäverokanta laski väliaikaisesti 17,5 prosentista 15 prosenttiin aikavälillä 1.12.2008-31.12.2009, minkä jälkeen se palasi 17,5 prosenttiin ja nousi viime vuonna 20 prosenttiin. Samassa yhteydessä kiristettiin myös valmisteveroja.

Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroasteikko 2009-2010		Tuloveroasteikko 2010-2011		Tuloveroasteikko 2012-2013	
£/v	Veroaste, %	£/v	Veroaste, %	£/v	Veroaste, %	£/v	Veroaste, %
– 2 230	10	– 37 400	20	– 37 400	20	– 34 370	20
2 230–	22	37 400 –	40	37 400 – 150 000	40	34 370–	40
34 600						150 000	40
34 600 –	40			150 000 –	50	150 000–	50

Norja

Aikaisemmin Norjassa oli käytössä ainoastaan yksi 13,5 prosentin lisävero, mutta vuonna 2000 otettiin käyttöön uusi 19,5 prosentin lisäveroluokka. Vuosien 2005–2007 verouudistus kuitenkin kevensi palkkaverotusta. Vuonna 2005 ylin marginaaliveroprosentti laski neljällä prosenttiyksiköllä 15,5 prosenttiin ja vuonna 2006 se laski edelleen 12 prosenttiin.

Myös asteikon alimmat ja ylimmät tulorajat ovat muttuneet. Esimerkiksi vuonna 2006 alinta tulorajaa nostettiin 394 000 Norjan kruunuun ja ylimmän tuloveroluokan tulorajaa laskettiin 750 000 Norjan kruunuun. Viime vuosina tulorajoihin on tehty inflaatiotarkistukset. Kuluvana vuonna tulorajat nousivat neljällä prosentilla. Ansio-tuloista tehtävän tulonhankkimisvähennyksen prosenttia korotettiin vuonna 2007 kahdella prosenttiyksiköllä 36 prosenttiin.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2012	
NOK/v	Vero-aste, %	NOK/v	Vero-aste, %	NOK/v	Vero-aste, %
– 354 300	0	– 381 000	0	– 490 000	0
354 300 – 906 900	13,5	381 000 – 800 000	12	490 000 – 796 400	9
906 900 –	19,5	800 000 –	15,5	796 400 –	12

Ruotsi

Valtion kaksiportainen tuloveroasteikko alkaa kuluvana vuonna 401 100 Ruotsin kruunun verotettavista tuloista ja ylempää 25 prosentin marginaaliveroa sovelletaan 574 300 Ruotsin kruunun vuosituloihin. Tuloveroasteikon tuloluokan tulorajoja korotettiin edellisestä vuodesta 4,7 prosenttia. Marginaaliveroprosentteja ei muutettu.

Perusvähennys vaihtelee alle 65-vuotiaalla verovelvollisella verotettavien tulojen mukaan 12 900 ja 33 900 Ruotsin kruunun välillä. Ruotsissa otettiin vuonna 2007 käyttöön verosta tehtävä ja työtuloihin perustuva vähennys, joka on samantyyppinen kuin Suomen työtulovähennys. Verokevennys on suhteellisesti suurimmillaan pieni- ja keskituloisilla palkansaajilla, joilla verohyöty nousee kuluvana vuonna 21 900 Ruotsin kruunuun. Tämän tulotason jälkeen vähennys ei enää kasva. Työtulovähennystä on nostettu käyttönoton jälkeen joka vuosi.

Kotitalousvähennys tuli voimaan heinäkuussa 2008. Sen perusteella saa kuluvana vuonna vähentää tiettyjen ostettujen palveluiden hinnasta 50 prosenttia 50 000 kruunuun asti. Vuoden 2009 heinäkuussa kotitalousvähennys laajeni koskemaan asuntojen remontointitöitä. Samassa yhteydessä poistettiin myös vähennyksen 1 000 kruunun omavastuu.

Ammattiliittojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistettiin vuonna 2007. Muita poistettuja veroja ovat varallisuusvero ja kansallinen kiinteistövero. Kansallisen kiinteistöveron tilalle tuli vuonna 2008 kunnallinen kiinteistömaksu. Vuonna

2009 yhteisöveroprosentti laski 28 prosentista 26,3 prosenttiin ja työntekijän sosiaali-vakuutusmaksuja kevennettiin yhdellä prosenttiyksiköllä.

Valtion tuloveroasteikko 2010		Valtion tuloveroasteikko 2011		Valtion tuloveroasteikko 2012	
Verotettava tulo, SEK/v	Vero- aste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Vero- aste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Vero- aste, %
– 372 100	0	– 383 000	0	– 401 100	0
372 100 – 532 700	20	383 000–548 300	20	401 100 – 574 300	20
532 700 –	25	548 300 –	25	574 300 –	25

Tanska

Työn verotusta on kevennetty Tanskassa vuosina 1999–2002, 2004, 2009 ja 2010. Vuonna 2004 Tanskassa otettiin käyttöön kunnallisverotukseen ansiotulovähennys, joka oli aluksi 2,5 prosenttia palkasta ja enintään 600 Tanskan kruunua. Vuonna 2007 sen enimmäismäärä oli jo 7 500 Tanskan kruunua, ja vuonna 2012 enimmäismäärä nostettiin 14 100 kruunuun. Vähennyksen nousuprosentti korotettiin 4 prosentista 4,25 prosenttiin vuonna 2009 ja kuluvana vuonna prosentti nousi 4,40:een.

Vuonna 2006 valtiolle menevän perusveron veroprosenttia alennettiin 5,5 prosentista 5,48 prosenttiin ja vuonna 2009 veroprosentti laski edelleen 5,04. Muut asteikon veroprosentit pysyivät aikaisempien vuosien tasolla.

Vuonna 2010 Tanskassa käynnistettiin suuri verouudistus. Tällöin valtion alimman tuloluokan veroprosentti laski 5,04 prosentista 3,76 prosenttiin, keskimääräinen 6 prosentin veroluokka poistettiin kokonaan ja ylimmän veroluokan tuloarvoja korotettiin 28 800 Tanskan kruunulla 389 900 Tanskan kruunuun. Asteikon ylimmän tuloluokan veroaste säilyi 15 prosentissa.

Muutosten seurauksena alimpien tulojen marginaaliveroaste putosi noin 1,5 prosenttiyksikköä 41 prosenttiin ja suuremmilla vuosituloilla marginaaliveroaste laski noin 7 prosenttiyksikköä 56 prosenttiin. Ylimpien marginaaliverojen verokatto laski samana vuonna 59 prosentista 51,5 prosenttiin.

Henkilökohtaista perusvähennystä on nostettu vuosittain yleisen ansiotason nousun kompensoimiseksi. Vuonna 2007 vähennys oli 39 500 kruunua ja vuonna 2008 se oli 41 000 kruunua. Nykyiselle tasolle 42 900 kruunuun perusvähennys nousi vuonna 2009.

Vuonna 2007 Tanskassa uudistettiin paikallishallinnon rakenteita, mikä vaikutti myös verotukseen. Läänit lakkautettiin ja samalla poistettiin lääninhallinnon perimä keskimäärin 12 prosentin tulovero. Poistettu lääninvero korvattiin 8 prosentin terveysmaksulla sekä neljän prosenttiyksikön korotuksilla kunnallisveroihin.

Euroopan ulkopuoliset maat

Australia

Australian verovuosi alkaa 1. heinäkuuta ja päättyy seuraavan vuoden 30. kesäkuuta.

Verovuonna 2003–2004 tuloveroasteikon tuloarajoa korotettiin 4-8 prosentilla ja pienituloisten verokompensaatiota nostettiin. Seuraavana verovuonna tuloveroasteikon tuloarajoa korotettiin edelleen siten, että 80 prosenttia veronmaksajista sijoittui kolmeen alimpaan asteikkoluokkaan. Verovuonna 2006–2007 tuloarajoa nostettiin jälleen ja veroprosentteja kevennettiin kahdella prosenttiyksiköllä joka tuloluokassa. Verovuonna 2007–2008 tuloveroasteikon 30 prosentin portaan alarajaa nostettiin 5 000 dollarilla. Verovuonna 2008-2009 kolmen ylimmän asteikkoluokan tuloarajoa nostettiin selvästi, muun muassa ylintä tuloarajaa 20 prosenttia ja toiseksi alinta 13 prosenttia. Myös pienituloisille suunnattu verovähennys kasvoi 750 Australian dollarista 1 200 dollariin ja lastenhoitokustannuksia kompensoiva verovähennys nousi 30 prosentista 50 prosenttiin.

Verovuonna 2009-2010 tuloveroasteikon kolmannen tuloluokan marginaalivero laski 40 prosentista 38 prosenttiin. Samalla kasvatettiin pieni- ja keskituloisille suunnattuja verohelpotuksia. Verovuonna 2010-2011 tuloveroasteikon toisen tuloluokan tuloarajaa korotettiin 2 000 Australian dollarilla ja toiseksi ylin marginaaliveroprosentti laski yhdellä prosenttiyksiköllä 37 prosenttiin. Sen lisäksi kasvatettiin pieni- ja keskituloisille (alle 30 000 dollarin verotettavilla tuloilla) suunnattua verohyvitystä 1 500 Australian dollariin. Verovuonna 2012–2013 tuloveroasteikon alin tuloaraja nostettiin 6 000 dollarista 18 200 dollariin, koska kyseisenä verovuonna voimaantullut hiilidioksidivero lisäsi elämisen kustannuksia erityisesti pieni- ja keskituloisilla. Tuloveroasteikon alimman tuloluokan marginaaliveroprosentti nousi samalla kuitenkin 15 prosentista 19 prosenttiin ja toiseksi alimman tuloluokan marginaaliveroprosentti nousi 30 prosentista 32,5 prosenttiin.

Aikaisemmin veropolitiikan tavoitteena oli neljän tuloveroluokan supistaminen kolmeen siten, että ylin marginaaliprosentti alenisi nykyisestä 45:stä 40:een. Kansainvälisen talouskriisin vuoksi veropolitiikan tavoitteeksi on noussut kuitenkin kokonaisveroasteen pitäminen kilpailukykyisellä tasolla.

Veroasteikot eivät sisällä perusterveydenhuollon rahoitusta varten perittävää 1,5 prosentin Medicare-maksua. Muita sosiaalivakuutusmaksuja Australiassa ei ole.

Tuloveroasteikko 2005–2006		Tuloveroasteikko 2011–2012		Tuloveroasteikko 2012–2013	
AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%
– 6 000	0	– 6 000	0	– 18 200	0
6 001 – 21 600	17	6 001 – 37 000	15	18 201 – 37 000	19
21 601 – 63 000	30	37 001 – 80 000	30	37 001 – 80 000	32,5
63 001 – 95 000	42	80 001 – 180 000	37	80 001 – 180 000	37
95 001 –	47	180 001 –	45	180 000 –	45

Japani

Japanissa verovuosi ei noudata kalenterivuotta, vaan alkaa 1. huhtikuuta lähtien. 1990-luvun lopulla Japanin vaimeaa talouskasvua koitettiin piristää keventämällä tuloveroja. Vuonna 2002 uudistettiin erityisesti yritysverotusta. Vuoden 2006 verouudistuksessa siirrettiin henkilöverotuksen painopistettä pois kansallisesta tuloverosta kohti paikallista tuloverotusta. Tällöin paikallinen kolmiportainen tuloverotus muutettiin 10 prosentin tasaveroksi. Samalla valtion neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kuusiportaiseksi ja pienimpien tulojen veroprosentteja kevennettiin. Tästä lähtien tuloveroasteikko on pysynyt ennallaan marginaaliveroprosenttien ulottuessa 5 prosentista 40 prosenttiin.

Valtion tuloveroasteikko 2007-2012	
Verotettava tulo, JPY/v	Veroaste, %
– 1 950 000	5
1 950 000 – 3 300 000	10
3 300 000 – 6 950 000	20
6 950 000 – 9 000 000	23
9 000 000 – 18 000 000	33
18 000 000 –	40

Kanada

Kanada on keventänyt tuloverotustaan useaan otteeseen 2000-luvulla. Liittovaltion tuloveroasteikon marginaaliveroasteita alennettiin vuonna 2001 ja tuloluokkien tulorajoja nostettiin 2001–2002. Heinäkuussa 2006 otettiin käyttöön uusi tulonhankkimisvähennystä muistuttava hyvitys (*Employment Tax Credit*). Samaan aikaan alle 6-vuotiaiden lasten perheille alettiin maksaa kuukausittain 100 Kanadan dollarin lapsen hoitorahaa, jota verotetaan pienituloisemman puolison verotuksessa. Uuden hoitorahan myötä Kanadan lapsilisäjärjestelmää uudistettiin hieman.

Vuonna 2007 työn verotusta kevennettiin nostamalla perusvähennyksen enimmäismäärää, alentamalla tuloveroasteikon alimman tuloluokan veroprosenttia 15,5:sta 15:ta sekä ottamalla käyttöön pienituloisille työntekijöille suunnattu etuus (*Working Income Tax Benefit*). Samalla otettiin käyttöön alaikäisistä lapsista saatava lapsivähennys ja korotettiin puoliso-vähennystä.

Vuonna 2009 liittovaltion tuloveroasteikon kahden alimman tuloluokan tulorajoja korotettiin 7,5 %:lla ja ylintä 2,5 %:lla. Perusvähennys nousi 9 600 Kanadan dollarista 10 320 Kanadan dollariin. Pieni- ja keskituloisille suunnattu työllisyshyvätyks kaksinkertaistettiin ja lapsiin liittyvien etujen (national child benefit supplement, Canada child tax benefit) tulorajoja korotettiin.

Tuloveroasteikon tulorajoja ja eri vähennyksiä on korotettu vuosittain indeksin mukaisesti vuodesta 2000 lähtien.

Vuonna 2000 yritysveroprosentti oli 28, vuonna 2002 25, vuonna 2003 23 ja vuonna 2004 se aleni 21 prosenttiin. Vuonna 2008 yritysveroprosentti oli 19,5, vuonna 2009 19 ja vuonna 2010 se oli 18 prosenttia. Viime vuonna verokanta laski 16,5 prosenttiin, mistä se keveni kuluvan vuoden alussa vielä 15 prosenttiin. Vuonna 2008 alennettiin liittovaltion tavaroiden ja palvelujen verokanta kuudesta prosentista viiteen. Osa provinseista ja maakunnista asettaa vähittäismyynnille omia myyntiverojaan.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2010		Liittovaltion tuloveroasteikko 2011		Liittovaltion tuloveroasteikko 2012	
Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %
– 40 970	15	– 41 544	15	– 42 707	15
40 970 – 81 941	22	41 544 – 83 088	22	42 707 – 85 414	22
81 941 – 127 021	26	83 088 – 128 800	26	85 414 – 132 406	26
127 021 –	29	128 800 –	29	132 406 –	29

USA

Presidentti George Bushin hallitus aloitti vuonna 2001 veronkevennysohjelman, jonka oli määrä ulottua vuoteen 2010 asti. Ohjelma kevensi tuloverotusta muuttamalla tuloveroasteikkoa, nostamalla lapsivähennyksiä ja uudistamalla avioparien verotusta. Veroasteikossa otettiin vuonna 2002 käyttöön uusi 10 prosentin tuloveroluokka ja kevennettiin marginaaliveroprosentteja.

Tammikuussa 2003 presidentti Bush esitti uuden kasvupaketin, jonka perusteella tehty lakiesitys hyväksyttiin toukokuussa 2003. Uuden tuloveroluokan tuloarajaa nostettiin 1 000 Yhdysvaltojen dollarilla vuonna 2003. Muina vuosina tuloveroasteikon asteikkoluokkien tuloarajoja sekä vähennysten tuloarajoja on muutettu inflaation mukaisesti. Helmikuussa 2008 Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotettiin sekä ansiotulovähennystä että lapsivähennystä.

Presidentti Barak Obaman elvytyspaketti (*American Recovery and Reinvestment Act*) vuonna 2009 kevensi erityisesti keskiluokan tuloverotusta. Ansiotulovähennystä kasvatettiin korottamalla vähennyksen maksimimäärää sekä luomalla vähennykseen uusi lisäporras kolmennen lapsen mukaan. Lisäksi lapsivähennykseen oikeuttavia tuloarajoja löysennettiin sekä luotiin työssäkäyville kokonaan uusi Making Work Pay-verohyvitys. Yksinäisellä maksimissaan 400 dollarin verohyvitys alkoi leikkautua pois kahdella prosentilla 75 000 dollarin ylittäviltä tuloilta. Lakia MWP-verohyvityksestä ei uusittu enää 2010 lopussa. Hyvitys korvattiin tuolloin palkkaperusteisten sosiaaliturvamaksujen kahden prosenttiyksikön allennuksella. George W. Bushin tuloveroasteikon kevennyksiä päätettiin sen sijaan jatkaa vuoden 2012 loppuun asti.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2011		Liittovaltion tuloveroasteikko 2012	
Verotettava tulo, USD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, USD/v	Veroaste, %
– 8 500	10	– 8 700	10
8 500 – 34 500	15	8 700 – 35 350	15
34 500 – 83 600	25	35 350 – 85 650	25
83 600 – 174 400	28	85 650 – 178 650	28
174 400 – 379 150	33	178 650 – 388 350	33
379 150 –	35	388 350 –	35

Yhdysvaltojen liittovaltion tuloveroasteikot kokonaisuudessaan vuosilta 1945-2012 löytyvät excel-tiedostona Tax Policy Centerin internet-sivuilta osoitteesta:

<http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/index.cfm>

Lisäksi sivustolta löytyy tietoa muun muassa Yhdysvaltojen ansiotulovähennyksen ja perusvähennyksen parametreistä.

TULOVEROASTEET 2012**YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE****Yksinäinen tulonsaaja**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	23,6 %	31,6 %	37,1 %	45,0 %
Australia	9,7 %	16,9 %	22,8 %	31,0 %
Belgia	32,4 %	40,6 %	46,7 %	53,5 %
Britannia	19,3 %	23,3 %	27,8 %	36,7 %
Espanja	22,8 %	27,2 %	32,0 %	40,0 %
Italia	29,9 %	36,9 %	41,8 %	48,4 %
Itävalta	27,0 %	33,5 %	38,6 %	40,4 %
Japani	19,2 %	20,4 %	22,6 %	28,5 %
Kanada	19,3 %	24,0 %	27,0 %	36,1 %
Norja	18,7 %	24,3 %	28,3 %	37,3 %
Ranska	26,7 %	29,1 %	34,2 %	41,3 %
Ruotsi	22,2 %	25,2 %	32,4 %	45,5 %
Saksa	33,1 %	38,4 %	42,7 %	44,0 %
Suomi	22,1 %	29,9 %	36,5 %	46,0 %
Sveitsi	10,2 %	12,9 %	16,6 %	24,4 %
Tanska	32,9 %	35,7 %	38,8 %	47,9 %
Viro	22,2 %	22,8 %	23,1 %	23,5 %
Yhdysvallat	18,4 %	22,1 %	26,7 %	31,1 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	23,6 %	31,6 %	37,1 %	45,0 %
Australia	8,2 %	16,9 %	22,8 %	31,0 %
Belgia	18,1 %	27,9 %	37,6 %	49,2 %
Britannia	2,6 %	23,3 %	27,8 %	36,7 %
Espanja	19,1 %	24,8 %	30,4 %	39,2 %
Italia	22,6 %	32,8 %	39,9 %	48,4 %
Itävalta	23,7 %	31,3 %	37,2 %	39,7 %
Japani	13,9 %	16,5 %	19,3 %	29,4 %
Kanada	11,3 %	18,8 %	23,5 %	34,4 %
Norja	12,2 %	20,1 %	25,6 %	36,0 %
Ranska	21,9 %	22,7 %	25,2 %	31,4 %
Ruotsi	22,2 %	25,2 %	32,4 %	45,5 %
Saksa	23,3 %	29,7 %	33,6 %	35,9 %
Suomi	22,1 %	29,9 %	36,5 %	46,0 %
Sveitsi	6,3 %	6,8 %	9,4 %	16,9 %
Tanska	24,5 %	30,3 %	35,2 %	46,2 %
Viro	20,6 %	21,7 %	22,5 %	23,2 %
Yhdysvallat	6,6 %	9,5 %	15,0 %	24,4 %

TULOVEROASTEET* 2012

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	25 800	39 700	61 000
+ 2. puoliso	39 700	61 000	129 200
= yhteensä	65 500	100 700	190 200
Alankomaat	28,4 %	35,0 %	42,5 %
Australia	14,0 %	20,5 %	28,4 %
Belgia	29,6 %	38,8 %	48,4 %
Britannia	21,7 %	26,0 %	33,9 %
Espanja	24,0 %	29,1 %	36,9 %
Italia	32,6 %	39,2 %	46,3 %
Itävalta	29,6 %	35,7 %	39,3 %
Japani	17,6 %	19,7 %	24,6 %
Kanada	19,0 %	23,7 %	32,0 %
Norja	22,1 %	26,7 %	34,4 %
Ranska	26,3 %	28,1 %	32,6 %
Ruotsi	24,0 %	29,6 %	41,3 %
Saksa	31,0 %	35,5 %	38,1 %
Suomi	26,9 %	33,9 %	43,0 %
Sveitsi	8,1 %	10,8 %	16,8 %
Tanska	34,6 %	37,6 %	45,0 %
Viro	21,9 %	22,6 %	23,2 %
Yhdysvallat	13,0 %	17,8 %	25,1 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2012**YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE****Yksinäinen tulonsaaja**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	46,5 %	46,6 %	52,1 %	52,0 %
Australia	20,6 %	34,1 %	33,9 %	38,5 %
Belgia	61,6 %	54,2 %	59,3 %	59,6 %
Britannia	30,7 %	30,5 %	42,0 %	62,1 %
Espanja	34,9 %	40,3 %	47,1 %	49,0 %
Italia	39,4 %	49,3 %	49,1 %	45,4 %
Itävalta	44,2 %	49,1 %	37,9 %	43,7 %
Japani	21,9 %	23,6 %	31,4 %	43,9 %
Kanada	25,7 %	31,3 %	35,3 %	46,4 %
Norja	25,1 %	35,8 %	35,8 %	47,8 %
Ranska	33,3 %	42,8 %	43,1 %	51,2 %
Ruotsi	28,6 %	32,5 %	52,6 %	57,9 %
Saksa	46,1 %	50,6 %	53,4 %	44,3 %
Suomi	34,1 %	45,4 %	49,2 %	54,8 %
Sveitsi	15,1 %	20,9 %	22,9 %	39,3 %
Tanska	40,9 %	40,9 %	56,1 %	56,1 %
Viro	24,0 %	23,9 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	25,0 %	35,7 %	35,2 %	36,5 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	46,5 %	46,6 %	52,1 %	52,0 %
Australia	19,0 %	34,1 %	33,9 %	38,5 %
Belgia	46,1 %	50,1 %	59,2 %	59,6 %
Britannia	71,6 %	30,5 %	42,0 %	62,1 %
Espanja	34,9 %	40,3 %	47,4 %	49,1 %
Italia	45,2 %	50,7 %	52,0 %	45,4 %
Itävalta	44,2 %	49,1 %	37,9 %	43,7 %
Japani	16,5 %	23,6 %	26,9 %	35,0 %
Kanada	25,4 %	31,3 %	35,3 %	46,4 %
Norja	25,1 %	35,8 %	35,8 %	47,8 %
Ranska	23,6 %	26,7 %	31,3 %	43,0 %
Ruotsi	28,6 %	32,5 %	52,6 %	57,9 %
Saksa	38,4 %	43,3 %	41,5 %	44,3 %
Suomi	34,1 %	45,4 %	49,2 %	54,8 %
Sveitsi	6,1 %	10,8 %	15,2 %	29,2 %
Tanska	40,9 %	40,9 %	56,1 %	56,1 %
Viro	23,6 %	23,9 %	23,9 %	23,8 %
Yhdysvallat	6,6 %	23,6 %	23,7 %	35,3 %

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2012*)

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	25 800	39 700	61 000
+ 2. puoliso	39 700	61 000	129 200
= yhteensä	65 500	100 700	190 200
Alankomaat	46,6 %	49,9 %	52,0 %
Australia	28,8 %	34,0 %	37,0 %
Belgia	54,7 %	57,2 %	59,5 %
Britannia	30,6 %	37,5 %	55,6 %
Espanja	38,2 %	44,6 %	48,4 %
Italia	46,3 %	51,0 %	46,6 %
Itävalta	47,2 %	42,3 %	41,9 %
Japani	22,9 %	25,6 %	33,8 %
Kanada	29,1 %	33,7 %	42,9 %
Norja	31,6 %	35,8 %	43,9 %
Ranska	29,3 %	35,8 %	43,1 %
Ruotsi	31,0 %	44,7 %	56,2 %
Saksa	44,4 %	45,1 %	47,2 %
Suomi	41,0 %	47,7 %	53,0 %
Sveitsi	12,5 %	17,4 %	27,2 %
Tanska	40,9 %	50,1 %	56,1 %
Viro	24,0 %	23,9 %	23,8 %
Yhdysvallat	24,2 %	28,5 %	35,3 %

*) Rajaveroaste yhteensä = painotettu keskiarvo puolisoitten lisätulojen rajaveroasteista

TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2012
PERHEETÖN PALKANSAAJA

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	17,5 %	18,6 %	15,1 %	7,2 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	25,3 %	28,3 %	28,9 %	27,8 %
Britannia	6,8 %	8,1 %	9,6 %	11,8 %
Espanja	30,9 %	30,5 %	19,8 %	9,4 %
Italia	32,1 %	32,1 %	32,1 %	23,6 %
Itävalta	31,3 %	31,3 %	30,6 %	19,4 %
Japani	14,3 %	14,3 %	14,3 %	10,6 %
Kanada	7,0 %	6,7 %	4,3 %	2,1 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	33,3 %	42,3 %	45,0 %	48,8 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	19,6 %	19,6 %	17,5 %	8,8 %
Suomi	22,9 %	22,9 %	22,9 %	22,9 %
Sveitsi	6,3 %	6,2 %	6,3 %	6,1 %
Tanska	1,1 %	0,7 %	0,5 %	0,2 %
Viro	34,4 %	34,4 %	34,4 %	34,4 %
Yhdysvallat	6,9 %	6,5 %	6,2 %	4,4 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2012**

**YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	35,0 %	42,3 %	45,4 %	48,7 %
Australia	9,7 %	16,9 %	22,8 %	31,0 %
Belgia	46,0 %	53,7 %	58,6 %	63,6 %
Britannia	24,4 %	29,0 %	34,1 %	43,4 %
Espanja	41,0 %	44,2 %	43,2 %	45,1 %
Italia	46,9 %	52,2 %	56,0 %	58,3 %
Itävalta	44,4 %	49,3 %	53,0 %	50,1 %
Japani	29,3 %	30,4 %	32,3 %	35,4 %
Kanada	24,5 %	28,7 %	30,0 %	37,4 %
Norja	28,7 %	33,7 %	37,2 %	45,1 %
Ranska	45,0 %	50,1 %	54,6 %	60,6 %
Ruotsi	40,8 %	43,1 %	48,6 %	58,5 %
Saksa	44,1 %	48,5 %	51,2 %	48,5 %
Suomi	36,6 %	43,0 %	48,3 %	56,1 %
Sveitsi	15,5 %	18,1 %	21,5 %	28,8 %
Tanska	33,6 %	36,1 %	39,1 %	48,0 %
Viro	42,1 %	42,5 %	42,8 %	43,1 %
Yhdysvallat	23,7 %	26,8 %	31,0 %	34,0 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	25800	39700	61000	129200
Alankomaat	35,0 %	42,3 %	45,4 %	48,7 %
Australia	8,2 %	16,9 %	22,8 %	31,0 %
Belgia	34,6 %	43,8 %	51,6 %	60,2 %
Britannia	8,8 %	29,0 %	34,1 %	43,4 %
Espanja	38,2 %	42,4 %	41,9 %	44,4 %
Italia	41,4 %	49,1 %	54,5 %	58,3 %
Itävalta	41,9 %	47,7 %	51,9 %	49,5 %
Japani	24,6 %	26,9 %	29,4 %	36,2 %
Kanada	17,1 %	23,9 %	26,7 %	35,7 %
Norja	23,0 %	30,0 %	34,8 %	43,9 %
Ranska	41,4 %	45,7 %	48,4 %	53,9 %
Ruotsi	40,8 %	43,1 %	48,6 %	58,5 %
Saksa	35,8 %	41,2 %	43,5 %	41,1 %
Suomi	36,6 %	43,0 %	48,3 %	56,1 %
Sveitsi	11,8 %	12,2 %	14,7 %	21,7 %
Tanska	25,4 %	30,8 %	35,6 %	46,4 %
Viro	40,9 %	41,8 %	42,3 %	42,8 %
Yhdysvallat	12,6 %	15,0 %	20,0 %	27,6 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2012
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	25 800	39 700	61 000
+ 2. puoliso	39 700	61 000	129 200
= yhteensä	65 500	100 700	190 200
Alankomaat	39,4 %	44,2 %	47,6 %
Australia	14,0 %	20,5 %	28,4 %
Belgia	44,7 %	52,4 %	59,7 %
Britannia	27,2 %	32,1 %	40,5 %
Espanja	41,8 %	42,9 %	44,0 %
Italia	48,9 %	53,9 %	57,5 %
Itävalta	46,4 %	50,9 %	50,7 %
Japani	27,9 %	29,8 %	32,6 %
Kanada	24,2 %	27,5 %	33,9 %
Norja	31,7 %	35,8 %	42,5 %
Ranska	46,9 %	50,1 %	54,9 %
Ruotsi	42,2 %	46,4 %	55,4 %
Saksa	42,3 %	45,5 %	44,5 %
Suomi	40,5 %	46,2 %	53,6 %
Sveitsi	13,5 %	16,0 %	21,6 %
Tanska	35,1 %	37,9 %	45,1 %
Viro	41,9 %	42,4 %	42,8 %
Yhdysvallat	18,5 %	22,7 %	28,7 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010
59. **Minna Punakallio: Suomi ja muut maat työn verottajina**
Kansainvälinen palkkaverovertailu 2010. 9.11.2010
60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010
61. **Minna Punakallio: Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?**
Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. 4.7.2011
62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011
63. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011** 19.12.2011
64. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2012 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2012
65. **Minna Punakallio: Kiristysten aika**
Kulutusverot meillä ja muualla. 4.9.2012
66. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkeverotus muutoksessa**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2013. 4.12.2012

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.